

CASA CORPULUI DIDACTIC ARGEȘ

**Lucrările Simpozionului Județean ”Metode
inovative de predare în învățământul
preșcolar”, ediția a II-a, noiembrie 2023**

ISSN 2810 – 1995

ISSN – L 2810 - 1995

**CATEDRA
SUPPLEMENT**

Publicație periodică de informație și cultură - ediție nouă online

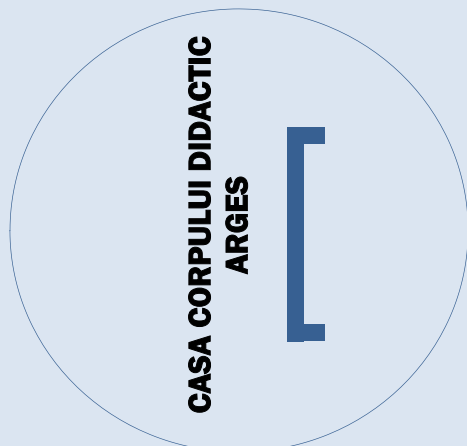
Formează-te și vei putea forma!

CUPRINS

METODE INOVATIVE ÎN EDUCAȚIE „CUVINTELE- CHEIE”	4
METODE INTERACTIVE UTILIZATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR.....	5
METODE INOVATIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR.....	7
METODE INTERACTIVE DE GRUP	8
METODA PĂLĂRIILOR GÂNDITOARE	10
METODE INOVATIVE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE	12
METODA INOVATIVĂ „BULA DUBLĂ”.....	13
METODELE INOVATIVE, CONTRIBUIE LA DEZVOLTAREA GÂNDIRII LA PEȘCOLARI – EXEMPLE DE BUNE PRACTICI.....	14
METODE INTERACTIVE DE GRUP ÎN EDUAȚIA TIMPURIE	17
IMPORTANȚA METODELOR INTERACTIVE DE GRUP ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	19
APLICAREA METODELOR INOVATIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	21
EXPLOZIA STELARĂ ÎN ACTIVITĂȚILE DE POVESTIRE DIN GRĂDINIȚĂ.....	22
METODE INOVATIVE DE PREDARE ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR.....	24
METODE INOVATIVE SPECIFICE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR	26
METODE INOVATIVE DE ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	28
METODELE INOVATIVE - LUCRU ÎN ECHIPĂ	29
METODE INOVATIVE DE ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	31
METODA CUBULUI	33
„PISCINA FERMECATĂ”- METODĂ DE SOCIALIZARE PENTRU CEI MICI.....	34
METODE INOVATIVE DE PREDARE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE.....	36
TURUL GALERIILOR ÎN CONTEXTUL INTELIGENȚELOR MULTIPLE ALE LUI HOWARD GARDNER.....	37
METODE DIDACTICE ACTIVE ȘI INTERACTIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR.....	39
METODELE INTERACTIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII – O PROVOCARE PENTRU STRATEGIILE TRADIȚIONALE.....	41
METODE INOVATIVE DE PREDARE - ÎNVĂȚARE FOLOSITE LA PREȘCOLARI.....	43
PĂLĂRIILE GÂNDITOARE	44
METODE INOVATIVE DE PREDARE - ÎNVĂȚARE - EVALUARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	46
METODE ACTIVE ȘI INTERACTIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	47
EDUCAȚIA PENTRU VALORI, INOVAȚIE ÎN GRĂDINIȚĂ.....	49
METODE DIDACTICE INOVATIVE UTILIZATE IN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR.....	50
ROLUL METODELOR INTERACTIVE UTILIZATE ÎN GRĂDINIȚĂ.....	52
DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII PRIN METODELE INTERACTIVE.....	54
INOVATIV ȘI PRACTIC ÎN EDUCAȚIA SOCIO-EMOȚIONALĂ.....	55
PĂLĂRIILE GÂNDITOARE-METODĂ INOVATOARE DE PREDARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR.....	58
ABORDĂRI INOVATIVE ÎN EDUCAȚIE PEDAGOGIA REGGIO EMILIA.....	60
EFICIENȚA METODELOR INTERACTIVE ÎN DEZVOLTAREA GÂNDIRII LATERALE LA PREȘCOLARI.....	61
IMPORTANȚA METODELOR INTERACTIVE ÎN EDUCAREA PREȘCOLARILOR.....	62
EXPLOZIA STELARĂ.....	64
TEHNICA PERSAN ÎN ACTIVITĂȚILE PRACTICE LA COPII CU C.E.S.	65
METODE INTERACTIVE DE GRUP FOLOSITE ÎN GRĂDINIȚĂ.....	66
DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR SOCIALE LA PREȘCOLARI PRIN METODELE INTERACTIVE DE GRUP.....	69

METODE INTERACTIVE UTILIZATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR.....	73
METODE INTERACTIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	74
EXPLOZIA STELARĂ – METODĂ INOVATIVĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	76
METODE INOVATIVE UTILIZATE ÎN ACTIVITĂȚILE DIN GRADINIȚĂ.....	77
METODE INOVATIVE DE ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	79
DESENUL ȘI CULOAREA LA COPIII CU C.E.S.....	81
METODELE INTERACTIVE, MODALITĂȚI DE STIMULARE A ÎNVĂȚĂRII ȘI DEZVOLTĂRII PERSONALE, ÎNCĂ DE LA VÂRSTELE TIMPURII.....	82
MIJLOACE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A EDUCAȚIEI TIMPURII.....	84

METODE INOVATIVE ÎN EDUCAȚIE „CUVINTELE- CHEIE”

ANDREI Andreea Georgiana - Profesor Învățământ Preșcolar
NICOLESCU Bianca Mihaela - Profesor Învățământ Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic,, Mioveni

Materialul pe care îl propunem aduce în atenție aplicații practice autentice ale metodei inovative *cuvintele - cheie*, testate cu succes la gupa pe care o coordonăm. Prin activitățile desfășurate cu această metodă am angajat copiii în aventura cunoașterii prin participarea lor activă la rezolvarea de probleme, în situațiile complexe supuse analizei, dezbaterii, prin participarea într-o atmosferă de lucru individual și în grup, flexibilă, atrăgătoare. Responsabilizarea copiilor în găsirea soluțiilor de rezolvare a situațiilor- problemă, în aflarea răspunsurilor la întrebările pe care le ridică, în rezolvarea situațiilor complexe, face ca la sfârșitul activității fiecare copil să fie mulțumit și motivat să se angajeze în noi sarcini de învățare.

VARIANTA 1

Faza 1- Disponerea participanților în sala de grupă- copiii sunt așezați în semicerc, cu fața spre tabla magnetică și tabla interactivă. În fața tablei se află masa luminoasă pe care sunt așezate diverse jetoane cu magnet. Cuvântul inductor (cuvântul cheie) este înlocuit cu imagine- cheie (ex. CASA).

Faza 2- Enunțarea întrebării:

„Cu ce sunet începe cuvântul care denumește imaginea-cheie?”

Fiecare copil este invitat să aleagă o imagine a cărei denumire începe cu același sunet ca și cuvântul care denumește imaginea-cheie și o va afișa pe tabla magnetică.

Faza 3- Regruparea imaginilor pe categorii: ființe și lucruri.

Echipa 1- preșcolarii care au selectat imagini cu lucruri/ obiecte, a căror denumire începe cu același sunet ca și cuvântul care denumește imaginea cheie

Echipa 2- preșcolarii care au selectat imagini cu ființe, a căror denumire începe cu același sunet ca și cuvântul care denumește imaginea cheie.

VARIANTAII

Exemplific metoda pentru o activitate interdisciplinară, cuvântul cheie/ inductor este titlul poveștii „ A fost odată un băiețel pe un gard”, de Octav Pancu Iași.

*Faza 1 -*Disponerea participanților în sala de grupă:

- copiii stau pe scaunele, așezați în semicerc în fața tablei;
- educatoarea stă în fața copiilor, pe scaunul povestitorului.

Faza 2- Enunțarea cerinței

Copiii trebuie să asculte cu atenție povestea și, pe măsură ce educatoarea povestește, sunt invitați pe rând să deseneze, în spațiul indicat, elemente sugerate de povestire.

Faza 3- EMITEREA DE IDEI, REGRUPAREA INTERDISCIPLINARĂ A IDEILOR:

DLC- Repovestirea, pe baza desenului de pe tablă, cu folosirea unor cuvinte și expresii din text;

DEC- analiza desenului colectiv de pe tablă: disponerea în spațiul dat, modul de redare a elementelor de conținut, respectarea proporțiilor, coloritul etc.;

DOS- desprinderea mesajului, problematizarea rezolvă dilema: „Este sau nu este bine că autorul introduce în finalul povestirii ploaia”; argumente pro și contra;

DȘ- Cunoașterea mediului- observarea concomitentă și comparativă a desenului și a unui băiat din grupă;

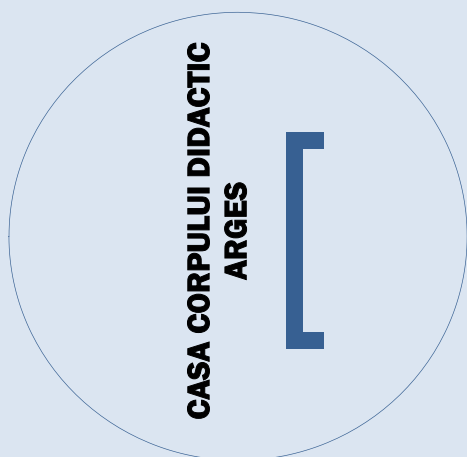
DȘ- Activitate matematică- poziții spațiale.

VARIANTA III

Se lucrează pe o coală A3, la măsute, copiii fiind împărțiți în patru grupuri. Varianta aceasta complică sarcinile copiilor, în sensul că fiecare grup trebuie să deseneze băiețelul de pe gard, în cadrul specific anotimpului pe care îl reprezintă grupul respectiv, cu îmbrăcăminte, jucării și accesorii adecvate. Activitatea s-a încheiat cu *Turul galeriei*, lucrările au fost expuse într-o galerie expozițională; grupurile de copii au trecut pe la fiecare exponat, au examinat ideile transpuse în lucrări, au făcut comentarii critice, au pus întrebări și unii au adăugat elemente noi. Apoi grupurile au revenit la locul inițial bucurându-se de momentul final, în care au descoperit că lucrarea este mai bogată în conținut.

Bibliografie:

- Breben Silvia, Goncea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, 2002, Metode interactive de grup-ghid metodic, Editura Arves;
- Cerghit, Ioan (2016) Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași;
- Lespezeanu, M. (2017) Traditional și modern în învățământul preșcolar - metodică a activităților instructiv – educative, Ed. Omfal Esențial, București;
- Curriculum pentru învățământul preșcolar (3-6/7 ani), 2019

METODE INTERACTIVE UTILIZATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. înv. preșcolar Anghel Janina
Prof. înv. preșcolar Vasiloiu Loredana
Grădinița cu Program Prelungit „Florile Soarelui” Mioveni

Învățarea activă dezvoltă gândirea critică, creativă și responsabilitatea. Cadrul necesar învățării active trebuie să fie stimulativ, bazat pe încredere și respect între educator și educat. Trebuie acceptată diversitatea de idei, promovată gândirea și stimulată implicarea activă a tuturor copiilor. În procesul predării interactive rolul educatoarei se schimbă; ea formulează probleme, ascultă părerile copiilor, sugerează rezolvări, lucrează împreună cu copiii, corectează greșelile acestora, dar niciodată nu impune autoritar un punct de vedere. Cu alte cuvinte, este organizatorul și conducătorul acțiunii, devine consilier, dar și coechipier.

Concepția modernă asupra educației preșcolare presupune folosirea din plin a învățării dirijate și spontane și consideră învățarea drept acțiunea principală a dezvoltării inteligenței copilului. Grădinița s-a adaptat perfect cerințelor noilor generații prin abordarea cu succes a unor metode inovatoare de organizare și desfășurare a activităților, îmbinându-le, în același timp, în mod armonios cu metodele tradiționale, fără de care procesul instructiv – educativ ar risca să piardă din conținut, din informații. Creșterea calității procesului instructiv – educativ din grădiniță, bunul mers al procesului de învățământ și rezultatele obținute depind de metodele utilizate.

Având în vedere că în grădiniță principala activitate este jocul, metodele interactive trebuie introduse ca niște jocuri cu sarcini și reguli care să fie antrenante, atractive. Copilul are nevoie nu numai de sprijin și îndrumare, ci și de libertate și inițiativă personală, iar educatoarea trebuie să înțeleagă, să accepte, și să încurajeze modalitățile specifice prin care copilul achiziționează cunoștințe: imitare, încercare și eroare, experimentare.

Metodele interactive de grup câștigă tot mai mult teren, reprezentând o alternativă la didactica tradițională în beneficiul copiilor și al cadrelor didactice în egală măsură. Deci, regândirea educației formale se

impune și ne obligă să schimbăm relația cu copiii și între copii, promovând sprijinul reciproc și dialogul constructiv prin utilizarea de noi strategii. Prin aplicarea acestor metode copiii își exersează capacitatea de a selecta, combina, învăța lucruri de care vor avea nevoie în viața de școlar și de adult.

Metodele de învățare activă implică copiii în procesul de învățare în sensul formării lor ca participanți activi la procesul de educare, astfel fiind ajutați să înțeleagă lumea în care trăiesc și să aplice în diferite situații de învățare ceea ce au învățat. Aceste metode sunt folosite din ce în ce mai mult în practica educațională alături de cele tradiționale, ori în combinație cu acestea.

Toate metodele interactive de grup stimulează creativitatea, comunicarea, activizarea tuturor copiilor și formarea de capacități ca: spiritul critic constructiv, independența în gândire și acțiune, găsirea unor idei creative, îndrăznețe de rezolvare a sarcinilor de învățare.

Clasificarea metodelor interactive de grup

1. *Metode de predare- învățare:*
  - Predarea-învățarea reciprocă
  - Tehnica Lotus
  - Bula dublă
  - Cubul
  - Schimbă perechea
  - Acvariul
2. *Metode de fixare, consolidare și evaluare:*
  - Piramida și diamantul
  - Ciorchinele
  - Diagrama Venn
  - Metoda piramidei (metoda bulgărelui de zăpadă)
  - Turul galeriei
3. *Metode de creativitate:*
  - Brainstormingul
4. *Metode de rezolvare de probleme:*
  - Metoda Pălăriuțelor gânditoare
  - Explozia stelară
5. *Metode de cercetare în grup:*
  - Proiectul
  - Experimentul

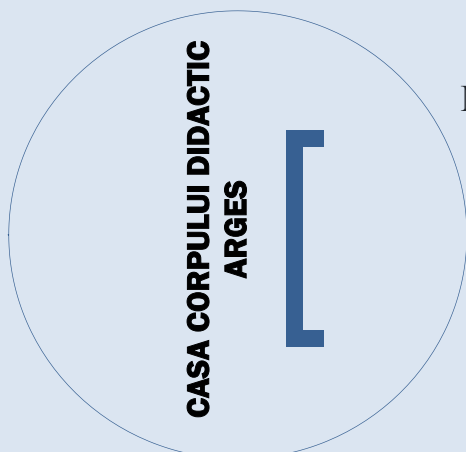
„Metodele interactive implică mult tact pedagogic din partea dascălilor, deoarece trebuie să-și adapteze stilul didactic în funcție de tipul de copil: timid, permisiv, agresiv, acaparator, nerăbdător, pentru fiecare gășind gestul, mimica, interjecția, întrebarea, sfatul, orientarea, lauda, reținerea, aprecierea, entuziasmul în concordanță cu situația și totul va fi ca la carte.” (BREBEN, 2002, pag.15.)

Activizarea preșcolarilor se realizează printr-o îmbinare eficientă între metodele activ-participative și cele tradiționale. Un învățământ modern bine conceput permite inițiativa, spontaneitatea și creativitatea copiilor, dar și dirijarea, îndrumarea lor, rolul profesorului căpătând noi valențe, depășind optica tradițională prin care era un furnizor de informații.

În organizarea unui învățământ centrat pe copil, profesorul devine un coparticipant alături de elev la activitățile desfășurate. El însoțește și încadrează copilul pe drumul spre cunoaștere.

Bibliografie:

1. Cerghit, I. - Metode de învățământ, E.D.P., București, 2005;
2. Crenguța Lăcrămioara Oprea– “Strategii didactice interactive”, ed. a III-a, EDP, București,2008;
3. Silvia Breben, Elena Gongea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga (s.a.) - “Metode; interactive de grup”. Ghid metodic pentru învățământul preșcolar, Editura Arves, Craiova.

METODE INOVATIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

*Prof. inv. preșcolar Baicu Ioana Daniela
Liceul Tehnologic I.C.Petrescu –Stâlpeni, G.P.P. Stâlpeni*

Motto: "Mai mult decât a preda, tehnica didactică înseamnă a învăța pentru sine și a facilita învățarea altora." Bernat S. (2003 p.15-19)

Inovația didactică a adus în învățământul preșcolar termeni și atitudini noi necesare în procesul instructiv-educativ.

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional.

Metodele utilizate la preșcolari sunt atât cele "clasice", cât și cele "moderne"; numai abilitatea cadrului didactic poate face ca orice metodă folosită să stârnească interesul copilului preșcolar și să-l determine să învețe în modul cel mai plăcut: prin joc. Cele mai utilizate metode interactive sunt cele care canalizează energiile creatoare ale preșcolarilor în direcția propusă, le captează atenția, stimulează mecanismele gândirii, ale inteligenței, voinței, motivației și imaginației și îi implică afectiv în ceea ce fac.

În învățământul preșcolar sunt utilizate o multitudine de metode moderne însoțite de tehnici specifice și resurse materiale, dintre care amintim:

1. Explozia stelară - steluța mare și 5 steluțe mici
2. Lotus - flori de nufăr mici și o floare de nufăr mare
3. Bula dublă - două cercuri mari de culori diferite câte patru cercuri mici de culori diferite, săgeți lungi și scurte
4. Predarea/învățarea reciprocă - palete colorate cu întrebări, ecusoane, coronițe
5. Ciorchinele - cercuri sau ovale de două mărimi și două culori, săgeți

6. Cubul - un cub sau tot atâtea cuburi câte tematici predați, 6 plăcuțe cu descrie, compară, analizează, argumentează, asociază, aplică, simboluri pentru copii

7. Pălăriile gânditoare - albă, roșie, galbenă, verde, albastră neagră

8. Piramida și diamantul - suport de lucru, pătrate sau benzi de carton de culori diferite

9. Mozaicul –fișa expert, ecusoane, chestionar de evaluare-ilustrat

10. Diagrama Venn – fișe de lucru, ecusoane

Metodele interactive de grup sunt modalități de stimulare a învățării experiențiale, de exersare a capacităților de analiză, de dezvoltare a creativității copiilor.

Voi prezenta detaliat două metode moderne pe care le-am folosit în procesul instructiv-educativ.

Explozia stelară

Este o metodă de stimulare a creativității, o modalitate de relaxare a copiilor și se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de noi probleme și noi descoperiri.

Formularea de întrebări și realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii în grup prin interacțiune și individual pentru rezolvarea unei probleme.

Descrierea metodei : Copiii așezați în semicerc propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau desenează ideea centrală.

Pe 5 steluțe se scrie câte o întrebare de tipul CE, CINE, UNDE, DE CE, CÂND, iar 5 copii din grupă extrag câte o întrebare.

Fiecare copil din cei 5 își alege 3-4 colegi, organizându-se în cinci grupuri.

Grupurile cooperează pentru elaborarea întrebărilor.

La expirarea timpului, copiii revin în cerc în jurul steluței mari și spun întrebările elaborate fie individual, fie un reprezentant al grupului.

Copiii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări.

Bula dublă

Tehnica bula dublă grupează asemănările și deosebirile dintre două obiecte, procese, fenomene, idei, concepte.

Bula dublă este prezentată grafic prin două cercuri mari în care se așează imaginea care denumește subiectul

Exemple: Animale-păsări, Copii-părinți, Fructe-legume

Bibliografie:

Bocoș Mușata, Avram Iftinia, Catalano Horațiu, Someșan Eugenia, "Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice", Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009;

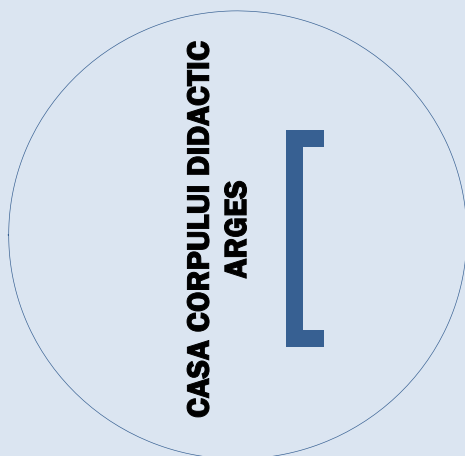
Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, "Metode și tehnici interactive de grup", sursa www.scribd.com;

Revista Învățământul Preșcolar, nr. 3-4, 2008.

În cercurile mici așezate între cele două cercuri mari, se desenează sau se așează simbolurile ce reprezintă asemănările dintre cei doi termeni cheie.

În cercurile situate în exterior la dreapta și la stânga termenilor cheie se înscriu caracteristicile, particularitățile sau deosebirile.

Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare a ideilor, opiniilor și argumentelor, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

METODE INTERACTIVE DE GRUP

*Prof. inv. preșcolar Bădulescu Florina Cristina
Prof. inv. preșcolar Bădiță Georgeta-Zenaida
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic,,*

Metodele interactive de grup sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe.

Utilizarea metodelor interactive de predare – învățare în activitatea didactică contribuie la îmbunătățirea

calității procesului instructiv - educativ, având un caracter activ – participativ și o reală valoare activ – formativă asupra personalității elevului.

DESCRIEREA METODELOR INTERACTIVE

Metoda cubului: este folosită în cazul în care se dorește explorarea unui subiect/ a unei situații din mai multe perspective, oferă posibilitatea de a dezvolta competențele necesare unei abordări complexe și integratoare.

În cadrul grupei de preșcolari metoda se poate adapta spre exemplu: educatoarea discută împreună cu copiii pe o anumită temă sau citește o poveste, iar apoi cu ajutorul metodei cubului, se trece la consolidarea cunoștințelor. Cubul va avea pe fețele sale imagini, care să stimuleze copiii să vorbească, să descrie, să compare ceea ce știu cu ceea ce văd în imaginea respectivă:

- *descrie* personajul principal din povestea: "Scufița Roșie";

- *compară* acest personaj cu lupul (fata moșneagului și fata babei);

- *asociază* comportamentul tău cu comportamentul vânătorului;

- *povestește* partea care ți-a plăcut cel mai mult din poveste (momentul salvării Scufiței);

- *spune* ce crezi că s-ar fi întâmplat cu Scufița dacă nu venea vânătorul;

- *argumentează* de ce s-a speriat Scufița Roșie.

Diagrama Venn

Este o metodă grafică ce poate fi utilizată în activitățile de învățare sau la fixarea cunoștințelor, putând constitui și o modalitate de evaluare. Este eficientă în formarea capacităților copiilor de a compara două evenimente, procese, personaje, obiecte etc., scopul lor este să evidențieze asemănări, deosebiri și elemente comune.

Este formată din 2 cercuri care se suprapun parțial. Se completează cercurile cu informațiile referitoare la problemele de comparat, iar în zona suprapusă se desenează/notează asemănările, elementele comune temelor comparate.

Copiii pot gândi, lucra în perechi, să comunice și să completeze diagrama, apoi se pot grupa câte 4, pentru a-și compara cercurile, completând împreună zona de intersecție a lor cu elementele comune celor două concepte.

Exemplu: în activitatea DȘ "Minunata lume a animalelor" se poate compara mediul de viață al animalelor domestice cu celor sălbatice sau chiar două animale.

Ciorchinele: este o metodă care exersează gândirea liberă a copiilor asupra unei teme și facilitează realizarea unor conexiuni între idei deschizând căile de acces și actualizând cunoștințele anterioare. Stimulează realizarea unor asociații noi de idei.

Mod de realizare:

- se desenează un obiect în mijlocul, tablei / pe planșă;

- copiii, individual sau în grupuri mici, emit idei, prin cuvinte sau desene, legate de tema dată.

- se fac conexiuni de la titlu la lucrările copiilor, acestea se pot face cu linii trasate de la nucleu la contribuțiile copiilor sau a grupurilor.

Exemplu: activitate de verificarea cunoștințelor despre anotimpul toamna.

Diamantul: această metodă are ca obiectiv dezvoltarea capacității de a sintetiza principalele probleme, informații, idei ale unei teme date sau unui text literar.

- se pregătește suportul pentru diamant, care se poate realiza din benzi de hârtie colorată;

- se stabilește tema principală;

- prin întrebări, ghicitori, etc. se completează diamantul.

Exemplu: La obținerea performanței prin ghicitori și întrebări despre iarnă.

Piramida: metoda poate fi integrată la începutul unei activități pentru reactualizarea cunoștințelor, sau în vederea realizării feed-back-ului, ca varianta de desfășurare a unui joc didactic.

- se decupează mai multe dreptunghiuri de culori diferite;

- se construiește piramida după îndrumări verbale formulate (după culoare);

- vizualizarea piramidei construite;

- se poate lucra cu diverse imagini (jetoane cu fructe, animale, legume, etc.);

- imaginile se clasifică după felul lor și copiii găsesc locul potrivit.

Tehnica Lotus: este o modalitate interactivă de lucru în grup care ofera posibilitatea stabilirii de relații între noțiuni pe baza unei teme principale din care derivă alte 8 teme.

- se construiește schema/diagrama tehnicii de lucru;

- grupa de copii se gândește la conținuturile/ideile/cunoștințele legate de tema principală;

- acestea se trec în spațiile desenate de la 1-8 înconjurând astfel tema principală;

- se stabilesc în grupuri mici noi legături, relații, conexiuni, pentru aceste 8 teme și se trec în diagramă;

- se prezintă rezultatele muncii în grup. Are loc analiza produselor activității, aprecierea în mod evaluativ, sublinierea ideilor noi ce pot avea aplicații într-o etapă viitoare.

Explozia stelară: este o metodă de stimulare a

Bibliografie

1. Ioan Cerghit - "Metode de învățământ", EDP, București, 2005;
2. Silvia Breben, Elena Gongea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga „Metode interactive de grup. Ghid metodic pentru învățământul preșcolar”, Editura Arves 2002;
3. Lovinescu V.A., *Jocuri exerciții pentru preșcolari*, Editura Didactică și Pedagogică, București 1975.

creativității și o modalitate de relaxare a copiilor, care se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme.

Această metodă cuprinde o stea mare și cinci stelețe mai mici (ramuri), fiecare având o întrebare: „cine”, „ce”, „când”, „unde” „de ce”, stimulându-se atât creativitatea în grup cât și cea individuală.

Etapele desfășurării acestor metode sunt următoarele:

- propunerea unei probleme, după care pe steluța mare se așează o imagine legată de tema abordată;
- colectivul se organizează în grupuri preferențiale;
- grupurile lucrează pentru a elabora cât mai multe întrebări și cât mai diverse;
- se comunică rezultatele muncii de grup;
- se evidențiază cele mai interesante întrebări și se apreciază munca în echipă.

Lista metodelor interactive continuă cu alte metode, cum ar fi: mozaicul, metoda pălăriilor gânditoare, metoda R.A.I. (răspunde, aruncă, interoghează), tehnica "Știu!/ Vreau să știu!/ Am învățat!", etc.

METODA PĂLĂRIILOR GÂNDITOARE

*Bucea Elena - Profesor itinerant și de sprijin
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia” Ștefănești*

Există numeroase metode de învățământ care au un pronunțat caracter activ-participativ folosite în practica didactică. Aplicarea metodelor necesită timp, diversitate de idei, descoperirea de noi valori, responsabilitate didactică, încredere în capacitatea de a le aplica creator pentru eficientizarea procesului instructiv-educativ. Metodele implică mult tact din partea profesorilor, deoarece trebuie să-și adapteze stilul didactic în funcție de tipul de elev. În cadrul fiecărei metode, elevii primesc sarcini de învățare, foarte diferite de la o tehnică la alta, astfel încât explorează o mare varietate de capacități.

Metoda pălăriilor gânditoare este o tehnică interactivă, de stimulare a creativității elevilor, care

se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă. Sunt șase pălării gânditoare, fiecare având câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru și negru. Elevii vor fi împărțiți în grupe, în funcție de numărul de copii din clasă. Membrii grupului își aleg pălăriile și vor interpreta astfel rolul precis, așa cum consideră mai bine. Rolurile se pot inversa, participanții sunt liberi să spună ce gândesc, dar să fie în acord cu rolul pe care îl joacă.

Culoarea pălăriei este cea care definește rolul:

1. Pălăria albă- informează;
2. Pălăria roșie- spune ceea ce simte;
3. Pălăria galbenă- aduce beneficii în mod creativ;
4. Pălăria verde- generează idei noi;

5. Pălăria albastră- clarifică;
6. Pălăria neagră- identifică greșelile și aspectele negative.

Caracteristicile fiecărei pălării în parte sunt următoarele:

- Pălăria albă oferă o privire obiectivă asupra informațiilor, este neutră și concentrată pe fapte obiective și imagini clare. Se folosesc următoarele întrebări: „Ce informații avem?”, „Pe ce se bazează aceste idei?”, „Cum putem obține informațiile dorite?”.

- Pălăria roșie dă frâu liber imaginației și sentimentelor, oferind o perspectivă emoțională asupra evenimentelor. De asemenea, ea poate fi impulsivă, culoarea roșu putând însemna supărare sau furie. Se folosesc formulări de tipul: „Sentimentul meu este că ...”, „Nu-mi place felul cum s-a procedat, pentru că ...”, „Intuiția îmi spune că ...”.

- Pălăria galbenă oferă o perspectivă pozitivă și constructivă asupra situației, culoarea galbenă simbolizând lumina soarelui, strălucirea optimismul. Sub pălăria galbenă gândirea este optimistă, constructivă bazată pe un fundament logic. Se utilizează întrebări precum: „Care sunt avantajele?”, „Ce soluție acceptăm?”, „De ce ar trebui să acceptăm această soluție?”.

- Pălăria verde exprimă ideile noi, stimulând gândirea creativă, verdele simbolizează iarba verde, vegetația abundentă și fertilitatea. Sub pălăria verde elevul are idei noi, inovatoare. Se pun următoarele întrebări: „Ce ar trebui făcut?”, „Cum poate fi rezolvată situația/problema?”, „Găsim și o altă soluție?”.

- Pălăria albastră exprimă controlul procesului de gândire, albastrul fiind culoarea cerului care este deasupra tuturor, atotvăzător și atotcunoscător. Pălăria albastră supraveghează și dirijează bunul mers al activității fiind preocupat de a controla, de a organiza. Se folosesc întrebările: „Care sunt ideile principale?”, „Putem să rezumăm?”, „Să

nu pierdem timpul și să ne concentrăm asupra ..., nu credeți?”.

- Pălăria neagră exprimă prudența, grija, avertismentul, judecata. Ea oferă o perspectivă întunecoasă, tristă, sumbră asupra situației în discuție. Sub pălăria neagră elevul privește din perspectiva gândirii negative, pesimiste. Se utilizează întrebări de tipul: „Care sunt greșelile/erorile făcute?”, „Ce ne împiedică?”, „Care sunt riscurile?”.

Participanții trebuie să cunoască foarte bine semnificația fiecărei culori și să-și reprezinte fiecare pălărie, gândind din perspectiva ei. Nu pălăria în sine contează, ci ceea ce semnifică ea, ceea ce induce culoarea fiecăreia.

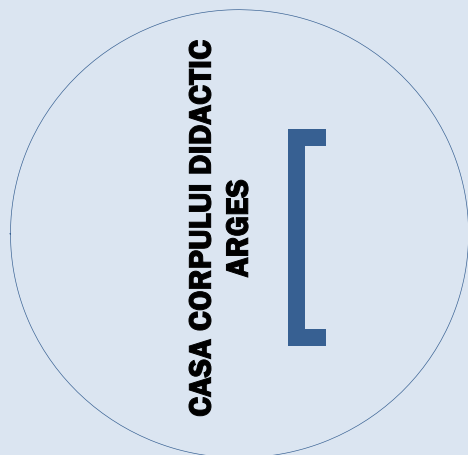
Avantajele utilizării metodei „Pălăriile gânditoare” sunt următoarele:

- stimulează creativitatea participanților, gândirea colectivă și individuală;
- dezvoltă capacitățile sociale ale participanților, de toleranță reciprocă, de respect pentru opinia celuilalt;
- încurajează și exersează capacitatea de comunicare a gânditorilor;
- dezvoltă competențele inteligenței lingvistice, inteligenței logice;
- este o tehnică ușor de folosit, aplicabilă unei largi categorii de vârste.

Profesorul trebuie să fie conștient că trebuie să-i ghideze pe elevi spre a afla singuri răspunsurile la întrebările puse la începutul lecției. Elevii nu vor mai fii simpli spectatori la lecții, ci chiar actori cu rol activ-participativ, gata să se implice emoțional și motivațional. Pentru succesul acestei metode este important însă ca materialul didactic să fie bogat, iar cele șase pălării să fie frumos colorate, să-i atragă pe elevi. Totodată, cadrul didactic trebuie să cunoască caracteristicile psihoindividuale ale fiecărui elev, care se referă la: nivelul de inteligență generală, gândirea divergentă, fluența gândirii, receptivitatea față de probleme, spiritul de observare, imaginația creatoare, originalitatea, perseverența, inițiativa.

Bibliografie:

1. Bratu, G. Aplicații ale metodelor de gândire critică la învățământul primar. Editura Humanitas Educațional. 2004.
2. Dumitru, I. Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă. Editura de Vest. 2000.
3. Lăcătuș, E. Metode didactice moderne pentru învățământul preșcolar. Editura Emia. 2022.
4. Mihăescu, M., Mănescu, M & Robu, M. Metode activ-participative aplicate în învățământul primar. Editura Didactica Publishig House, 2010.

METODE INOVATIVE DE PREDARE- ÎNVĂȚARE-EVALUARE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

*Buleteanu Ramona Ioana, Prof. învă. preșcolar,
Grădinița cu Program Prelungit Dumbrava Minunată - Pitești*

Pentru creșterea calității procesului instructiv-educativ din grădiniță, trebuie perfecționate metodele tradiționale, dar și introducerea unor metode și procedee educative inovative.

Stilul didactic ce trebuie adoptat este în funcție de personalitatea copiilor.

Proiectarea unui demers didactic, diferit de cel tradițional dă posibilitatea fiecărei educatoare să-și valorifice propria experiență prin utilizarea unor metode moderne într-o abordare interdisciplinară.

Două dintre metodele experimentate de profesori sunt: metoda covorului povestitor și metoda șorțului povestitor. Utilizând metode inovative, educatoarele își propun o implicare activă și creativă a copiilor pentru stimularea gândirii productive, a gândirii divergente și laterale, libertatea de exprimare a cunoștințelor, a gândurilor, a faptelor. Povestirea este o metodă de învățământ ce poate fi folosită cu foarte mare succes în învățământul preșcolar, care constă în expunerea orală, vie, plastică, sub formă de narațiune sau descriere prin intermediul căreia sunt înfățișate fapte, evenimente, întâmplări îndepărtate în fenomene ale naturii, spațiu și timp, etc. pe care copiii nu le pot înțelege altfel. Activitatea de povestire este una dintre activitățile de educare a limbajului cele mai plăcute copiilor, deoarece satisface nevoia de cunoaștere și de afectivitate, stimulează imaginația și oferă cadrul adecvat de exersare a capacității de comunicare.

Covorul povestitor, covorul cu povești, povestea din covor, sacul cu povești sau trăistuța cu povești, cum mai denumim această manieră de a povesti, este un suport la carte ca și mini-teatrul, păpușile de deget sau păpușile, care îi induce copilului plăcerea de a citi, conștientizându-l că acea poveste pe care el o ascultă, se găsește între copertile acelei cărți care se află alături de covor. De obicei cartea, covorul și personajele din poveste se găsesc într-un sac, care de această dată este adus de doamna educatoare și nu de Moș Craciun, și este plin cu povești și nu de cadouri. Începutul tradițional al poveștii cu "A fost odată ca niciodată ..." se transformă în "Și când covorul s-a desfăcut, / Povestea a și început!" sau "Covorul se derulează / Și povestea demarează", iar finalul "Și am încălecat pe-o șarpe și v-am spus povestea așa" devine "Și când povestea s-a terminat, / Covorul l-am și rulat".

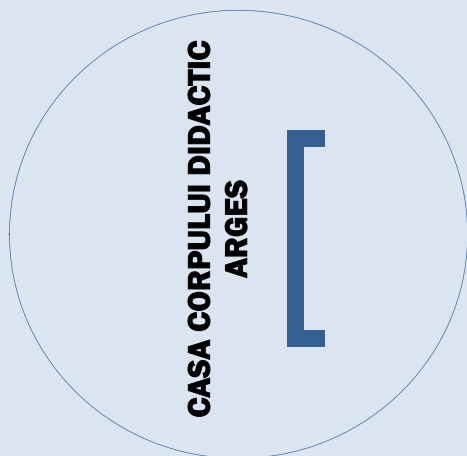
Șorțul povestitor este o metodă inovativă de predare folosită în grădinițe, prin care copiii sunt implicați activ și creativ în povesti. Șorțul este confecționat din material textil, iar toate elementele și personajele sunt din fetru, personalizate pentru fiecare poveste în parte, cu detalii specifice acțiunii din acea poveste; elementele fixe sunt cusute, iar personajele sunt marionete de degete.

În societatea actuală, are loc un proces dinamic care obligă toate categoriile sociale să țină pasul cu evoluția societății și implicat a educației. Și în învățământ au loc transformări rapide. Educatoarea apelează la o serie întreagă de instrumente pentru a ușura și accelera asimilarea și aplicabilitatea informațiilor.

Bibliografie:

• Crenguța Oprea, Strategii didactice interactive, Editura didactică și pedagogică, București, 2007
Brebeneș S., Gognea E., Metode interactive de grup, Editura, Arves, 2007.

METODA INOVATIVĂ „BULA DUBLĂ”

*Cadar Ana – profesor itinerant și de sprijin
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia”, Ștefănești*

Societatea prezentului se subordonează unui timp al informației, al complexității. Omul de astăzi nu-și mai poate asigura o „învățătură pentru o viață”, oferită odată pentru totdeauna, de care apoi să se poată folosi permanent. Cea mai rentabilă investiție este în inteligență, creativitate și capacitatea de inovare a indivizilor.

Având în vedere aceste considerente, educația modernă ar trebui să constituie o temă de reflecție pentru toate persoanele care au un rol în instruirea și educarea copiilor. Primele vizate sunt cadrele didactice care trebuie să cunoască tendințele și orientările noii educații și, în același timp, să depășească cadrul tradițional al conceperii activităților, să-l activeze pe copil în propria formare și educare.

Metodele inovative sunt modalități moderne de stimulare a învățării experiențiale, de exersare a capacităților de analiză, de dezvoltare a creativității copiilor. Specific acestor metode este faptul că ele promovează interacțiunea dintre preșcolari, schimbul de idei, de cunoștințe, asigurând un demers interactiv al actului de predare-

învățare-evaluare. Aceste metode activează copiii și le dezvoltă comunicarea, creativitatea, independența în gândire și acțiune, îi ajută să ia decizii corecte și să argumenteze deciziile luate. Utilizarea unor astfel de metode, presupune respectarea particularităților de vârstă, îmbinarea diferitelor forme de activitate, îmbinarea muncii individuale cu munca pe grupuri și activitatea frontală, evaluarea corectă a rezultatelor obținute și reconstituirea relației educatoare-copil.

Aplicarea acestor metode solicită timp, diversitate de idei, angajare în acțiune din partea cadrelor didactice, descoperirea unor noi valori, responsabilitate didactică. Una dintre metodele pe care doresc să prezint în continuare, pe care am folosit-o în procesul instructiv educativ și care poate fi aplicată cu succes în învățare la preșcolari, este metoda „bula dublă”.

Această tehnică grupează asemănările și deosebirile dintre două obiecte, fenomene, animale, personaje, imagini, concepte, idei etc.

Bula dublă este reprezentată grafic prin două cercuri mari în care se așează imaginea care denumește subiectul abordat. De cele două cercuri mari se află relaționate prin linii alte cercuri mici situate între cercurile mari, în care se specifică asemănările, iar în cercurile exterioare se specifică caracteristicile fiecărui termen, particularitățile sau deosebirile.

Am utilizat cu succes această metodă, la activitatea DLC „Ce știm despre fructe și legume?”, astfel: în cercurile mari am așezat pictograme cu fructe și legume, iar copiilor le-am cerut să precizeze câte două caracteristici ale fructelor și ale legumelor, pe care le-am completat în cercurile exterioare și două asemănări, specificate în cercurile mici din mijloc.

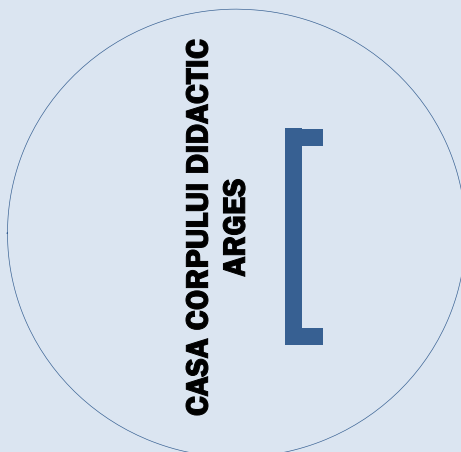
Un alt exemplu pe care îl pot oferi cu privire la utilizarea acestei tehnici, a constat într-o activitate DLC - joc didactic „Animalul meu preferat!”. La acest joc, în cele două cercuri mari am așezat imagini cu animale domestice și sălbatice, iar copiii au completat cercurile mici din mijloc cu asemănările existente între cele două categorii de animale (nasc pui, se hrănesc și cresc) și în cercurile exterioare au completat cu caracteristicile acestora (animalele sălbatice atacă omul, trăiesc în pădure, animalele domestice trăiesc în gospodăria omului și oferă foloase acestuia).

În concluzie, prin utilizarea metodelor didactice interactive, elevii sunt solicitați în timpul orelor, fără a percepe învățarea ca pe o povară și

așteaptă cu plăcere și curiozitate noua etapă a lecției. Metodele inovative sunt esențiale pentru crearea unui demers de predare-învățare-evaluare, orientat spre formarea deprinderilor de colaborare și rezolvarea sarcinilor în grup, cu participarea activă și conștientă a fiecărui membru al grupului.

Bibliografie:

1. Bocoș Mușata, Avram Ifinia, Catalano Horațiu, Someșan Eugenia, „Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice”, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009
2. Breben Silvia, Goncea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, „Metode interactive de grup-ghid metodic”, Editura Arves, 2002
3. Cerghit Ioan, „Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii”, Editura Polirom, 2008
4. Cerghit Ioan, „Metode de învățământ”, Editura Polirom, 2006
5. Cucuș Constantin, „Teoria și metodologia evaluării”, Editura Polirom, 2008
6. Gluiga Lucia, Spiro Jodi, „Învățarea activă, Ghid pentru formatori și cadre didactice”, București, 2001.
7. Lăscuș Elena, „Metode didactice moderne pentru învățământul preșcolar”, Editura Emia, 2022.

METODELE INOVATIVE, CONTRIBUIE LA DEZVOLTAREA GÂNDIRII LA PEȘCOLARI – EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

*Căprescu Elena – Eleonora - Profesor Învățământ Preșcolar
Sava Liana Andreea - Profesor Învățământ Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic”, Mioveni, Argeș*

Gândirea creativă este o deprindere mentală pe care oricine poate să o achiziționeze - dacă își dorește. Instrumentele gândirii pot fi învățate, exersate și folosite într-o manieră deliberată. Gândirea laterală nu este altceva decât abilitatea de a gândi creativ, și de a ieși în mod degajat din “zona de confort”, concept care se poate referi atât la rezolvarea ingenioasă a problemelor personale, cât și a celor legate de inspirație, imaginație sau propria afacere și abordarea subiectelor dintr-o perspectivă neașteptată. Gândirea laterală este strâns legată de intuiție, creativitate și dispoziție, toate au aceeași bază, însă gândirea laterală este un proces deliberat. În vreme ce creativitatea se rezumă la descrierea unui rezultat, gândirea laterală este descrierea unui proces. Un rezultat poate fi doar admirat și consacrat, pe când un proces poate fi învățat pentru a fi folosit. Creativitatea este o abilitate nu un talent. A avea o idee creativă nu este același lucru cu a avea o idee diferită, ceea ce o

face pe prima să fie aplicabilă este eficiența. Când gândim lateral, obiectivul gândirii nu este corectitudinea ci eficiența. E adevărat, pentru a gândi eficient trebuie să gândim corect. A gândi corect înseamnă a avea dreptate mereu. A gândi eficient înseamnă a avea dreptate doar în final.

Stimularea potențialului creativ al preșcolarilor impune utilizarea unor strategii euristice care implică preșcolarul în activitatea de descoperire, de rezolvare de probleme, de investigare a realității și strategiile creative care pun accentul pe gândire laterală, spontaneitate, originalitate.

Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente.

Pălării gânditoare - una dintre metodele unde copiii au posibilitatea de a-și exprima ideile originale

și de a da dovadă de spirit de observație. Cele șase pălării întruchipează șase posibilități de procesare a datelor. Schimbarea pălăriei le oferă eliberarea față de stilul convențional de tratare a problemelor și le permite cât mai multe informații variate privind o situație concretă. Este o tehnică interactivă, de stimulare a creativității participanților care se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă. Gândește în conformitate cu pălăria pe care o poartă. Această metodă a fost creată de Eduard de Bono.

De Bono precizează că termenul „*gândire laterală*” poate fi folosit în două sensuri: „*unul specific*”; gândirea laterală fiind în acest caz un set de tehnici sistematice utilizate pentru schimbarea percepțiilor și conceptelor și generarea unor noi, *altul general*; gândirea laterală fiind din această perspectivă explorarea unor posibilități și abordări multiple în locul urmării unei singure abordări”. Deși autorul ia în considerare ambele accepțiuni, este într-o mai mare măsură preocupat de prima.

Gândirea laterală, presupune renunțarea la limite de orice fel, îndepărtarea modului de gândire tradițional, și eliminarea prejudecăților din minte. Metodele interactive reprezintă strategii, care presupun explorarea unui subiect din mai multe perspective, implicarea activă și creativă a copiilor stimulează gândirea productivă, gândirii divergență și laterală, libertatea de exprimare a cunoștințelor, a gândurilor, a faptelor.

În continuare voi prezenta contexte care contribuie la dezvoltarea gândirii la preșcolari prin folosirea metodelor interactive: „*Explozia stelară*”, „*Cubul*”, „*Braistormingul*”. Acestea oferă copiilor posibilități variate de procesare a datelor, de stimulare a creativității și permit tratarea diferită a unor situații concrete, valorificând informațiile și cunoștințele dobândite, contribuind eficient la dezvoltarea gândirii laterale.

Brainstormingul, în traducere directă „furtună în creier”, sau „asalt de idei” este o metodă pe care am folosit-o pentru a ajuta copiii să emită cât mai multe idei, fără a critica soluțiile găsite. Această metodă am utilizat-o frecvent în activitățile de

dezvoltarea limbajului pentru a da frâu liber imaginației copiilor și a le dezvolta capacitățile creatoare.

Astfel, în cadrul proiectului tematic „*Sărbători de iarnă*” la activitatea de cunoașterea mediului cu tema: „*Tradiții și obiceiuri de iarnă*”, preșcolarii au fost puși în situația de a formula întrebări pentru rezolvarea problemelor puse în discuție.

Introducerea în activitate a preșcolarilor am făcut-o prin metoda *Brainstorming*, copiii fiind puși în situația de a spune tot ce le vine în minte când aud cuvântul „iarnă”, urmărind astfel dezvoltarea creativității, prin enunțarea spontană a cât mai multor idei despre tema pusă în discuție, realizând astfel pregătirea apercetivă a copiilor în vederea însușirii noului conținut. Această metodă a stimulat creativitatea copiilor, participarea activă, spiritul competitiv, a generat multe idei noi și originale, a oferit posibilitatea preșcolarilor să se manifeste liber și spontan. Fiecare copil a răspuns printr-un enunț scurt în ordinea stabilită fără să repete ideile colegilor. După enunțarea ideilor, copiii au fost puși să reflecteze asupra lor și să se pronunțe care sunt cele mai aproape de adevăr. Au fost subliniate ideile care se încadrau în sarcina didactică și care conturau ideea finală. Aceste caracteristici sunt împărțite în 3 categorii: caracteristici care țin de tradițiile și obiceiurile de iarnă, caracteristici care țin de respectarea omului a tradițiilor și obiceiurilor de iarnă, caracteristici care nu se încadrează în nici o categorie și care vor fi eliminate.

După introducerea în activitate, realizată prin brainstorming, am anunțat tema abordată „*Tradiții și obiceiuri de iarnă*”, având ca mijloc de realizare lectură după imagini, am ales cinci copii, care la rândul lor, au ales fiecare câte o steluță cu o întrebare „*Explozia stelară*”. După ce, cei cinci copii, au ales o steluță, fiecare și-a ales trei parteneri cu care să formeze echipa. Pe rând, le-am citit întrebarea de pe steluță și le-am explicat modul de lucru. Fiecare echipă trebuie să găsească cât mai multe întrebări referitoare la imaginea prezentată, folosind întrebarea de pe steluța aleasă. Pentru a obține cât mai multe

conexiuni între întrebările descoperite, am stabilit ordinea adresării întrebărilor (CE, CINE, UNDE, CÂND, DE CE). Am citit întrebarea de pe steluța și timp de 5 minute copiii au analizat tabloul cu tradiții și obiceiuri de iarnă și au formulat în grup cât mai multe întrebări în concordanță cu situațiile problema descoperite de grup. După expirarea timpului copiii au revenit în semicerc și au adresat întrebările elaborate în grup, celorlalte grupuri, aceștia au dat răspunsuri la întrebări sau adresat noi întrebări de același tip, completând eforturile acestora, astfel se stimulează activitatea grupelor.

Întrebările interesante au fost scrise pe câte o steluță, care s-au fixat pe o imagine sugestivă (poster). Întrebările găsite s-au trecut pe poster cu aceiași culoare ca și întrebarea scrisă pe steluța aleasă de grup. Astfel s-au găsit următoarele întrebări: **Ce** anotimp este prezent în imagini? **Ce** fenomen al naturii este prezentat în imagini? **Ce** fac copiii din imagine? **Ce** obiceiuri de iarnă sunt prezentate în imagine? **Ce** colinde sunt prezentate în imagini? **Ce** este un colind? **Ce** au copiii în mână? **Ce** simbolizează Steaua? **Ce** fac gospodării din imagine? **Cine** merge cu colindul? **Cine** împarte copiilor colaci și mere? **Cine** face urări gospodărilor? **Cine** colindă gospodărilor? **Când** ninge? **Când** merg copiii cu colindul? **Când** merg copiii cu Steaua? **Când** sărbătorim Nașterea Domnului? **Unde** sunt copiii din imagine? **Unde** merg ei? **Unde** pun ei colacii și merele date de gospodari? **De ce** ninge? **De ce** le place copiilor anotimpul iarnă? **De ce** merg cu Steaua? **De ce** merg cu Sorcova? **De ce** gospodării îi primesc cu bucurie pe colindători?

Toate aceste probe din cadrul metodelor folosite în cadrul acestor activități, reprezintă pași

Bibliografie:

- Breben, Silvia, Gongea, Elena, Ruiu, Georgeta, Fulga, Mihaela, Editura Arves, *Metode interactive de grup - ghid metodic*, 2002;
- Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, E.D.P., București, 1997;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu, *Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională*, Editura Polirom, Iași, 2001.

prin care putem dezvolta gândirea laterală utilizând întrebări stimulative implicându-i activ și creativ, îi ajutăm să învețe să facă conexiuni, să culeagă informații despre tema pusă în discuție, să identifice probleme diferite, promovând diversitatea ideilor, încurajând autonomia copilului și învățarea prin cooperare. Astfel că, în exemplele prezentate am folosit tehnicile de gândire laterală:

- *tehnica focus* – copiii au formulat soluții la întrebările puse, oferind definiții alternative pentru a obține cele mai bune rezultate pentru tema pusă în discuție;

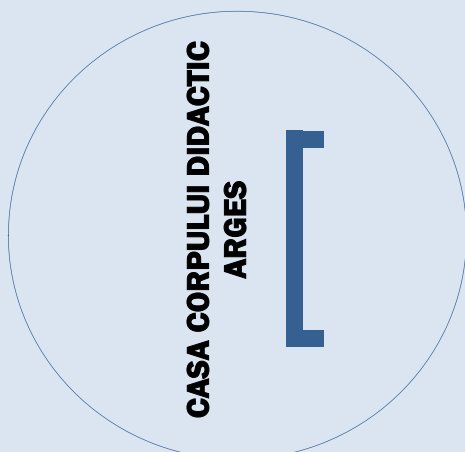
- *conceptul triunghi*: pentru a genera mai multe idei utilizând steluțele cu întrebările aferente („ce/cine/unde/când/de ce?”) folosită în cadrul metodei explozia stelară;

- *conceptul evantai*, în care copiii au generat un număr mare de idei satisfăcând același focus, în care am folosit metoda brainstorming.

Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calități și disponibilități din partea cadrului didactic: receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorință de autoperfecționare, gândire reflexivă și modernă, creativitate, inteligența de a accepta noul și o mare flexibilitate în concepții.

Instrumentele gândirii pot fi învățate, exersate și folosite într-o manieră deliberată. În încheiere, putem afirma că gândirea laterală are legătură cu intuiția, creativitatea și dispoziția. Este un alt mod de a gândi, de a ne folosi mintea. Se ocupă cu generarea de noi idei și de spargerea barierelor conceptuale ale ideilor vechi.

METODE INTERACTIVE DE GRUP ÎN EDUAȚIA TIMPURIE

*Ceașescu Iuliana Elena - Prof. inv. preșc.
Liceul Tehnologic „I.C.Petrescu,, - G.P.P. Stâlpeni*

Educația timpurie se raportează la educația copilului de la naștere până în jurul vârstei de 6/7 ani, acesta reprezentând primele stadii ale copilăriei. Încă de la vârstă mică, în perioada educației timpurii începe să se formeze personalitatea copilului, motiv pentru care este important ca actorii cu care acesta intră în contact să fie bine pregătiți pentru a-i asigura succesul dezvoltării multilaterale.

Specificul educației timpurii este educația centrată pe copil, care de cele mai multe ori poate fi realizată prin intermediul jocului, întrucât acesta oferă posibilitatea copiilor de a explora, a manipula și de a interacționa cu mediul înconjurător.

Educația timpurie reprezintă totalitatea experiențelor individuale realizate

și social existente sau organizate, de care beneficiază copilul în primii ani de viață, cu rol de a proteja, crește și dezvoltă ființa umană cu capacități și achiziții fizice, psihice, culturale specifice, cu identitate și demnitate proprie. Aceasta reprezintă

începutul educației și autoeducației continue.

Ceea ce învață copiii în primii ani reprezintă mai mult de jumătate decât vor învăța tot restul vieții. Educația timpurie se realizează ca educație informală în familie, în relații de vecinătate și în relații comunitare, prin mass-media – ca educație formală în creșe, grădinițe și alte instituții de ocrotire și educație; și sub forma educației nonformale în cluburi sportive, cluburile copiilor și elevilor, dar se poate și prin biblioteci, muzee, activități ale unor organizații nonguvernamentale ș.a. Educația timpurie pentru valori reprezintă un tip de educație care își asumă misiunea și responsabilitatea de a promova valori în mod explicit și eficient prin finalități clare.

Metodele de învățare constituie instrumente de prim rang în mâna educatorului, este calea eficientă de organizare și conducere a învățării, un mod comun de a proceda care reunește într-un tot familiar eforturile cadrului didactic și ale copiilor.

Metoda reprezintă calea de acțiune comună educator-educabil în vederea îndeplinirii obiectivelor educative. Cuvântul provine din grecescul "methodos" (odos-cale, drum; metha-spre, către) ceea ce înseamnă cale de urmat în vederea atingerii unui scop sau un mod de urmărire, de căutare, de cercetare și de aflare a adevărului.

Metodele interactive de grup pun accent pe activizarea structurilor cognitive și operatorii ale copilului, fiind metode de stimulare a participării active, depline a acestuia într-un context educativ inter-relațional. Ele permit copilului satisfacerea trebuințelor sale de activitate, de cercetare, de creativitate, de înțelegere a cunoștințelor prin efort propriu.

Spre deosebire de cele pasive, metodele interactive de grup au o mare valoare formativă, deoarece copilul ajunge la fixarea cunoștințelor printr-o intensă activitate proprie, prin descoperire, nu prin preluare de informații de-a gata oferite de către educator.

Ceea ce este definitoriu pentru metodele interactive de grup este tocmai capacitatea acestora de stimulare a participării active și depline, fizice și psihice, individuale și colective a copiilor în procesul învățării, de a lega trup și suflet copilul de ceea ce face, până la identificarea lui cu sarcina de învățare.

Sunt considerate metode interactive de grup toate acele metode care sunt capabile să mobilizeze energiile copilului, să-i concentreze

atenția, să-l facă să urmărească cu interes și curiozitate activitatea, care-l îndeamnă să-și pună în joc imaginația, înțelegerea, puterea de anticipare, memoria etc.

În cele ce urmează voi prezenta metoda de grup „Ciorchinele”

CIORCHINELE

Este o metodă prin care copiii organizează în categorii informația obținută. Procesul de organizare este vizualizat grafic și stimulează identificarea conexiunilor dintre idei. Pune accentul pe realizarea de corelații. Obiectivul aplicării acestei metode este completarea cu noi informații a volumului de cunoștințe deja acumulate de copii, structura cronologică a acestuia sugerând imaginea unui ciorchine.

Metoda exersează capacitatea copiilor de concentrare asupra unui anumit conținut.

Etape: -Se alege o temă și se reprezintă printr-un desen ori un cuvânt plasate în partea de sus a tablei sau a foii de hârtie.

- Copiii, individual sau în grupuri mici, emit idei, prin

Bibliografie:

-Brebene, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M.: „Metode interactive de grup-ghid metodic”, Editura Arves, 2002;

-Cerghit, I., Radu, I.T., Popescu, E., Vlăsceanu, L. - Didactica-Manual pentru clasa a x-a-școli normale, E.D.P., R.A., București, 1995;

-Păiși-Lăzărescu, M.(coordonator), Surdu, M., Tudor, L., -Compendiu de psihologie și pedagogie, Editura Pământul, Pitești, 2006.

cuvinte sau desene, legate de tema dată.

-Se fac conexiuni între titlu și desenele ori cuvintele spuse de copii.

-Este bine ca tema propusă să fie cunoscută copiilor, mai ales când se realizează individual.

Aplicație: URSUL

Se desenează pe o colă mare un ciorchine, având în centru un cerc mai mare în care se plasează imaginea unui urs. Se adresează întrebarea “Ce știm despre urs?”

-Ursul face mor, mor.

-Este un animal sălbatic.

-Casa ursului se numește bârlag.

-Ursului îi place mierea.etc.

Aceste informații sunt notate pe rând în interiorul câte unui cerc, apoi sunt legate de tema “Ursul”.

Informațiile sunt structurate și completate pe baza observării în următoarele categorii: caracteristicile ursului, hrana ursului, adăpostul, felul urșilor, mediul de viață. Aceste categorii sunt reprezentate prin cercuri colorate diferit, în jurul subiectului și se poate face evaluarea pe baza comparației dintre cunoștințele inițiale și cele achiziționate după observare.

Stilul „axat pe grup” pune accentul pe activitatea copiilor, pe participarea lor la descoperirea cel puțin a unei părți din cunoștințele ce urmează a fi învățate. Dialogul devine indispensabil, ca modalitate fundamentală de lucru, nu numai între educator și copii, ci și în interiorul grupului între membrii săi.

Metodele interactive determină solicitarea mecanismelor gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și creativității. Ele sunt totodată mijloace prin care se formează și se dezvoltă priceperile, deprinderile și capacitățile copiilor, de a folosi roadele cunoașterii transformând exteriorul în facilități interioare, formându-și caracterul și dezvoltându-și personalitatea. Creșterea nivelului de pregătire al preșcolarilor prin folosirea metodelor de învățare în grupuri mici demonstrează utilitatea lor în toate activitățile realizate în grădiniță.

IMPORTANȚA METODELOR INTERACTIVE DE GRUP ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Ciocîrlan Cornelia, Prof. inv. preșcolar
Rizea Cristina-Andreea, Prof. inv. preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Rază de Soare”, Pitești

Nevoile și cerințele copiilor „actori” pe scena educațională pretind dascălilor o schimbare radicală a modului de abordare a activității didactice. Orice metodă poate deveni accesibilă la orice vârstă dacă avem încredere în minunea acestei lumi care este „COPILUL”. Această „minune” așteaptă de la noi zilnic noutăți, ne vrea pe placul lui.

Noi, educatoarele, punem temelia educației. Metodele interactive de grup reprezintă un început, o schimbare, o noutate. Sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, care asigură perfecționarea și optimizarea demersului educațional.

Noul, necunoscutul, căutarea de idei prin metode interactive, conferă activității „mister didactic”, se constituie ca o „aventură a cunoașterii”, în care preșcolarul e participant activ pentru ca el întâlnește probleme, situații complexe pentru mintea lui de copil, dar în grup, prin analize, dezbateri, descoperă răspunsurile la toate întrebările, rezolvă sarcini de învățare, se simte responsabil și multumit la finalul activității.

Prin metodele interactive de grup, copiii își exersează capacitatea de a selecta, combina, învăța lucruri de care vor avea nevoie în viitor, în viața de școlar dar și de adult. Efortul preșcolarilor trebuie să fie unul intelectual, de exersare a proceselor psihice și de cunoaștere, de abordare a altor dimensiuni intelectuale interdisciplinare decât cele clasice, prin studiul mediului concret și prin corelațiile elaborate interactiv în care preșcolarii își asumă responsabilități, formulează și verifică soluții, elaborează sinteze în activități de grup, inter-grup, individual, în perechi. Ideile, soluțiile grupului au

încărcătură afectivă și de originalitate atunci când se respectă principiul flexibilității.

Tot ce se întreprinde pentru modernizarea activității cu preșcolarii trebuie să fie bine analizat pentru că, la final, demersurile didactice trebuie să fie în concordanță cu particularitățile de vârstă și posibilitățile cognitive și practice ale copiilor.

Stimularea creativității este favorizată de metodele Brainstormingul, Tehnica viselor, preșcolarii beneficiind de momente creative, integrate în activități și jocuri cu scopul exersării gândirii. Aceste metode stimulează comunicarea, activizarea tuturor copiilor și formarea de capacități ca: spiritul critic constructiv, independența în gândire și acțiune, găsirea unor idei creative, îndrăznețe, de rezolvare a sarcinilor de învățare.

Metodele interactive implică mult tact din partea educatoarelor deoarece trebuie să-și adapteze stilul didactic în funcție de tipul de copil: timid, pesimist, agresiv, acaparator, nerăbdător, pentru fiecare găsind gestul, mimica, interjecția, întrebarea, sfatul, orientarea, lauda, reținerea, aprecierea, entuziasmul, în concordanță cu situația dată.

Metodele interactive se pot combina între ele sau cu cele tradiționale, cu metode din aceeași categorie. Metodele tradiționale nu se elimină, se modernizează, se combină, se modifică, se îmbunătățesc, se adaptează.

A) „BRAINSTORMINGUL” sau „furtuna în creier” este o metodă de stimulare a creativității ce constă în enunțarea spontană a unei game largi de idei pentru soluționarea unei probleme, într-o atmosferă lipsită de critică. Obiectivul acestei metode este exersarea capacităților creatoare ale copiilor în procesul didactic, care să conducă la formarea unor copii

activi, capabili să se concentreze mai mult timp, în grupuri creative.

Exemplu: Povestirea creată după ilustrații
Scopul:

Stimularea creativității de grup a copiilor prin a găsi cât mai multe soluții în plan imaginativ despre personajele din imagine (ex. șoarecele și pisica).

După ce ocupă locurile stabilite, grupurilor de copii li se împart fișe de lucru. Se alege jetonul (planșa, ilustrația) cu care copiii vor trebui să creeze povestea lor după care se așază la panou, pentru a fi observat(ă) de toți copiii.

Se prezintă sarcina de lucru:
„Imaginați-vă ce comunică cele două personaje, șoarecele și pisica”. Fiecare copil privește imaginea cu atenție, își imaginează ce ar dialoga personajele și, conform numărului de ordine primit, enunță câteva idei pentru a contura o poveste despre cele două personaje alese. Desenează pe fișa de lucru atâtea cerușe câte idei a spus. La sfârșit se autoevaluează.

Lista cu răspunsuri va fi afișată pe toată perioada zilei, copiii având posibilitatea de a adăuga alte propuneri de dialog găsite ulterior în scopul îmbogățirii rezultatelor. Această modalitate oferă date despre capacitatea imaginativă a copiilor, dar poate constitui și un antrenament, o exersare în vederea dezvoltării inteligenței.

B) „TEHNICA VISELOR”, numită și „Tehnica visării cu ochii deschiși”, este metoda prin care copilul își lasă în voie imaginația să lucreze pentru a putea exprima ceea ce a gândit că poate face el în viitor. Aceasta este o tehnică de stimulare a creativității, bazată pe meditație, în care copilul își exersează imaginația, învățând să se gândească la viitor: „Orașul meu”, „Eu cand voi fi mare”, „Prietenii mei”, etc., apoi compară visul cu realitatea în vederea obținerii unor situații viabile pentru viitor. Obiectivul acestei metode este stimularea imaginației prin crearea

Bibliografie:

1. Chergit, I., Metode de învățământ, Editura Polirom, București, 1997;
2. Pintilie, Mariana, Metode moderne de învățare-evaluare, Editura Eurodidact, Cluj- Napoca.

de situații comparabile cu cele existente în viața reală.

Obiectivul urmărit este dezvoltarea limbajului și a situațiilor de comunicare, stimularea imaginației prin crearea de situații compatibile cu cele existente în viața reală.

Metoda este aplicată în activități de grup și presupune mai multe etape. Mai întâi, educatoarea va organiza copiii în grupuri echilibrate numeric. Se va prezenta apoi tema de lucru, fiecare dintre grupuri având un specific. Spre exemplu, în cadrul temei „Orașul meu”, copiii își pot imagina un oraș al viitorului, primul grup îndeplinind rolul arhitecților, al doilea grup al constructorilor, al treilea grup al factorilor de decizie, al patrulea grup al peisajistilor și al grădinarilor și așa mai departe. Li se exemplifică posibilitățile de realizare a activității, acestea putând fi modele din plastelină, desene sau expuneri dramatice.

A treia etapă reprezintă explorarea visului. În grup, copiii își imaginează variantele posibile, dezbate varianta cea mai bună pentru ei și colaborează pentru realizarea sarcinii de lucru.

În a patra etapă, fiecare grup își prezintă rezultatele obținute. Se discută la nivelul grupei despre fiecare posibil scenariu, abordându-se și perspectiva realistă a lucrurilor. Această sarcină poate fi realizată și ca o a doua activitate în cadrul grupurilor de lucru, în funcție de timpul disponibil.

În utilizarea acestei metode, educatoarea va utiliza un timbru plăcut, relaxat. Ieșirea din starea de repaus nu se realizează brusc.

Metoda este una stimulativă, care activează copiii, atât prin colaborare între membrii grupului, dar și prin competiție la nivelul grupurilor și le permite să fie creativi și să-și depășească granițele realului. Nu există loc de critică, nimic nu este imposibil, tehnica viselor permite realizarea unei paralele între real și imaginar, între posibil și imposibil.

Această metodă stimulează buna dispoziție.

APLICAREA METODELOR INOVATIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Cîrstea Mihaela - Prof. învățământ preșcolar
Balcă Floriana - Prof. învățământ preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic,, Mioveni

Modernizarea procesului de învățământ din grădiniță implică mai multe componente: proiectarea didactică, tehnici și instrumente de cunoaștere și evaluare a copiilor, parteneriate educaționale, activități extracurriculare, o metodologie didactică activă. În vederea creșterii calității procesului instructiv – educativ din grădiniță avem în vedere perfecționarea metodelor tradiționale, dar și introducerea unor metode și procedee educative revoluționare. Metodele active reprezintă modalități de transmitere a informațiilor într-un mod simplu și eficient, pe placul copiilor și ținând cont de nevoile și abilitățile fiecărui copil în parte. Proiectarea unui demers didactic, diferit de cel tradițional, dă posibilitatea fiecărei educatoare să-și valorifice propria Schimbarea în activitatea didactică desfășurată în grădinița de copii implică aplicarea de metode, tehnici și procedee moderne ce contribuie la eficientizarea învățării.

Metodele de învățare constituie instrumente de prim rang în mâna educatorului, este calea eficientă de organizare și conducere a învățării, un mod comun de a proceda care reunește

într-un tot familiar eforturile cadrului didactic și ale copiilor.

În grădiniță un accent deosebit se pune pe folosirea învățării active și pe cooperare, acestea concurând la obținerea unor performanțe notabile. Atunci când se folosesc metodele de învățare activă toți copiii asimilează la un nivel mai profund, rețin ideile mai mult timp, sunt motivați și le place școala, și pot corela ceva ce au învățat. cu viața reală și în rezolvarea de probleme.

Învățarea prin cooperare reprezintă modul de organizare a activității didactice pe grupuri mici, astfel încât lucrând împreună copiii își maximizează atât propria învățare, cât și pe a celorlalți copii, este calea folosită de către educatoare pentru a-i sprijini pe copii să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința.

Prin metodele interactive copilul intră în necunoscut, într-o aventură a descoperirii de noi cunoștințe, deprinderi, el fiind participant activ. Rezolvând sarcini alături de ceilalți copii din grup, capătă încredere în sine, este capabil să ia decizii pentru bunul mers al activității de grup, îi sunt apreciate și valorificate cunoștințele și este motivat să lucreze în echipa. Cel mai important aspect al metodelor interactive este acela al aplicabilității cunoștințelor în situații diferite. În grupul de copii fiecare trebuie să știe să descopere, compare, clasifice cunoștințele dobândite. Efortul copiilor este unul intelectual, prin care se exersează procesele psihice cognitive. Metodele interactive îl motivează pe copil, îi oferă o încărcătură afectivă deosebită

Pentru a facilita și moderniza învățarea este de preferat să se organizeze deseori activități desfășurate pe grupuri mici de copii. Astfel, copiii cooperează în rezolvarea sarcinilor de lucru, își exprimă propriile puncte de vedere, argumentează, pun întrebări cu scopul de a înțelege, schimbă ideile cu ceilalți.

Exemple de activități desfășurate cu copiii pe baza aplicării metodelor de învățare prin cooperare:

Metoda “Schimbă perechea”

Este o metodă de lucru în perechi. Se împarte clasa în două grupe egale ca număr de participanți. Se formează două cercuri concentrice, copiii fiind față în față pe perechi.

Educatorea dă o sarcină de lucru. Fiecare pereche discută și apoi comunică ideile. Cercul din exterior se rotește în sensul acelor de ceasornic, realizându-se astfel schimbarea partenerilor în pereche.

Copiii au posibilitatea de a lucra cu fiecare membru al grupei. Fiecare se implică în activitate și își aduce contribuția la rezolvarea sarcinii.

Exemplu: Pentru activitatea matematică.

Tema: „Numere pare/impare”

Etapele activității:

1. *Se organizează colectivul în două grupe egale.* Fiecare copil ocupă un scaun, fie în cercul din interior, fie în cercul exterior. Stând față în față, fiecare copil are un partener.

2. *Educatorea comunică cerința:* „Spune un număr par/impar!”.

3. *Lucru în perechi.* Copiii lucrează doi câte doi pentru câteva minute.

Copilul aflat în cercul interior spune un număr par/impar celălalt va da exemplu de un alt număr. Apoi copiii din

Bibliografie:

1. Crenguța–Lăcrămioara Oprea – *Pedagogie. Alternative metodologice interactive*, Editura Universitatea București, 2003.
2. Cerghit I. - *Metode de învățământ*, Editura Polirom, 2006.

cercul exterior se mută un loc mai la dreapta pentru a schimba partenerii, realizând astfel o nouă pereche. Jocul se continuă până când se ajunge la partenerii inițiali sau se termină.

4. *Analiza ideilor și a elaborării concluziilor.* În acest moment, copiii se regrupează și pe tabla magnetică aranjează în ordine crescătoare/descrescătoare numerele pare /impare.

Metoda „Turul galeriilor “

Tema: „Peisajul anotimpurilor”- *Activitate practică*

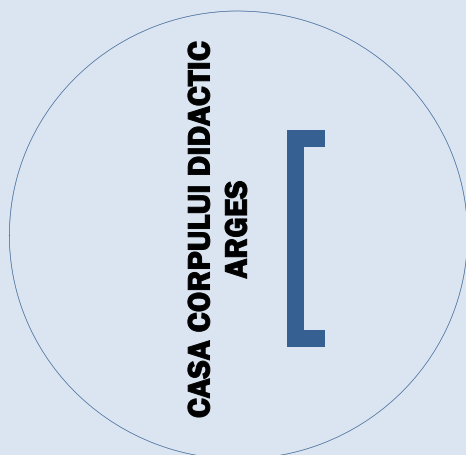
Copiii se împart pe grupe, își aleg tema și materialele necesare pentru a realiza câte o lucrare colectivă, ca de exemplu: “*Peisaj de iarnă (primăvară, vară, toamnă)*”.

După terminarea lucrării fiecare echipă își afișează peisajul realizat într-un loc deja stabilit.

Grupurile de copii trec pe la toate lucrările și vor completa, vor aduce îmbunătățiri și vor face observații la ceea ce au lucrat colegii lor.

La sfârșit se face o analiză a lucrărilor realizate.

În concluzie, învățarea prin cooperare dezvoltă capacitatea copiilor de a lucra împreună, la toate tipurile de lecții, acoperind neajunsurile învățării individualizate, acordând în același timp, o importanță considerabilă dimensiunii sociale, prin desfășurarea proceselor interpersonale.

EXPLOZIA STELARĂ ÎN ACTIVITĂȚILE DE POVESTIRE DIN GRĂDINIȚĂ

*Coman Mihaela, prof. psihopedagogie specială,
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filofteia”, Ștefănești*

Curriculum pentru învățământul preșcolar lasă libertatea de a organiza cât mai creativ și personalizat actul didactic. Dar, alegerea propriului demers, personalizat, modern, care să fie compatibil cu stilul didactic, cu obiectivele și conținuturile activităților este greoaie, nesigură.

În cadrul fiecărei metode, copiii primesc sarcini de învățare. Acestea sunt foarte diferite de la o metodă/tehnică la alta întrucât explorează o mare varietate de capacități.

Explozia stelară este o metodă de stimulare a creativității și limbajului, o modalitate de relaxare a copiilor și se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme și noi descoperiri. Această metodă dezvoltă și exersează gândirea cauzală, divergentă, deductivă, inteligențele multiple, limbajul, atenția distributivă.

Obiective: Formularea de întrebări și realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii în grup prin interacțiune și individual pentru rezolvarea unei probleme.

Material: - o stea mare; cinci stele mici de culoare galbenă; cinci săgeți roșii; jetoane.

Descrierea metodei:

1. Copii așezați în semicerc propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau desenează ideea centrală.

2. Pe 5 stelute se scrie câte o întrebare de tipul: CE? CINE? UNDE? DE CE? CÂND? Iar cinci copii din grupă extrag câte o întrebare.

Fiecare copil din cei cinci își alege câte trei - patru colegi organizându-se astfel în cinci grupuri.

3. Grupurile cooperează în elaborarea întrebărilor.

4. La expirarea timpului, copiii revin în semicerc în jurul stelei mari și comunică întrebările elaborate, fie un reprezentant al grupului, fie individual, în funcție de potențialul grupei/grupului.

Copiii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări.

5. Se apreciază întrebările copiilor, efortul acestora de a elabora întrebări corecte precum și modul de cooperare și interacțiune.

Exemplificare: Povestea: „Punguța cu doi bani ”, de Ion Creangă

Obiectiv: fixarea conținutului poveștii pe fragmente prin formularea de întrebări specifice exploziei stelare.

Material didactic: stelute, silueta cocoșului din poveste.

Etape:

1. Copiii ascultă povestea. Pentru fixarea conținutului prin feed-back, se solicită copiilor să asculte câte un fragment și să formuleze întrebări.

2. „Cocoșul” împarte cele cinci stelute cu întrebări la cinci copii. Educatoarea va citi fiecărui copil care va lua steluța, întrebarea de pe aceasta. Cei cinci copii își aleg colegii de lucru și constituie astfel cinci grupuri corespunzătoare celor cinci tipuri de întrebări. Ascultă pe rând fragmente din poveste.

3. În grupă se formulează întrebări pentru fiecare fragment audiat. Se rețin pentru etapa finală.

4. După ce au audiat toate fragmentele și au elaborat întrebări se poate iniția „Jocul întrebărilor”, joc prin care copiii adresează întrebările formulate în grup.

5. În final se aleg întrebări al căror răspuns sugerează aspecte principale ale poveștii.

Alte întrebări ce pot fi formulate de copii:

UNDE? Unde a ajuns cocoșul?

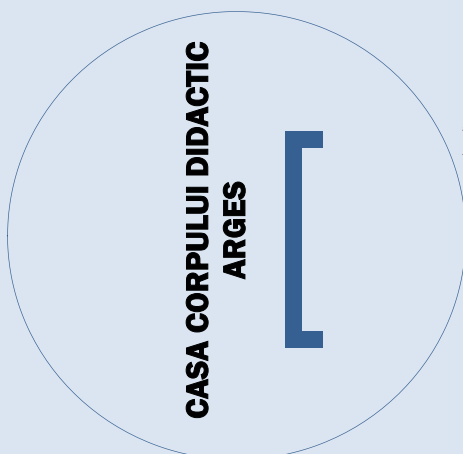
Unde l-a aruncat boierul pe cocoș?

Unde și-a alungat baba găina?

- Unde a găsit găina o mărghică?
CE? Ce a făcut cocoșul în fântână?
Ce bogății a adus cocoșul moșneagului?
Ce îi cerea moșneagul, babei?
Ce bogății a adus găina babei?
CÂND? Când și-a bătut baba găina?
Când boierul l-a lăsat pe cocoș să plece acasă?
DE CE? De ce a plecat cocoșul de acasă?
De ce baba nu-i dădea moșneagului nici un ou?
CINE? Cine l-a aruncat pe cocoș în fântână?
Cine s-a luat după cocoș în cireadă?

Bibliografie:

- Breben Silvia, Goncea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, *Metode interactive de grup-ghid metodic*, Editura Arves, 2002;
- Cerghit Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006;
- Lespezeanu M. *Traditional și modern în învățământul preșcolar - metodică a activităților instructiv – educative în grădinița de copii*, Ed. Omfal Esențial, București, 2007.

METODE INOVATIVE DE PREDARE ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Cornea Irina - Emilia- Prof. Înv. Preșcolar
Liceul Tehnologic „I.C.Petrescu” Stâlpeni

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional.

Metodele utilizate la preșcolari sunt atât cele “clasice”, cât și cele “moderne”; numai abilitatea cadrului didactic poate face ca orice metodă folosită să stârnească interesul copilului preșcolar și să-l determine să învețe în modul cel mai plăcut: prin joc. Cele mai utilizate metode interactive sunt cele care canalizează energiile creatoare ale preșcolarilor în direcția propusă, le captează atenția, stimulează mecanismele gândirii, ale inteligenței, voinței,

motivației și imaginației și îi implică afectiv în ceea ce fac.

Procesul de formare interactiv presupune acțiune atât din partea profesorului cât și din partea elevului.

Profesorul model pentru a crea cadrul optim de învățare este necesar să țină cont de anumite criterii în aplicarea metodelor moderne de învățare, cum ar fi: competențele ce urmează a fi dezvoltate la copii, nivelul intelectual și capacitățile copiilor, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului. Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învățării. Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o

confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

În învățământul preșcolar sunt utilizate o multitudine de metode moderne însoțite de tehnici specifice și resurse materiale, dintre care amintim:

-Lotus- flori de nufăr mici și o floare de nufăr mare

-Pălăriuțe gânditoare-albă, roșie, galbenă, verde, albastră neagră

Tehnica Lotus

Este o modalitate interactivă de lucru în grup care oferă posibilitatea stabilirii de relații între noțiuni pe baza unei teme principale din care derivă alte opt teme.

Obiective – stimularea inteligențelor multiple și a potențialului creativ în activități individuale și în grupe, teme din domenii diferite.

ETAPE

1. Construirea schemei/diagramei tehnicii de lucru;

2. Plasarea temei principale în mijlocul schemei grafice;

3. Grupul de copii se gândește la conținuturile/ideile/cunoștințele legate de tema principală

4. Abordarea celor opt teme principale pentru cadranele libere

5. Stabilirea în grupuri mici de noi legături/relații/conexiuni, pentru aceste opt teme și trecerea lor în diagramă

Bibliografie:

- Bocoș Mușata, Avram Iftinia, Catalano Horațiu, Someșan Eugenia, "Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice", Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009;

- Cerghit, Ioan, Neacșu Ion, Prelegeri pedagogice, Polirom, Iași, 2001.

6. Prezentarea rezultatelor muncii în grup, analiza produselor, aprecierea în mod evaluativ, sublinierea ideilor noi.

Pălăriuțele gânditoare

Pălăria albastră – este liderul, conduce activitatea. Este pălăria responsabilă cu controlul discuțiilor, extrage concluzii – **clarifică/alege soluția corectă**

Pălăria albă – deține informații despre tema pusă în discuție, face conexiuni, oferă informația brută așa cum a primit-o – **informează**

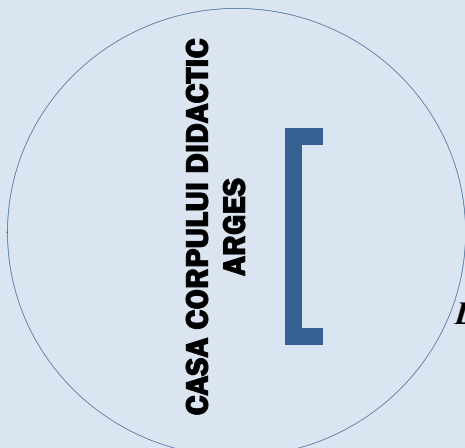
Pălăria roșie – își exprimă emoțiile, sentimentele, supărarea, față de personajele întâlnite, nu se justifică – **spune ce simte**

Pălăria neagră – este criticul, prezintă posibile riscuri, pericole, greșeli la soluțiile propuse, exprimă doar judecăți negative – **identifică greșelile**

Pălăria verde – oferă soluții alternative, idei noi, inovatoare, caută alternative {Ce trebuie făcut?} – **generează idei noi**

Pălăria galbenă – este creatorul, simbolul gândirii pozitive și constructive, explorează optimist posibilitățile, creează finalul. – **efortul aduce beneficii**

Așadar aplicarea cu regularitate a metodelor inovative, de cooperare, duc în timp la rezultate superioare, relaționări heterogene mai pozitive, motivație intrinsecă mai mare, respect de sine mai crescut și dezvoltă abilități sociale deosebite, solicitate de piața muncii.

METODE INOVATIVE SPECIFICE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR

*Durdun Diana – Andra, Profesor în învățământul preșcolar
Liceul Tehnologic "I. C. Petrescu,, Stâlpeni- G.P.P. Stâlpeni, Stâlpeni*

Motto: „Elevii trebuie să-și pună unii altora întrebări și să spună lumii ceea ce știu pentru a afla ce știu. Spunând vor învăța, spunând vor interpreta lumea așa cum o văd ei pentru noi ceilalți” *Judith Renyei.*

În procesul de învățământ profesorul, ca și elevii, acționează prin intermediul unor metode de predare și învățare. Calitatea muncii lor este în funcție de aceste metode, ele constituind o sursă însemnată de creștere a capacității și eficienței învățământului. Aplicându-se metode deosebite, se obțin diferențe esențiale în pregătirea elevilor. În ultimele decenii a crescut interesul pentru așa-numitele metode moderne. Sunt considerate moderne toate acele metode care sunt capabile să mobilizeze energiile elevului, să-i concentreze atenția, să-l facă să urmărească cu interes și curiozitate lecția, să-i câștige adevărată logică și afecțiunea față de cele nou învățate, care-l îndeamnă să-și pună în joc imaginația, înțelegerea, puterea de anticipare, memoria etc. Aceste metode pun mai mult accentul pe cunoașterea operațională, pe învățarea prin acțiune, prin manipulare în plan manual și mintal a obiectelor, acțiunilor etc.

Folosirea metodelor moderne de predare-învățare-

evaluare nu înseamnă a renunța la metodele tradiționale ci a le actualiza pe acestea cu mijloace moderne. Metoda este selectată de cadrul didactic și este pusă în aplicare în lecții sau activități extrașcolare cu ajutorul elevilor și în beneficiul acestora; presupune, în toate cazurile, o colaborare între profesor și elev, participarea lor la căutare de soluții, la distingerea dintre adevăr și eroare și care, sub forma unor variante și/sau procedee selecționate, se folosește pentru asimilarea cunoștințelor, a trăirilor valorice și a stimulării spiritului creativ. Când se alege o metodă, se ține cont de finalitățile educației, de conținutul procesului instructiv, de particularitățile de vârstă și de cele individuale ale elevilor, de psihosociologia grupurilor școlare, de natura mijloacelor de învățământ, de experiența și competența cadrului didactic. Activitatea la clasă ne-a demonstrat de fiecare dată că formarea de competențe lectorale și de interpretare a lecturii se produce efectiv prin valorificarea potențialului intelectual propriu al elevilor în interacțiune cu situația de învățare, în care rolul determinant îl au tehnicile aplicate. Povestea, într-un act de educație literar-artistică, oferă o mare diversitate de posibilități și căi de investigare necesare într-un proces de formare-dezvoltare a elevului cititor.

Ciorchinele (word-map, rețeaua de semnificații)

Ciorchinele este o metodă prin care se realizează un câmp lexical, fiind actualizate cunoștințele dobândite anterior de elevi despre un subiect. Câmpul lexical al unui cuvânt este alcătuit din ansamblul tuturor cuvintelor care se raportează la aceeași idee, oricare ar fi radicalul termenilor. Aceasta înseamnă că elevii pot spune orice cuvânt legat ca sens de ideea de la care se pornește. Învățătorul scrie în mijlocul tablei un cuvânt și îl încercuiește. Se poate scrie și o scurtă propoziție de start. Este bine să se folosească o culoare vie, deosebită de cea care se va utiliza în continuarea exercițiului. Metoda poate fi folosită și în fixarea cunoștințelor, grupând informațiile primite după anumite criterii.

Aplicație: Lectură „Albă-ca –Zăpada” după Frații Grimm, clasa a II-a Completează casetele cu cuvintele care denumesc obiectele fermecate de care se folosește mama vitregă pentru a scăpa de Albă-ca-Zăpada.

Cvintetul Metoda cvintetului este o metodă nouă care pune accentul pe forța creativă a elevului, de acest lucru m-am convins chiar eu, de-a lungul orelor de limba și literatura română. Cvintetul este o poezie care impune sintetizarea unor informații, conținuturi în exprimări clare care descriu sau prezintă reflecții asupra temei date sau subiectului dat. Este o poezie de 5 versuri a cărei construcție are la bază anumite reguli pe care elevii trebuie să le respecte, iar timpul de întocmire este de 5-7 minute. Trebuie să le dați un subiect (un cuvânt-cheie din lecția zilei respective sau din lecția anterioară), iar ei, în timpul dat, trebuie să dovedească capacitatea lor de a crea și de a fi receptivi la cele discutate în clasă. E o metodă eficientă care combină utilul cu plăcutul.

Aplicație: Lectură „Albă-ca –Zăpada” după Frații Grimm, clasa a II-a Ținând seama de conținutul poveștii completează „cvintetul”:

Pe prima linie scrie cuvântul PITICI.

a. Scrie 2 cuvinte – însușiri- care se referă la pitici.

b.Scrie 3 cuvinte care denumesc acțiuni specifice piticilor din poveste.

c. Scrie o propoziție din cel puțin 4 cuvinte despre pitici.

d. Scrie un cuvânt reprezentativ pentru povestea „Albă- ca-Zăpada”.

Pălăriile gânditoare

Acest nou tip de metodă de predare – învățare este un joc în sine. Copiii se impart în șase grupe – pentru șase pălării. Ei pot juca și câte șase într-o singură grupă. Împărțirea elevilor depinde de materialul studiat. Pentru succesul acestei metode este important însă ca materialul didactic să fie bogat, iar cele șase pălării să fie frumos colorate, să-i atragă pe elevi. Ca material vor fi folosite 6 pălării gânditoare, fiecare având câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru și negru. Fiecare, bineînțeles, 10 că rolurile se pot inversa, participanții fiind liberi să spună ce gândesc, dar să fie în acord cu rolul pe care îl joacă. Fiecare culoare reprezintă un rol.

Aplicație: Lectură „Ploaia de stele” după Frații Grimm, clasa a II-a Vă împărțiți în șase grupe: grupa pălăriilor albastre, grupa pălăriilor albe, grupa pălăriilor roșii, grupa pălăriilor negre, grupa pălăriilor verzi și grupa pălăriilor galbene. Rezolvați împreună, în cadrul grupei, sarcina de lucru. 1. Pălăriile albastre (moderatorii): Sunteți responsabili de modul în care se desfășoară activitățile celorlalte grupe: dați cuvântul membrilor grupelor pentru a-și prezenta rezolvarea sarcinilor.

2. Pălăriile albe (povestitorii): Povestiți, în lanț, conținutul textului.

3. Pălăriile roșii (psihologii): Prezentați-le colegilor voștri sentimentele pe care credeți că le-a trăit fetița. Argumentați alegerile făcute.

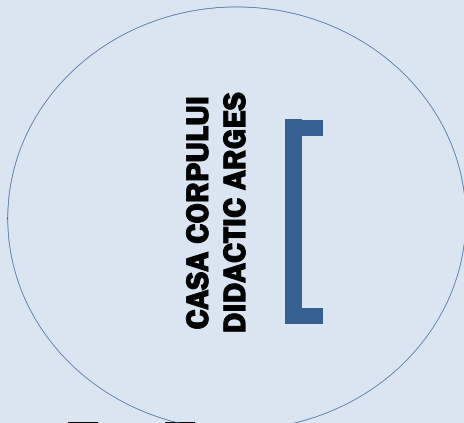
4. Pălăriile negre (criticii): Ce anume v-a nemulțumit după ce ați citit această poveste? 5. Pălăriile verzi (gânditorii): Imaginați-vă că, după ce și-a dat toate lucrurile și a ajuns în pădure, nu a început ploaia de stele, ci fetița s-a întâlnit cu o zână bună care i-a promis că-i va îndeplini trei dorințe. Ce credeți că și-a dorit?

5. Pălăriile galbene (creatorii): Povestiți despre ceea ce credeți că a făcut fetița după ce a plecat din pădure.

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan , Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii, Editura Aramis,2002;

2.Dumitru, I. Al., Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă, Editura de Vest, 2000;

METODE INOVATIVE DE ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

*Diaconescu Ioana Otilia - Prof. Înv. Preșcolar
Floroiu Alexandra-Florentina- Prof. Înv. Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic” Mioveni*

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional.

Metodele utilizate la preșcolari sunt atât cele “clasice”, cât și cele “moderne”; numai abilitatea cadrului didactic poate face ca orice metodă folosită să stârnească interesul copilului preșcolar și să-l determine să învețe în modul cel mai plăcut: prin joc. Cele mai utilizate metode interactive sunt cele care canalizează energiile creatoare ale preșcolarilor în direcția propusă, le captează atenția, stimulează mecanismele gândirii, ale inteligenței, voinței, motivației și imaginației și îi implică afectiv în ceea ce fac.

Procesul de formare interactiv presupune acțiune atât din partea profesorului cât și din partea elevului.

Profesorul model pentru a crea cadrul optim de învățare este necesar să țină cont de anumite criterii în aplicarea metodelor moderne de învățare, cum ar fi: competențele ce urmează a fi dezvoltate la elevi, nivelul intelectual și capacitățile elevilor, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului. Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învățării.

Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe

disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe

influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

În învățământul preșcolar sunt utilizate o multitudine de metode moderne însoțite de tehnici specifice și resurse materiale, dintre care amintim:

1. Explozia stelară - steluța mare și 5 steluțe mici
  2. Lotus- flori de nufăr mici și o floare de nufăr mare
  3. Bula dublă-două cercuri mari de culori diferite câte patru cercuri mici de culori diferite, săgeți lungi și scurte
  4. Predarea/învățarea reciprocă -palete colorate cu întrebări, ecusoane, coronițe
  5. Ciorchinele-cercuri sau ovale de două mărimi și două culori, săgeți
  6. Cubul-un cub sau tot atâtea cuburi câte tematici predați, 6 plăcuțe cu descrie, compară, analizează, argumentează, asociază, aplică, simboluri pentru copii
  7. Pălăriuțe gânditoare-albă, roșie, galbenă, verde, albastră neagră
  8. Piramida și diamantul –suport de lucru, pătrate sau benzi de carton de culori diferite
  9. Mozaicul –fișa expert, ecusoane, chestionar de evaluare-ilustrat
  10. Diagrama Venn – fișe de lucru, ecusoane
- Ciorchinele**
- Stimulează realizarea unor asociații noi de idei
  - Permite cunoașterea propriului mod de a înțelege o anumită temă
- Etape:
- Se scrie un cuvânt sau se desenează un obiect în mijlocul sau în partea de sus a tablei/foii de hârtie
  - Copiii, individual sau în grupuri mici, emit idei prin cuvinte sau desene, jetoane, legate de tema dată

- Se fac conexiuni, de la titlu la lucrările copiilor, acestea se pot face cu linii trasate de la nucleu la contribuțiile copiilor sau a grupurilor
- Este bine ca tema propusă să fie cunoscută copiilor, mai ales când se realizează individual.

Cubul

Strategie de predare – învățare ce urmărește un algoritm ce vizează descrierea, comparația, asocierea, analizarea, aplicarea, argumentarea atunci când se dorește explorarea unui subiect nou sau unul cunoscut pentru a fi îmbogățit cu noi cunoștințe sau a unei situații privite din mai multe perspective.

Etape:

- se formează grupuri de 4-5 copii

Bibliografie:

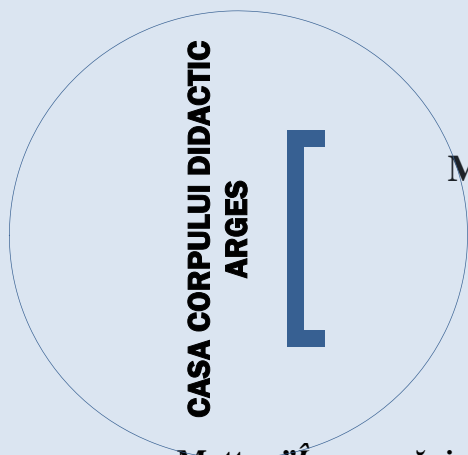
1. Bocoș Mușata, Avram Iftinia, Catalano Horațiu, Someșan Eugenia, "Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice", Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009;
2. Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, "Metode și tehnici interactive de grup", sursa www.scribd.com.

- fiecare copil din grup interpretează un rol în funcție de sarcina primită (rostogolici, istețul, știe tot, umoristul, cronometrul)
- copiii rezolvă sarcina individual sau în grup, într-un timp dat
- prezintă pe rând răspunsul formulat.

Piramida și Diamantul

Obiectiv - dezvoltarea capacității de a sintetiza principalele probleme, informații, idei, ale unei teme date sau unui text literar.

Așadar aplicarea cu regularitate a metodelor inovative, de cooperare, duc în timp la rezultate superioare, relaționări heterogene mai pozitive, motivație intrinsecă mai mare, respect de sine mai crescut și dezvoltă abilități sociale deosebite, solicitate de piața muncii.

METODELE INOVATIVE - LUCRU ÎN ECHIPĂ

Motto: "Împreună, indivizii generează și discută idei, ajungând la o gândire care depășește posibilitățile unui singur individ. (C. Costa)

Pentru a putea aduce învățământul românesc la același nivel cu cel european, pentru a putea avea aceleași țeluri, pentru a elimina discrepanțele, a fost nevoie de reformă. În tot acest timp s-a uitat, cel mai adesea, să se țină cont de beneficiarul oricărei schimbări în școală: elevul. Astfel, a apărut noțiunea de „învățare activă și interactivă”, tocmai din dorința de a readuce în centrul procesului educațional pe cel mai important beneficiar: copilul de azi și adultul de mâine.

Preocuparea pentru redescoperirea copilului și școala interactivă datează de la începutul secolului XX când, un grup important de pedagogi, psihologi, medici și dascăli acuză cu vehemență instituția școlară pentru lipsa ei de adecvare la nevoile copiilor și la cerințele pieței muncii.

Școala, considerau ei, deformează copilul în loc să-l formeze, îi închide orizontul înlăuntrul la o atitudine statică, lipsă de reacție și deci, nu-l pregătește deloc pentru viață. Parțial, aceste concluzii se pot aplica și școlii românești tradiționale care privea elevii ca pe niște simpli martori pasivi ai actului educațional fără a-i implica activ.

Deși în trecut școala românească promova doar competiția și individualismul, încuraja doar reușita personală, astăzi ea și-a schimbat radical strategia și abordează ideea învățării interactive, urmărind îndeosebi să

cultive: -Interacțiunea dintre copii; -Dezvoltarea abilității de lucru în echipă; -Participarea activă la procesul de învățare prin depunerea unui efort susținut de către copii; -Toleranță față de semeni și față de moduri diferite de a gândi; -Dezvoltarea abilităților de comunicare și colaborare cu ceilalți, de a primi sprijin și de a oferi ajutor

Cele mai utilizate metode interactive sunt cele care canalizează energiile creatoare ale preșcolarilor în direcția propusă, le captează atenția, stimulează mecanismele gândirii, ale inteligenței, voinței, motivației și imaginației și îi implică afectiv în ceea ce fac. Procesul de formare interactiv presupune acțiune atât din partea profesorului cât și din partea elevului

Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învățării. Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

În învățământul preșcolar sunt utilizate o multitudine de metode inovative, însoțite de tehnici specifice și resurse materiale, dintre care exemplificăm:

TURUL GALERIEI ȘI DIAGRAMA VENN

► Turul galeriei este o metoda de invatare prin colaborare care incurajeaza exprimarea propriilor idei si opinii dar si a parerilor cu privire la solutiile de rezolvare a unei probleme sau efectuare a unor sarcini de catre colegii lor, membrii ai celorlalte grupuri.

► Si aceasta metoda presupune urmatoarele etape:

► copiii in grupuri de 3-4 indeplinesc o sarcina de invatare care poate avea mai multe perspective de abordare;

► produsele activitatii pot fi exprimate intr-o schema, un poster care sa reprezinte un inventar de probleme, idei judecati de valoare, solutii imagini;

► posterele se depun pe peretii salii de grupa ca intr-o expozitie;

► fiecare din membrii grupurilor, la semnalul cadrului didactic, va examina „productiile colegilor”, iar observatiile vor fi trecute direct pe peretii galeriei sau chiar pe desene prin diferite simboluri dinainte stabilite;

► dupa „turul galeriei” fiecare grup va face o analizam comparativa a propriei munci, discutandu-se observatiile si comentariile notate de colegi pe propriul lor poster;

► Se va pune in discutie produsele activitatii, nu realizatorii lor si se va incuraja productivitatea ideilor de grup si individuale.

► Evaluarea va avea loc avand puse la dispozitie anumite criterii. Punctele de vedere diferite, controversale, divergentele, antagonismul parerilor chiar, neinsemnand si netrebuind sa fie un impediment in apreciere.

Metoda DIAGRAMA VENN

Diagrama Venn este o metodă grafică ce poate fi utilizată în activitățile de învățare sau la fixarea cunoștințelor, putând constitui și o modalitate de evaluare. Se aplică cu eficiență maximă în activitățile de observare, povestiri, jocuri didactice, convorbiri pentru sistematizarea unor cunoștințe sau pentru restructurarea ideilor extrase dintr-o poveste.

Etape:

- 1. Comunicarea-sarcini de lucru;
- 2. Activitatea în pereche sau în grup;
- 3. Activitatea frontală.

Este eficientă în formarea capacităților copiilor de a compara doua evenimente, procese, noțiuni, personalități, scopul lor este să evidențieze asemănări, deosebiri și elemente comune, în cazul a două concepte, personaje sau evenimente. Preluată cu succes din matematică, metoda permite ca în orice etapă a unei lecții, să fie realizate comparații între personaje, întâmplări, obiecte, evenimente, idei, concepte.

O diagramă Venn este formată din două cercuri mari care se suprapun parțial. Educatoarea cere copiilor să construiască o asemenea diagramă completând în perechi-grupe sau individual, doar câte un cerc care să se refere la unul din cele două concepte (după caz).

Copiii pot gândi, lucra în perechi, să comunice și să completeze diagrama, apoi se pot grupa câte 4, pentru a-și compara cercurile, completând împreună zona de intersecție a lor cu elementele comune celor două concepte. Se pot pregăti pe suporturi, coli pe care sunt realizate două diagrame Venn.

AVANTAJE:

- stimulează învățarea prin cooperare;
- stimulează realizarea de analize comparative, argumentări, aprecieri;
- este facilitat schimbul de informații;
- dezvoltă spiritul de echipă, organizarea preșcolarilor se poate face individual, pe grupe, frontal.

Dezavantajul metodei „Diagrama Venn” este acela că nu se poate stabili cu exactitate gradul de implicare al fiecărui preșcolar în activitate.

Din multitudinea de metode interactive, am prezentat pe scurt doar două pe care le-am aplicat la grupă, metode prin care noul și căutarea de idei conferă activității ”un mister didactic” în care copilul e participant activ la propria formare.

Pe lângă metodele interactive prezentate mai sus, cu rezultate bune am mai folosit și alte metode cum sunt: metoda cubului, turul galeriei, ciorchinele, tehnica blazonului, pălăriuțele gânditoare, studiu de caz etc.

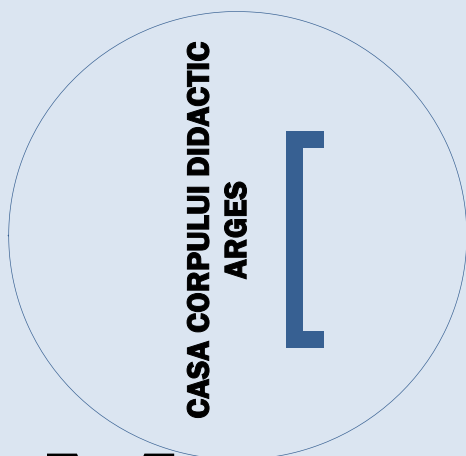
Bibliografie:

- Silvia B., Elena G., Georgeta R., M., (2002), *Metode Interactive de grup - Ghid Metodic - 60 metode și 200 aplicații practice pentru învățământul preșcolar*, Craiova, Editura Arves.
- Ioan C., (2006), *Metode de învățământ*, Iași, Editura Polirom.
- Cerghit, I., (2000), *Metode de învățământ*, București: E.D.P.;

Floroiu Sandra Alice - Prof. Înv. Preșc.

Manoloiu Maria Simona - Prof. Înv. Preșc.

Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic,, Mioveni

METODE INOVATIVE DE ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

*Iancu Georgeta Alina - Profesor învățământ preșcolar
Școala Gimnazială „Virgil Calotescu” G.P.P. Bascov*

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și

optimizarea demersului educațional. Metodele utilizate la preșcolari sunt atât cele “clasice”, cât și cele “moderne”; numai abilitatea cadrului didactic poate face ca orice metodă folosită să stârnească interesul copilului preșcolar și să-l determine să învețe în modul cel mai plăcut: prin joc.

Cele mai utilizate metode interactive sunt cele care canalizează energiile creatoare ale preșcolarilor în direcția propusă, le captează atenția, stimulează mecanismele gândirii, ale inteligenței, voinței, motivației și imaginației și îi implică afectiv în ceea ce fac. Procesul de formare interactiv presupune acțiune atât din partea profesorului cât și din partea elevului. Profesorul model pentru a crea cadrul optim de

Învățare este necesar să țină cont de anumite criterii în aplicarea metodelor moderne de învățare, cum ar fi: competențele ce urmează a fi dezvoltate la elevi, nivelul intelectual și capacitățile elevilor, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului. Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învățării. Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

În învățământul preșcolar sunt utilizate o multitudine de metode moderne însoțite de tehnici specifice și resurse materiale, dintre care amintim: **Explozia stelară, Lotus, Bula dublă, Predarea/învățarea reciprocă, Ciorchinele, Cubul, Pălăriuțele gânditoare, Piramida și Diamantul, Mozaic, Diagrama Venn.** Voi prezenta câteva dintre ele:

Explozia stelară - steluța mare și 5 steluțe mici

Este o metodă de stimulare a creativității, o modalitate de relaxare a copiilor și se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de noi probleme și noi descoperiri.

Obiective –formularea de întrebări și realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii în grup prin interacțiune și individual pentru rezolvarea unei probleme

Descrierea metodei –copiii așezați în semicerc propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau desenează ideea centrală. - Pe 5 steluțe se scrie câte o întrebare de tipul CE, CINE, UNDE, DE CE, CÂND, iar 5 copii din grupă extrag câte o întrebare. Fiecare copil din cei 5 își alege 3-4 colegi, organizându-se în cinci grupuri. Grupurile cooperează pentru elaborarea întrebărilor. La expirarea timpului, copiii revin în cerc în jurul steluței mari și spun întrebările elaborate fie individual, fie un reprezentant al grupului. Copiii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări.

Se apreciază întrebările copiilor, efortul acestora de a elabora întrebări corect, precum și modul de cooperare, interacțiune.

Lotus- (flori de nufăr mici și o floare de nufăr mare) -este o modalitate interactivă de lucru în grup care oferă posibilitatea stabilirii de relații între noțiuni pe baza unei teme principale din care derivă alte opt teme, având ca obiective – stimularea inteligențelor multiple și a potențialului creativ în activități individuale și în grupe, teme din domenii diferite.

ETAPE:

1. Construirea schemei/diagramei tehnicii de lucru;
2. Plasarea temei principale în mijlocul schemei grafice;
3. Grupul de copii se gândește la conținuturile/ideile/cunoștințele legate de tema principală,
4. Abordarea celor opt teme principale pentru cadranele libere,
5. Stabilirea în grupuri mici de noi legături/relații/conexiuni, pentru aceste opt teme și trecerea lor în diagramă,
6. Prezentarea rezultatelor muncii în grup, analiza produselor, aprecierea în mod evaluativ, sublinierea ideilor noi.

Bula dublă-două cercuri mari de culori diferite câte patru cercuri mici de culori diferite, săgeți lungi și scurte Tehnica bula dublă grupează asemănările și deosebiriile dintre două obiecte, procese, fenomene, idei, concepte

Bula dublă este prezentată grafic prin două cercuri mari în care se așează imaginea care denumește subiectul

Exemple: Animale-păsări, Copii-părinți, Fructe-legume În cercurile mici așezate între cele două cercuri mari, se desenează sau se așează simbolurile ce reprezintă asemănările dintre cei doi termeni cheie. În cercurile situate în exterior la dreapta și la stânga termenilor cheie se înscriu caracteristicile, particularitățile sau deosebirile.

Predarea/învățarea reciprocă -palette colorate cu întrebări, ecusoane, coronițe

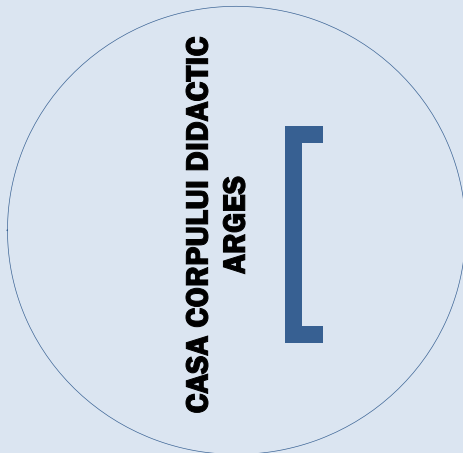
Strategie de învățare prin studiu pe text/imagine sau imagine/text pentru dezvoltarea comunicării copil-copil și experimentarea rolului educatoarei. Se poate aplica atât în jocurile libere cât și în activitatea frontală (povestire, lectura după imagini, memorizare, etc.)

Așadar aplicarea cu regularitate a metodelor inovative, de cooperare, duc în timp la rezultate superioare, relaționări heterogene mai

pozitive, motivație intrinsecă crescut și dezvoltă abilități sociale deosebite ale copiilor.
mai mare, respect de sine mai

Bibliografie:

1. Bocoș Mușata, Avram Iftinia, Catalano Horațiu, Someșan Eugenia, *Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009;
2. Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, "Metode și tehnici interactive de grup" sursa www.scribd.com;
3. Cerghit., I. – *Metode de învățământ*. Ediția a IV-a revizuită și adăugită. Ed. Polirom. București, 2006;
4. www.didactic.ro/.../58127_metode-moderne-de-predare-învățare
5. www.didactic.ro/.../13662_metode-moderne-de-predare-învățare-strategii-didactice-inovative

METODA CUBULUI

Ionescu Denisa, Prof. Înv. Preșc
Teodorescu Mirela, Prof. Înv. Preșc
G.P.P. „Albă ca Zăpada” PITEȘTI

Metoda cubului face parte din categoria celor mai utilizate metode moderne pentru dezvoltarea gândirii critice și are ca scop explorarea unui subiect de discuție din mai multe puncte de vedere. Această metodă respectă principiul jocului și este extrem de utilă pentru a verifica cunoștințele pe care copilul le-a acumulat de-a lungul unei perioade de învățare. Exact cum îi spune și numele, este vorba despre un cub care poate fi confecționat din 6 pătrate de carton egale prinse între ele fie cu lipici, fie cu un capsator. Pe fețele acestuia vor fi scrise sarcinile lansate copiilor: descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează.

În cadrul grupeii de preșcolari, metoda se poate adapta, în sensul că educatoarea discută cu copiii pe o anumită temă sau citește o poveste, iar apoi, cu ajutorul metodei cubului, se trece la consolidarea cunoștințelor. Cubul va avea pe fețele sale imagini / întrebări care să stimuleze copiii să vorbească, să descrie, să compare ceea ce știu cu ceea ce văd în imaginea respectivă.

Există mai multe variante de aplicare. Metoda poate fi aplicată frontal, în grupuri sau individual. Copiii răspund la întrebări și rezolvă sarcinile care sunt accesibile formulate și orientează gândirea spre răspunsul corect. În anumite tipuri de activități se rezolvă sarcinile în ordinea etapelor de la 1 la 6, în altele ordinea fiind aleatorie prin rostogolirea cubului.

Exemplu:

Tema activității: „În lumea minunată a poveștilor”

Categoria de activitate: Educarea limbajului

- Descrie: „Ce fel de personaj era mama vitregă din „Albă ca Zăpada”?”
- Compară: „Cum erau fata moșneagului și fata babei din povestea „Pungața cu 2 bani”?”

- Aplică: „Găsește răspunsul la ghicitoare și spune în ce poveste ai întâlnit personajul!”
„Cumătra capra m-a pedepsit si in groapa cu jăratec m-a prajit”
- Argumentează: „Lupului cel rău i-au fost puse pietre în burtă de către urs”
- Asociază: „Numește două povești în care apare lupul”
- Analizează: „Cum era ursul atunci când a rămas fără coadă?”

După fiecare metodă aplicată se pot obține performanțe pe care copiii le percep și-i fac responsabili în rezolvarea sarcinilor viitoare. Copiii înțeleg și observă că implicarea lor este diferită, dar încurajați își vor cultiva dorința de a se implica în rezolvarea sarcinilor de grup. Grupul înțelege prin exercițiu să nu-și marginalizeze partenerii de grup, să aibă răbdare cu ei, exersându-și toleranța reciproc.

Bibliografie:

- Breban Silvia, Gongea Elena, Ruia Georgeta, Fulga Mihaela - „Metode interactive de grup”- ghid metodic, Editura Arves, 2002;
- Lăscuș E. - „Metode didactice moderne pentru învățământul preșcolar”, Editura Emia, 2022.

„PISCINA FERMECATĂ”- METODĂ DE SOCIALIZARE PENTRU CEI MICI

*Iordache Diana-Elena - Prof. învă. preșc.
Școala Gimnazială „Virgil Calotescu” Bascov
Grădinița cu Program Prelungit*

Vârsta preșcolară este o perioadă de evoluție spectaculoasă a conduitei ludice. O evoluție cu o asemenea intensitate nu se mai regăsește în nicio perioadă a vieții. Bogăția și impetuoșitatea conduitei ludice este datorată nu numai dezvoltării și maturizării psihofizice, ci și posibilităților de relaționare și a experiențelor acumulate odată cu intrarea copilului în grădiniță.

Grădinița este un cadru grupal mai larg decât familia ceea ce presupune cerințe mai severe conduitei copilului: un orar mai diversificat și complex care necesită noi solicitări de adaptare prin faptul că se creează un discret disconfort deoarece până atunci el parcurgea variate situații, fără programări clare. Mai mult, există o mai mare solicitare de a controla personal propria igiena și modul de a mânca astfel încât toate acestea solicită eforturi de adaptare. În fața tuturor acestor lucruri neobisnuite, ceea ce socotea el ca reprezentând adevărul absolut se clatină și se trezește, singur, fără “armură”.

Rolul educatoarei este de a clarifica această cunoaștere și de a o lărgi. Programul de activitate pe care-l alcătuiește trebuie să pornească de la copil spre în afară și se referă la copil, familie și apoi la diferitele aspecte ale mediului în care se află copilul: vecinătate sau comunitate.

Activitățile de socializare din grădiniță se sprijină pe cunoașterea, în continuă expansiune, a copilului despre sine, despre ceilalți și despre lumea din jurul său.

O adaptare bună, caracterizată de conduite de curiozitate și investigație activă, de relații rapide cu cei cu care va interacționa în acest mediu este condiționată de socializarea efectuată anterior în familie. Grădinița trebuie să-i ofere copilului un sentiment de siguranță, o lume pe măsura sa în care, treptat, se va simți mai liber și mai puternic.

Este important să ne amintim că, la orice vârstă, socializarea preșcolarului are loc în principal prin joc. De aceea, noi metode de dezvoltare apar și se perfecționează în mod constant, menite să ofere informații într-o formă simplă, accesibilă și jucăușă - adică una care va fi interesantă.

Copilul are nevoie nu numai de sprijin și îndrumare, ci și de libertate și inițiativă personală, iar educatorul trebuie să înțeleagă, să accepte și să încurajeze modalitățile specifice prin care copilul se cunoaște pe sine și pe cei din jur, prin care se exprimă, prin care achiziționează și cunoștințe (imitare, încercare și eroare, experimentare).

Grădinița constituie element facilitator care îi asigură copilului mediul corect și materiale pentru a-și descoperi propria aptitudine de a învăța, motivația pentru activitate, dar mai ales dobândește calitatea de a aprecia, căuta și lega cu ușurință contacte sociale.

Piscina fermecată `o metodă pe care am gândit-o și implementat-o pentru socializarea copiilor la vârste timpurii.

La începutul anului școlar 2022-2023, am preluat o grupă de copii cu vârste cuprinse între 2 ani și 6 luni – 3 ani și 11 luni. Am fost nevoită să gândesc o metodă atractivă pentru o adaptare mai ușoară a acestora în primele zile de grădiniță.

Astfel, am organizat spațiul grupei, prin așezarea unei piscine din plastic cu mingi colorate și alte jucării, în mijlocul sălii. Am urmărit ca dimensiunile acesteia să fie în conformitate cu nivelul de vârstă al copiilor. Aceștia au primit mai multe mingi colorate, pe care le -au aruncat în interiorul piscinei, următoarea etapă fiind să intre și ei acolo, pentru a le scoate. Au fost foarte încântați și atrași, dorind ca următoarea zi să vină din nou la grădiniță. Pe parcursul săptămânii, în fiecare zi, primeau mingi de culori diferite.

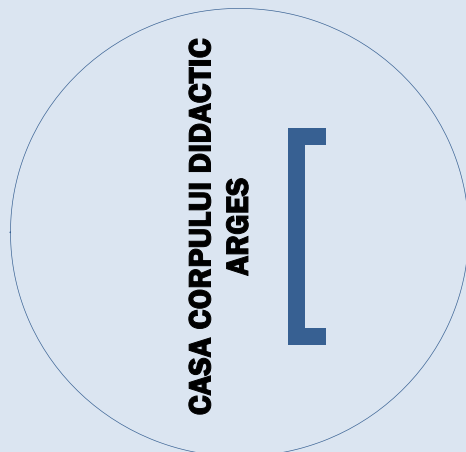
Prin acest joc și-au făcut noi prieteni și au învățat să recunoască și să deosebească culorile.

Prin această metodă am promovat la grupă
jocul, respectul față de colegi și starea de bine.

Bibliografie:

- Dumitrana, M., *Copilul, familia și grădinița*, Editura Compania, București, 2000;
Șchiopu, U., Verza, E., *Psihologia vârstelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995;
Șchiopu, U., *Probleme psihologice ale jocului și distracțiilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970;

METODE INOVATIVE DE PREDARE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

*Iorga Diana, Profesor Învățământ Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic,, Mioveni*

Metodele inovative sunt acele modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale care favorizează conectarea cu preșcolarii prin schimbul de idei, de experiențe, cunoștințe asigurând o mai bună desfășurare a procesului educațional.

Indiferent de ce metodă se folosește, cadrul didactic este cel care are rolul principal în a transforma activitatea educațională într-o activitate plăcută care stârneste curiozitate dar și dorința de implicare. Profesorul trebuie să țină seama de anumite aspecte : competențele ce urmează a fi dezvoltate de copii, nivelul intelectual, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului..Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii pentru ca procesul să se desfășoare într-un cadru activ-participativ.

Metodele inovative presupun o învățare prin:

- ✓ COLABORARE;
- ✓ COMUNICARE;
- ✓ IMPLICARE DIRECTĂ ȘI ACTIVĂ;
- ✓ INTERACȚIUNEA SOCIALĂ.

În învățământul preșcolar amintim câteva dintre metodele inovative:

1. Cubul;
2. Pălăriuțele gânditoare
3. Diagrama Venn
4. Ciorchinele
5. Explozia stelară;
6. Mozaicul;
7. Piramida și diamantul;
8. Bula dubla
9. Lotus .

În următoarele rânduri o sa descriu două dintre metodele mele preferate, anume : metoda cubului și metoda pălăriuțele gânditoare.

1. Cubul este o strategie de predare-învățare ce urmărește un algoritm ce vizează descrierea,

comparația, asocierea, analizarea, aplicarea, argumentarea atunci când se dorește explorarea unui subiect nou sau unul cunoscut, cu scopul largirii orizontului de cunoștințe. Se realizează în grupuri sau individual iar fiecare grup sau persoană, trebuie să răspundă pe rând la cerință.

2. Pălăriuțele gânditoare

Rolul pălăriilor gânditoare:

- Pălăria albastră este liderul, conduce activitatea. Este pălăria responsabilă de controlul discuțiilor. Clarifică.
- Pălăria albă este povestitorul, cel care redă pe scurt conținutul textului, exact cum s-a întâmplat acțiunea, este neutru—informează.
- Pălăria roșie își exprimă emoțiile, sentimentele, supărarea, nu se justifică—spune ce simte.
- Pălăria neagră este criticul, reprezintă aspectele negative ale întâmplărilor, exprimă doar judecăți negative. Identifică greșeli.
- Pălăria verde este gânditorul, care oferă soluții alternative, idei noi. Generează idei noi.
- Pălăria galbenă este creatorul. Simbolul gândirii pozitive și constructive, explorează optimist posibilitățile.

Aplicație: „Scufița Roșie”, povestirea copiilor
Mijloace de învățământ: planșe suport

- Pălăria Albă- a redat pe scurt textul povestirii.
- Pălăria Albastră- a caracterizat-o pe Scufița Roșie în comparație cu lupul; e veselă, prietenoasă, bună la suflet, gata să sară în ajutor, dar neascultătoare, în timp ce lupul este rău, lacom, șiret, prefăcut. A arătat ceea ce se întâmplă când sfaturile părinților nu sunt ascultate.

• Pălăria Roșie-a arătat cum Scufița Roșie își iubea mama și bunica, de care a ascultat întotdeauna Ea iubește florile, animalele, se joacă cu ele în natură, îi este milă de bunică, este bucuroasă când vânătorul le salvează, este supărată pe lup pentru ceea ce a făcut.

• Pălăria Neagră – a criticat atitudinea Scufiței Roșii: trebuia să asculte sfaturile mamei, trebuia să ajungă repede la bunica bolnavă. Nu trebuia să aibă încredere în animale, nu trebuia să spună intențiile ei, este supărată pe viclesugul lupului.

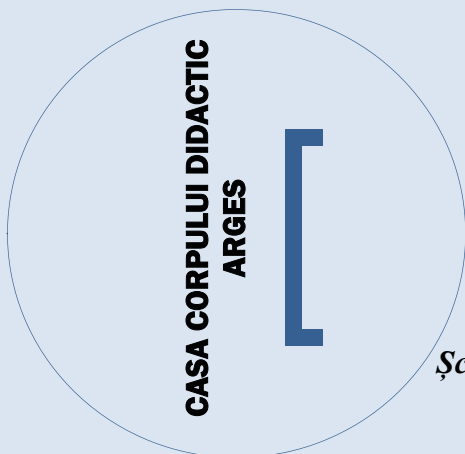
• Pălăria Verde- a acordat variante Scufiței Roșii; dacă dorea să ofere flori trebuia să ceară mamei să cumpere un buchet de flori, dacă dorea să culeagă flori, trebuia să o roage pe mama să o însoțească în

Bibliografie:

1. Bocoș Mușata, Avram Iftinia, Catalano Horațiu, Someșan Eugenia, "Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice", Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009;
2. Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, "Metode și tehnici interactive de grup", sursa www.scribd.com

pădure sau să o întrebe dacă are voie. Lupul o putea ajuta să culeagă mai repede flori sau ciuperci pentru bunica.

• Pălăria Galbenă- a găsit alt final textului. Scufița Roșie putea să refuze să meargă la bunica, știind că trece prin pădure; ea nu ascultă de lup, lupul i-arată Scufiței Roșii drumul cel mai scurt până la bunica, animalele din pădure o sfătuiesc să nu asculte de lup.

TURUL GALERIILOR ÎN CONTEXTUL INTELIGENȚELOR MULTIPLE ALE LUI HOWARD GARDNER

Manoloaia Simona Ionela – profesor învățământ preșcolar
Enoescu Naziana Georgiana – profesor învățământ preșcolar
Școala Gimnazială Bălilești – Grădinița cu Program Prelungit Bălilești

Metodele moderne reprezintă căile prin care profesorul pune preșcolarii în legătură cu un sistem de cunoștințe, stimulându-le astfel activitatea cu scopul de a le însuși mai ușor. Prin aceste metode inovative dezvoltarea copilului se realizează armonios, pe mai multe direcții: cognitiv, afectiv –atitudinal, emoțional, motric. Metodele inovative implică o învățare prin comunicare, colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a

membrilor unui grup. Termenul de metodă provine din grecescul *methodos* care înseamnă *cale spre, drum, modalitate de acțiune*.

O metodă modernă este „Turul galeriilor”, prin care preșcolarul este îndemnat să observe, să analizeze, să compare diverse lucrări și mai apoi să prezinte liber, în fața unui public format din colegi și doamna educatoare cele constatate. Un alt avantaj al acestei metode îl reprezintă dezvoltarea capacității de a alege, de a lua singur propria decizie raportându-se la analiza făcută, dar și la plăcerile sale. Folosind „Turul galeriilor” cadrul didactic reușește să antreneze spiritul civic, spiritul critic, atenția, interacțiunea dintre cei mici, spărgând astfel anumite bariere precum timiditatea, teama de a vorbi sau de a acționa în fața unui public numeros.

Am utilizat această metodă nouă la grupă și am reușit să antrenăm toți preșcolarii, creând, astfel, o atmosferă interactivă și jovială. Activitatea a fost desfășurată în perioada Activităților Liber Alese și face parte din tema anuală „Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ”, din cadrul Proiectului „În lumea necuvântătoarelor”, vizând, astfel, tema săptămânii „Lumea dispărută a dinozaurilor”. Inițial, am creat patru centre tematice bazate pe inteligențele multiple ale lui Howard Gardner. Primul centru a fost cel de Arte, în care cei mici puteau să deseneze, să modeleze sau să picteze dinozauri, cel de-al doilea centru a fost cel de Științe, preșcolarii care au ales să meargă acolo au făcut ouă de dinozauri conform indicațiilor primite pe panou, în centru

Biblioteca au mers preșcolarii care au recitat poezii sau au prezentat viața unui anumit tip de dinozaur, iar în centru Joc de rol, copiii au imitat sunete și mers de dinozaur. În grupă au fost prezenți 16 preșcolari, în centrul artă au fost 6 preșcolari, în centru Științe au stat 4 copii, în Biblioteca s-au pregătit 3, iar la joc de rol au lucrat 3. Activitatea de pregătire a galeriei a durat în jur de 30 minute, iar la finalul acesteia toți copiii s-au urcat în mașina timpului care i-a dus în trecut, pe vremea dinozaurilor. Preșcolarii au avut statutul de explorator, au avut diverse obiecte din prezent cu ajutorul cărora au immortalizat imagini din frumoasa călătorie: aparat foto, telefon, cameră de filmat. Pentru că au aflat de o frumoasă expoziție, copiii au hotărât să facă o vizită aceluși loc, astfel că s-au urcat într-un tren de piatră și au plecat să admire o expoziție inedită. Prima oprire a trenului a fost în fața centrului

Artă, unde cei mici au analizat lucrările și au fost sfătuiți să își aleagă un material preferat, următoarea oprire a fost la centrul Științe unde au fost atenți dacă cerințele au fost îndeplinite și dacă ouăle au fost puse la locul lor. În centrul Biblioteca, cei care nu au ales această zonă au urmărit cu interes un spectacol cu poezie și un minidocumentar despre *Stegosaurus Rex*, copiii din această epocă au fost aplaudați și încurajați de exploratorii contemporani. În centrul Joc de rol, preșcolarii au purtat mască de dinozaur și au imitat sunetele și mersul acestora.

După încheierea acestui tur, copiii s-au întors în zilele noastre tot cu ajutorul mașinii timpului, dar nu înainte de a lua câte o amintire dragă. Fiecare amintire a fost prezentată, educatoarea a cerut fiecărui copil să își argumenteze alegerea, punând accent pe ceea ce i-a plăcut foarte mult. Toți copiii și-au prezentat alegerile, iar cei care au fost timizi au fost susținuți și ajutați atât de educatoare, cât și de colegi.

În urma formării acestor centre și a alegerii făcute de fiecare copil, ne-am dat seama de înclinațiile și plăcerile celor mici, urmând ca de acum în colo să valorificăm fiecare alegere și fiecare talent pentru a ajuta preșcolarul să se dezvolte armonios prin identificarea abilitățile copiilor.

Au fost fructificate și observate următoarele tipuri de inteligente: pentru centrul Artă au lucrat preșcolarii cu inteligență vizuală, în centrul Științe au intrat copiii cu inteligență logico-matematică, în centrul Biblioteca au pășit copiii cu inteligență verbală, iar în Jocul de rol au interpretat preșcolarii cu inteligență corporal-kinestetică.

Astfel, prin metoda utilizată, am evidențiat o serie de domenii de interes pentru copiii noștri și am încercat să punem în evidență îndemănările și talentele înăscute cu scopul de a le perfecționa. Această metodă va mai fi pusă în practică, inclusiv pentru învingerea timidității și pentru încurajarea interacțiunii dintre ei.

Bibliografie

1. Coord. Albușescu, Ion; Catalano, Horațiu, SINTEZE de pedagogia învățământului preșcolar, Editura Didactică Publishing House, (2019);
2. Miu, Florentina, *Metodica Predării abilităților practice în învățământul preșcolar și primar*, Editura Mondo, București, (2014);
3. Păiși Lăzărescu, M., Ezechil L. *Labotor preșcolare –ghid metodologic-* Editura V&I Integral, București, (2015).

METODE DIDACTICE ACTIVE ȘI INTERACTIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

*Marinescu Cristina Florentina - Profesor pentru învățământ preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic,, Mioveni*

Metodele interactive de grup sunt modalități moderne de stimulare a învățării experiențiale, de exersare a capacităților de analiză, de dezvoltare a creativității copiilor. Specific acestor metode este faptul că, ele promovează interacțiunea dintre preșcolari, schimbul de idei, de cunoștințe, asigurând un demers interactiv al actului de predare-învățare-evaluare.

Prin folosirea acestor metode, preșcolarii depun un efort intelectual, de exersare a proceselor psihice, de abordare a altor demersuri interdisciplinare prin studiul mediului concret și prin corelațiile elaborate interactiv, în care își asumă responsabilități, formulează și verifică soluții. De asemenea, aceste metode activează toți copiii și le dezvoltă comunicarea, creativitatea, independența în gândire și acțiune, îi ajută să ia decizii corecte și să argumenteze deciziile luate.

Aceste metode presupun respectarea particularităților de vârstă, îmbinarea diferitelor forme de activitate, îmbinarea muncii individuale cu munca pe grupuri și activitatea frontală, evaluarea corectă a rezultatelor obținute și reconstituirea relației educatoare-copil. Metodele de învățare activă implică copiii în procesul de învățare în sensul formării lor ca participanți activi la procesul de educare, astfel fiind ajutați să înțeleagă lumea în care trăiesc și să aplice în diferite situații de învățare ceea ce au învățat. Aceste metode sunt folosite din ce în ce mai mult în practica educațională alături de cele tradiționale ori în combinație cu acestea.

În continuare voi prezenta câteva metode moderne folosite în procesul instructiv educativ în funcție de obiectivele urmărite la fiecare activitate.

Bula dublă - este o metoda de predare-învățare, ușor de aplicat, care grupează asemănările și deosebirile dintre doua obiecte, fenomene, idei, concepte etc.. Ea este reprezentată grafic din două

cercuri mari în care se așează câte o imagine care denumește subiectul abordat. De cele două cercuri mari se află relaționate prin linii alte cercuri mici situate între cercurile mari în care se specifică asemănările iar în cercurile exterioare se specifică caracteristicile fiecărui termen, particularitățile sau deosebirile.

Schimbă perechea este o altă metodă interactivă pe care am folosit-o în activitățile cu preșcolarii. Această metodă are ca obiectiv stimularea comunicării și rezolvarea de probleme prin lucru în pereche. Metoda „Schimbă perechea,, am folosit-o în activități de observare, activități de convorbire, activități practice, etc..

Exemplu. La activitatea Dș observare cu tema „Fructe de toamnă ”, am urmărit ca prin lucru în pereche, copiii să descopere cât mai multe caracteristici ale fructelor, care se coc în anotimpul toamna. Am organizat copiii în două cercuri concentrice după ecusoanele pe care le aveau în piept:

- în interior, copiii cu frunze galbene
- în exterior, copiii cu frunze verzi.

La îndemnul educatoarei, copiii au luat din coș un fruct la alegere pe care l-au observat, l-au analizat. Perechea a analizat fructul timp de 3-5 minute, iar la comanda educatoarei „Schimbă perechea” copiii din interior s-au deplasat și au format o nouă pereche.

Copiii din cercul exterior au făcut o sinteză a observațiilor anterioare și au continuat analiza cu noua pereche pentru descoperirea caracteristicilor fructului prin câți mai mulți analizatori. Perechile s-au schimbat atunci când s-au epuizat toate ideile copiilor și când fiecare copil a făcut pereche cu toți membrii grupeii.

Brainstormingul, în traducere directă „furtună în creier, sau „asalt de idei,, este o metodă pe care am folosit-o pentru a ajuta copiii să emită, cât mai multe idei pentru soluționarea unor probleme,

fără a critica soluțiile găsite. Această metodă am utilizat-o frecvent în activitățile de dezvoltare a limbajului pentru a da frâu liber imaginației copiilor și a le dezvolta capacitățile creatoare. Cu rezultate bune am folosit brainstormingul în cadrul povestirilor create după un tablou, sau un șir de ilustrații, în lecturile după imagini, convorbiri și jocuri didactice.

Exemplu. În activitatea DLC-convorbire cu tema „De ce îmi place anotimpul toamna ?” la începutul activității copiii au stabilit împreună caracteristicile anotimpului toamna, pornind de la întrebarea „Ce știți despre anotimpul toamna?”

„ Fiecare copil a răspuns printr-un enunț scurt în ordinea stabilită, fără a repeta ideile colegilor. Ideile emise sunt direct proporționale cu numărul membrilor grupului. După enunțarea ideilor, copiii au fost rugați să reflecteze asupra lor și să se pronunțe care sunt cele mai aproape de adevăr. Au fost subliniate ideile care se încadrau în sarcina didactică și care conturau ideea finală. Aceste caracteristici sunt împărțite în 3 categorii:

1. Caracteristici care țin de evoluția naturii
2. Caracteristici care țin de relația omului cu mediul în anotimpul vara
3. Caracteristici care nu se încadrează în nici o categorie și care vor fi eliminate

Explozia stelară este o altă metodă pe care am folosit-o în procesul instructiv educativ. Este o metodă de stimulare a creativității și o modalitate de

Bibliografie

1. Silvia Breben, Elena Goncea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga – Metode interactive de grup-ghid metodic, Editura Arves 2002;
2. Breben Silvia, Ruiu Georgeta, Goncea Elena – Activități bazate pe inteligențe multiple, Editura Reprograph, Craiova, 2005;
3. Lucia Gluiga, Jodi Spiro – Învățarea activă, Ghid pentru formatori și cadre didactice, București 2001.

relaxare a copiilor. Ea se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme.

Prin folosirea acestei metode, se va urmări dezvoltarea potențialului creativ al preșcolarilor, familiarizarea lor cu strategia elaborării de întrebări de tipul prezentat mai sus, exersarea capacității acestora de a alcătui propoziții interrogative pe baza conținutului unor imagini și nu în ultimul rând rezolvarea problemelor prin găsirea răspunsurilor la întrebările adresate.

Diagrama Venn este o metodă interactivă, de fixare, consolidare și evaluare a cunoștințelor. Această metodă are o largă aplicabilitate și am folosit-o cu succes în activitățile de observare, povestiri, convorbiri, jocuri didactice, etc. Diagrama Venn este formată din 2 cercuri care se suprapun parțial. În spațiul care intersectează cele două cercuri am așezat, desenate sau scrise asemănările dintre două obiecte, idei, concepte iar în cele două cercuri am așezat aspectele specifice ale acestora. Pentru fixarea și evaluarea cunoștințelor copiilor, am folosit aceasta metodă în activitățile de povestire, observare, convorbire, etc.

Pe lângă metodele interactive prezentate mai sus, cu rezultate bune am mai folosit și alte metode cum sunt: metoda cubului, turul galeriei, ciorchinele, tehnica blazonului, pălăriuțele gânditoare, studiu de caz etc.

METODELE INTERACTIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII – O PROVOCARE PENTRU STRATEGIILE TRADIȚIONALE

*Arsene Steliana Ionela, prof. învă. preșcolar
Marin-Lazarov Paula-Ramona, prof. învă. preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit "Florile Soarelui", Mioveni*

Astăzi, când învățământul trebuie să răspundă exigențelor contemporaneității, la nivelul segmentului preșcolar se conturează dezvoltarea unei noi abordări educaționale. Este vorba de o abordare care determină organizarea și trăirea unor experiențe de învățare ținând seama de cerințele viitorului și de necesitatea producerii unor schimbări dorite în comportamentul copilului de astăzi, o abordare care încearcă o îmbinare suplă a ideilor pedagogiilor alternative moderne, cu ideile pedagogiei tradiționale autohtone.

Nu toți educatorii pot să ajungă la calitatea de cercetător în sensul științific al termenului, dar o activitate de căutare a noi soluții pentru activitatea curentă realizează orice dascăl care se respectă. Modernizarea procesului de învățământ din grădiniță implică mai multe componente: proiectarea didactică, tehnici și instrumente de cunoaștere și evaluare a copiilor, parteneriate educaționale, activități extracurriculare, o metodologie didactică activă.

Noul curriculum pentru învățământul preșcolar aduce noi accente care pun în valoare dezvoltarea globală a personalității copilului. Un accent deosebit este acela al diversificării strategiilor de predare – învățare – evaluare, caracterizat prin folosirea de metode activ-participative, prin asigurarea de valențe formative ale jocului, ca activitate de bază a copilului, precum și printr-o evaluare a fiecărui copil în raport cu el însuși.

Pentru creșterea calității procesului instructiv-educativ din grădiniță, urmărim perfecționarea

metodelor tradiționale, dar și introducerea unor metode și procedee educative.

Metodele implică mult tact pedagogic din partea educatoarelor deoarece stilul didactic trebuie să-l adopte în funcție de personalitatea copiilor. Regândirea educației formale duce la schimbarea relației cu copiii promovând un dialog reciproc, constructiv. Proiectarea unui demers didactic, diferit de cel tradițional dă posibilitatea fiecărei educatoare să-și valorifice propria experiență prin utilizarea unor metode moderne într-o abordare interdisciplinară.

Învățământul modern preconizează o metodologie axată pe acțiune, operatorie, deci pe promovarea metodelor interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și creativității.

Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calități și disponibilități din partea cadrului didactic: receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorință de autoperfecționare, gândire reflexivă și modernă, creativitate, inteligența de a accepta noul și o mare flexibilitate în concepții.

Învățământul preșcolar are un anumit specific, dacă ne gândim la vârsta celor ce-l urmează, ceea ce nu exclude utilizarea metodelor active-interactiv. Jocul de rol, Experimentul, Observația, Jocul interactiv, Lotus, Portofoliul, Metoda proiectului, Mozaic, Ciorchinele, Metoda pălăriilor gânditoare, Știu/vreau să știu/am învățat, Cubul, Brainstorming, Metoda bulgărului de zăpadă, Metoda R.A.I. "Răspunde-Aruncă-Interoghează" sunt câteva din

metodele interactive ce se pot utiliza cu succes în grădiniță.

Programa activității instructiv-educative lasă libertatea de a organiza cât mai creativ și personalizat actul didactic. Fiecare cadru didactic își poate alege propriul demers, personalizat, modern, care să fie compatibil cu stilul didactic, cu obiectivele și conținuturile activităților.

Derivat etimologic din grecescul „methodos (odos-cale, drum, metha-spre), cuvântul metodă semnifică drumul, calea de urmat pentru atingerea unui scop, modul de căutare, de descoperire a adevărului sau „drum care conduce la cunoașterea realității și la transformarea acesteia pe baza cunoașterii”, calea folosită de educatoare în a-i sprijini pe copii să descopere viața, natura, lucrurile, știința.

Sorin Cristea spune: „Calitatea pedagogică a metodei didactice presupune transformarea acesteia dintr-o cale de cunoaștere propusă de dascăl într-o cale de învățare realizată efectiv de copii în cadrul instruirii formale și nonformale.”

Noul, necunoscutul, căutarea de idei prin metodele interactive conferă activității “mister didactic”, se constituie ca “o aventură a cunoașterii” în care copilul e participant activ pentru că el întâlnește probleme, situații complexe pentru mintea lui de copil dar în grup, prin analize, dezbateri, descoperă răspunsurile la toate întrebările, rezolvă sarcini de învățare, se simte responsabil și multumit în finalul activității.

Calea de învățare pe care o parcurg copiii este determinată de metoda folosită. Această “cale”

Bibliografie:

1. Breben S., Gognea E., „Metode interactive de grup”, Editura, Arves, 2007
2. Ion Frățilă, „Tendințe în evoluția procesului de învățământ”, Revista, Învățământul preșcolar, nr.2-3 1991
3. Ionescu Miron, „Educația și dinamica ei”, Editura, Tribuna învățământului, București, 1998
4. Oprea Crenguța, „Strategii didactice interactive”, Editura didactică și pedagogică, București, 2007

devine cel mai spectaculos exercițiu de interacțiune dintre mințile lor, care ne bucură când observăm progrese de la o perioadă la alta. Efortul copiilor trebuie să fie unul intelectual, de exersare a proceselor psihice și de cunoaștere, de abordare a altor demersuri intelectuale, interdisciplinare, inovatoare decât cele clasice.

Prin corelațiile elaborate interactiv copiii își asumă responsabilități, formulează și verifică soluții, elaborează sinteze în activități de grup, individual, în perechi.

Metodele activ-participative solicită efortul personal de gândire, imaginație, memorie și voință, dar și valorifică maximal potențialul de cunoaștere, acțiune și trăire al copilului. Efectele formativ – educative ale învățării sunt în raport direct proporțional cu nivelul de angajare și participare individuală și colectivă.

În opoziție cu metodologia tradițională, pentru care elevul rămâne mai mult un auditoriu sau un simplu spectator, gata să recepteze pasiv ceea ce i se transmite ori i se demonstrează, metodele active au tendința să facă din acesta un actor, un participant activ în procesul învățării, pregătit să-și însușească cunoștințele pe calea activității proprii, a unei angajări optime a gândirii, a mobilizării tuturor funcțiilor intelectuale și energiilor emoțional-motivaționale în raport cu sarcina de învățare dată.

Esențial în pregătirea cadrului didactic pentru activitate este de a putea pune în joc toate cunoștințele sale și întreaga sa pricepere, nu pentru a transmite pur și simplu niște cunoștințe de-a gata ce trebuie să fie însușite, ci de a insufla preșcolărilor săi dorința și posibilitatea de a le dobândi, pe cât este cu putință, prin ei înșiși, printr-un studiu cât mai activ.

METODE INOVATIVE DE PREDARE - ÎNVĂȚARE FOLOSITE LA PREȘCOLARI

*Matei Adriana Cristina - Profesor Învățământ Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Dumbrava Minunată”, Pitești*

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional.

Metodele utilizate la preșcolari sunt atât cele “clasice”, cât și cele “moderne”; numai abilitatea cadrului didactic poate face ca orice metodă folosită să stârnească interesul copilului preșcolar și să-l determine să învețe în modul cel mai plăcut: prin joc. Cele mai utilizate metode interactive sunt cele care canalizează energiile creatoare ale preșcolarilor în direcția propusă, le captează atenția, stimulează mecanismele gândirii, ale inteligenței, voinței, motivației și imaginației și îi implică afectiv în ceea ce fac.

Procesul de formare interactiv presupune acțiune atât din partea profesorului cât și din partea elevului.

Profesorul model pentru a crea cadrul optim de învățare este necesar să țină cont de anumite criterii în aplicarea metodelor moderne de învățare, cum ar fi: competențele ce urmează a fi dezvoltate la elevi, nivelul intelectual și capacitățile elevilor, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului. Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învățării.

Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

În învățământul preșcolar sunt utilizate o multitudine de metode moderne însoțite de tehnici specifice și resurse materiale, dintre care amintim:

1. Explozia stelară - steluța mare și 5 steluțe mici
2. Lotus- flori de nufăr mici și o floare de nufăr mare
3. Bula dublă-două cercuri mari de culori diferite câte patru cercuri mici de culori diferite, săgeți lungi și scurte
4. Predarea/învățarea reciprocă -palete colorate cu întrebări, ecusoane, coronițe
5. Ciorchinele-cercuri sau ovale de două mărimi și două culori, săgeți
6. Cubul-un cub sau tot atâtea cuburi câte tematici predați, 6 plăcuțe cu descrie, compară, analizează, argumentează, asociază, aplică, simboluri pentru copii
7. Pălăriuțe gânditoare-albă, roșie, galbenă, verde, albastră neagră
8. Piramida și diamantul –suport de lucru, pătrate sau benzi de carton de culori diferite
9. Mozaicul –fișa expert, ecusoane, chestionar de evaluare-ilustrat
10. Diagrama Venn – fișe de lucru, ecusoane

Explozia stelară este o metodă de stimulare a creativității, o modalitate de relaxare a copiilor și se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de noi probleme și noi descoperiri. Obiectivele –formularea de întrebări și realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii în grup prin interacțiune și individual pentru rezolvarea unei probleme. Descrierea metodei: copiii așezați în semicerc propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau desenează ideea centrală. Pe 5 steluțe se scrie câte o întrebare de tipul CE, CINE, UNDE, DE CE, CÂND, iar 5 copii din grupă extrag câte o întrebare. Fiecare copil din cei 5 își alege 3-4 colegi, organizându-se în cinci grupuri. Grupurile cooperează pentru elaborarea întrebărilor. La expirarea timpului, copiii revin în cerc în jurul steluței mari

și spun întrebările elaborate fie individual, fie un reprezentant al grupului. Copiii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări.

Se apreciază întrebările copiilor, efortul acestora de a elabora întrebări corect, precum și modul de cooperare, interacțiune.

Tehnica Lotus este o modalitate interactivă de lucru în grup care oferă posibilitatea stabilirii de relații între noțiuni pe baza unei teme principale din care derivă alte opt teme. Obiective – stimularea inteligențelor multiple și a potențialului creativ în activități individuale și în grupe, teme din domenii diferite.

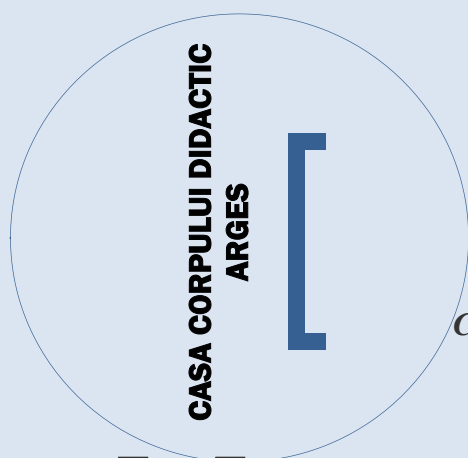
ETAPE:

- Construirea schemei/diagramei tehnicii de lucru;
- Plasarea temei principale în mijlocul schemei grafice;
- Grupul de copii se gândește la conținuturile/ideile/cunoștințele legate de tema principală
- Abordarea celor opt teme principale pentru cadranele libere
- Stabilirea în grupuri mici de noi legături/relații/conexiuni, pentru aceste opt teme și trecerea lor în diagramă
- Prezentarea rezultatelor muncii în grup, analiza produselor, aprecierea în mod evaluativ, sublinierea ideilor noi.

Bula dublă sau tehnica bula dublă grupează asemănările și deosebirile dintre două obiecte, procese, fenomene, idei, concepte. Bula dublă este prezentată grafic prin două cercuri mari în care se așează imaginea care denumește subiectul. Exemple: Animale-păsări, Copii-părinți, Fructe-legume. În cercurile mici așezate între cele două cercuri mari, se desenează sau se așează simbolurile ce reprezintă asemănările dintre cei doi termeni cheie. În cercurile situate în exterior la dreapta și la stânga termenilor cheie se înscriu caracteristicile, particularitățile sau deosebirile.

Bibliografie:

- Bocoș Mușata, Avram Iftinia, Catalano Horațiu, Someșan Eugenia, "Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice", Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009;
- Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, "Metode și tehnici interactive de grup", sursa www.scribd.com

PĂLĂRIILE GÂNDITOARE

Mateica Daniela, profesor,

Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfânta Filoftea”, Ștefănești, Argeș

Metoda „Pălăriile Gânditoare” face parte din metodele inovative de predare, stimulează potențialul creativ al elevului, îi asigură independența de mișcare și îi creează un aport de curaj și încredere în a-și folosi propriile forțe, ceea ce

își dorește orice profesor implicat în actul didactic. Metodele activ-participative sunt cele care au în centrul procesului instructiv-educativ pe elev, oferindu-i posibilitatea de a descoperi singur ceea ce trebuie să învețe.

Profesorul este un mijlocitor sau moderator în cadrul lecțiilor în care folosește metodele activ-participative. El nu poate totuși lipsi din mijlocul elevilor săi pentru că vine cu completări sau oferă informații suplimentare când elevii o solicită. De el ține reușita unei lecții care le folosește cât și gradul de organizare a materialului folosit. Profesorul trebuie să fie conștient că trebuie să-i ghideze pe elevi spre a afla singuri răspunsurile la întrebările puse la începutul

lecției. Elevii nu vor mai fi simpli spectatori la lecții ci chiar actori cu rol activ-participativ, gata să se implice emoțional și motivațional.

Există numeroase metode de învățământ care au un pronunțat caracter activ-participativ folosite în practica didactică. Aplicarea metodelor necesită timp, diversitate de idei, descoperirea de noi valori, responsabilitate didactică, încredere în capacitatea de a le aplica creator pentru eficientizarea procesului instructiv-educativ. Metodele implica mult tact din partea profesorilor, deoarece trebuie să-și adapteze stilul didactic în funcție de tipul de elev.

În cadrul fiecărei metode copiii primesc sarcini de învățare, foarte diferite de la o tehnică la alta, astfel încât explorează o mare varietate de capacități. M-am oprit la prezentarea și descrierea uneia dintre ele.

Metoda pălăriilor gânditoare este o tehnică interactivă, de stimulare a creativității participanților care se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă. Sunt șase pălării gânditoare, fiecare având câte o culoare:

Bibliografie:

- ◆ Crenguța Lăcrămioara Oprea, Pedagogie. *Alternative metodologice interactive*, Editura Universității din București, 2003;
- ◆ Otilia Păcurari (coordonator), *Învățarea activă: ghid pentru formatori*, București, MEC-CNPP, 2001.

alb, roșu, galben, verde, albastru și negru. Elevii vor fi împărțiți în grupe, în funcție de numărul de copii din clasă. Membrii grupului își aleg pălăriile și vor interpreta astfel rolul precis, așa cum consideră mai bine. Metoda se poate aplica în desfășurarea lecției clasice, combinând cu metode tradiționale sau cu alte metode moderne.

Pălăria galbenă simbolizează optimistul, cea roșie intuitivul, cea neagră negativistul, cea albă – cel care gândește obiectiv, cea verde – creativul iar cea albastră – dirijorul.

Pălăria galbenă oferă o perspectivă pozitivă și constructivă asupra situației, culoarea galbenă simbolizând lumina soarelui, strălucirea optimismul. Sub pălăria galbenă gândirea este optimistă, constructivă bazată pe un fundament logic.

Pălăria roșie dă frâu liber imaginației și sentimentelor și oferă o perspectivă emoțională asupra evenimentelor.

Pălăria neagră exprimă prudența, grija, avertismentul, judecata. Ea oferă o perspectivă întunecoasă, tristă, sumbră asupra situației în discuție. Sub pălăria neagră elevul privește din perspectiva gândirii negative, pesimiste.

Pălăria albă oferă o privire obiectivă asupra informațiilor, este neutră și concentrată pe fapte obiective și imagini clare. Ea stă întotdeauna sub semnul gândirii obiective.

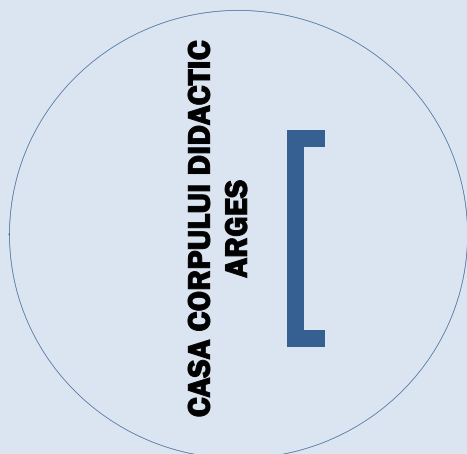
Pălăria verde exprimă ideile noi, stimulând gândirea creativă, verdele simbolizează iarba verde, vegetația abundentă și fertilitatea. Sub pălăria verde elevul are idei noi, inovatoare.

Pălăria albastră exprimă controlul procesului de gândire, albastrul fiind culoarea cerului care este deasupra tuturor, atotvăzător și atotcunoscător. Pălăria albastră supraveghează și dirijează bunul mers al activității fiind preocupat de a controla, de a organiza.

Participanții trebuie să cunoască foarte bine semnificația fiecărei culori și să-și reprezinte fiecare pălărie, gândind din perspectiva ei. Nu pălăria în sine contează, ci ceea ce semnifică ea, ceea ce induce culoarea fiecăreia.

Metoda pălăriilor gânditoare constă în împărțirea celor 6 pălării gânditoare elevilor cărora li se supune atenției și cazul supus discuției pentru ca fiecare să-și pregătească ideile. Pălăria poate fi purtată individual și atunci elevul respectiv își îndeplinește rolul sau mai mulți elevi pot răspunde sub aceeași pălărie. În acest caz, elevii grupului care interpretează rolul unei pălării gânditoare cooperează în asigurarea celei mai bune interpretări.

Această metoda prezintă atât avantaje, cât și dezavantaje.

METODE INOVATIVE DE PREDARE - ÎNVĂȚARE - EVALUARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Măndescu Mihaela Dumitra - Profesor Învățământ Preșcolar
Nuță Diana - Profesor Învățământ Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic,, Mioveni

Motto: "Mai mult decât a preda, tehnica didactică înseamnă a învăța pentru sine și a facilita învățarea altora." Bernat S. (2003)

Modernizarea procesului de învățământ din grădiniță implică mai multe componente: parteneriate educaționale, activități extracurriculare, proiectarea didactică, metode, tehnici, instrumente de cunoaștere a copiilor, instrumente de evaluare a copiilor, o metodologie didactică activă.

Noul curriculum pentru învățământul preșcolar aduce noi surse care pun în aplauze, în lumină dezvoltarea personalității copilului. Una dintre ele fiind diversificarea strategiei de predare-învățare-evaluare, folosind metode activ-participative, prin asigurarea unor valențe formative ale jocului, ca activitate de bază a copilului, dar și a unei evaluări a copilului. Pentru creșterea calității procesului instructiv educativ din grădiniță, urmărind perfecționarea metodelor tradiționale, dar și introducerea unor metode, procedee moderne și inovative.

I.Cerghit afirmă că "activ" este copilul care depune efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mintală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor." Efortul copiilor trebuie să fie unul intelectual, de exersare a proceselor psihice și de cunoaștere, de abordare a unor demersuri interdisciplinare, inovatoare. Copiii în activitățile de grup, individuale sau în perechi, își asumă responsabilități, formulează și verifică soluții, elaborează metode de cercetare a fenomenelor, bazată pe trecerea de la particular la general, de la simplu la compus pentru a ajunge la generalizare. Metodele inovative solicită efortul personal de gândire, imaginație, memorie și voință.

În opoziție cu metodele tradiționale în care copilul este mai mult un auditoriu, metodele inovative

au tendința să facă din acesta un actor, un participant activ în procesul învățării. Pregătirea cadrului didactic pentru activitate este de a pune în joc toate cunoștințele sale și întreaga lui pricepere, nu de a transmite niște cunoștințe care trebuie însușite de către copil asemenea unui robot, ci de a insufla copilului dorința de a dobândi acele cunoștințe.

Metoda Covorului Povestitor, metoda Șorțului Povestitor, metoda Poveștii în făină, metoda Mănușii, precum și cea a Geamantanului Călător, reprezintă câteva dintre metodele mai noi experimentate de dascăli în sala de clasă, între colegii de catedră, experimentate chiar de către copii inversând rolurile în care copilul povestește folosind metodele menționate mai sus. Bunul mers al procesului de învățământ și rezultatele obținute depind de metodele utilizate. Astfel că, prin utilizarea metodelor inovative, ne propunem o implicare activă și creativă a copiilor, pentru stimularea gândirii, libertatea de exprimare a cunoștințelor, a faptelor.

Copiii nu au nevoie de jucării sau materiale predefinite pentru a se distra, ci de inovație, interacțiune, înțelegere, cooperare. Curiozitatea nativă a copiilor transformă experimentele de zi cu zi în cele mai fascinante activități, deoarece pornesc de la propriile interese. Ca exemplu: afară nu avem zăpadă, deși suntem în anotimpul iarna, dar acest lucru nu ne împiedică să ne distrăm iarnă afară sau în sala de grupă. Așa că am înghețat apă cu puțin sclipici argintiu, pietre, sirop, fiind o reală plăcere să simțim, să observăm cum se topește în mâinile noastre. Am construit un culoar afară, am turnat apă și am lăsat să înghețe, iar următoarea zi ne-am dat pe gheață. Ne-am jucat cu bulgări de hârtie, am făcut un nor dintr-un material pe care l-am umplut cu fulgi confecționați

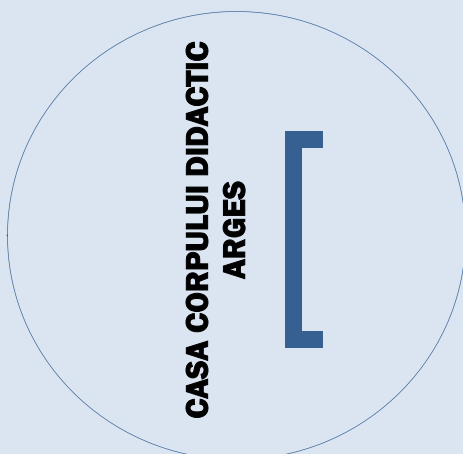
din hârtie, vată și tras de o ață cu mișcări ușoare a început să ningă. Am construit săniuțe din cutii de chibrite, am confecționat măști și am fost prietenii ursului cafeniu alături de care am plecat într-o călătorie la Polul Nord. Asemenea, "jocurile senzoriale ajută la dezvoltarea creierului pentru că ajută la creșterea conexiunilor nervoase" afirmă terapeutul Sally Fitzgerald. Jocul senzorial alternând jucării termice calde și reci, stimulează termocepția,

Bibliografie:

1. Lespezeanu Monica, *Tradițional și modern în învățământul preșcolar - o metodică a activităților instructiv-educative*, Ed. Omfal Esențial, București, (2007);
- 2.H. Catalano, I. Albulescu, *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Ed. EDP, (2018);
3. L. Tătaru, A. Glava, O. Chiș, *Piramida cunoașterii – Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Ed. Diamant, (2014).

aduce informații noi despre mediul înconjurător, crează conexiuni neuronale.

Orice obiect prinde viață în mâinile copilului. Imaginația și culoarea joacă un rol decisiv. Îndemânarea, copiii, o dobândesc exersând, fiind creativi, dezvoltă inteligența emoțională. Copiii sunt lăsați să vadă în fiecare obiect, instrument de lucru, o altă formă și o altă fantezie.

METODE ACTIVE ȘI INTERACTIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Iță Magdalena - Prof. învă. Preșcolar
Mitu Ana - Prof. învă. Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic,,

Învățarea activă dezvoltă gândirea critică, creativă și responsabilitatea. Cadrul necesar învățării active trebuie să fie stimulat, bazat pe încredere și respect între educatoare și copil. Trebuie acceptată diversitatea de idei, promovată gândirea și stimulată implicarea activă a tuturor copiilor.

În procesul predării interactive, rolul educatorului se schimbă, el formulează probleme, ascultă părerile copiilor, sugerează rezolvări, lucrează împreună cu copiii, corectează greșelile acestora, dar niciodată nu impune în mod autoritar un punct de vedere. Cu alte cuvinte, este organizatorul și conducătorul acțiunii, devine consilier, dar și coechipier.

Tehnicile predării active și interactive urmăresc să-i angajeze pe copii să-și caute singuri informația de care au nevoie, să-i învețe să-și pună probleme, să găsească singuri soluții, să le dezvolte disponibilitatea spre dialog, să-i conștientizeze de rolul lor activ în orice demers, unde pot avea idei și soluții noi, să-i determine să se autoevalueze și să evalueze pe colegiilor, să le stârnească interesul, spiritul de competiție, să-i obișnuiască să lucreze în cooperare.

În continuare, prezentăm tehnici pe care le-am aplicat la grupa noastră de preșcolari:

1. Să dezlegăm misterul este una din metodele de învățare activă care poate fi utilizată în învățământul preșcolar, metodă care dezvoltă gândirea critică și creativă a copiilor.

Educatoarea formulează problema căreia copiii trebuie să-i găsească rezolvarea. Preșcolarii sunt împărțiți în grupuri eterogene, fiecare grupă primind un plic cu jetoane. Componentii fiecărei grupe analizează jetoanele pentru a descoperi legături dintre evenimentele ilustrate care ar putea duce la soluționarea problemei. După sesizarea firului logic, vor așeza jetoanele în ordine cronologică și, după ce verifică succesiunea, le lipesc pe o planșă.

Timpul de lucru este același pentru fiecare grupă și se stabilește de la început. Produsele finale vor fi expuse pe panou, raportorul fiecărei grupe își prezintă produsul, iar ceilalți copii urmăresc, pun întrebări și fac aprecieri.

Utilizând conversația, educatoarea fixează noile cunoștințe descoperite de copii.

Exemplu:

Se alcătuiască patru grupe:

- Prima grupă primește un set de jetoane ilustrând procesul de germinație;
- A doua grupă primește jetoane cu cifre de la 1 la 10, urmând să le așeze corect, în ordine crescătoare sau descrescătoare;
- A treia grupă primește jetoane cu animale sălbatice mici, mijlocii și mari, urmând a le ordona de la mic la mare și invers;
- A patra grupă primește un set de jetoane redând acțiunile pe care unpreșcolar le poate face pe parcursul unei zile.

Metoda se folosește în activitățile de evaluare.

2. Diagrama Venn este o altă metodă de învățare activă, care se folosește pentru a compara, a observa, a analiza, și se poate utiliza în activitățile de învățare și fixare a cunoștințelor.

Educatoarea va desena pe tablă două cercuri mari, suprapuse parțial. Aceleași cercuri sunt desenate și pe foile copiilor, care vor lucra individual sau în perechi.

Fiecare copil completează cercurile prin desen.

Exemplu:

În primul cerc desenăm atributele roșiei (are formă rotundă, are culoarea roșie, are codiță, crește pe vrej). În cel de-al doilea, însușirile ardeiului (are formă ovală, culoare verde sau roșie, are codiță cu care se prinde de vrej). În zona suprapusă, asemănările (se mănâncă în salate, în ciorbe ori în mâncăruri scăzute, cresc în vrej, au vitamină, se coc vara).

Toate fișele se afișează și se analizează. Sunt laudate cele mai complete și mai frumoase fișe, dar și colaborarea cu coechipierul, în cazul activității în perechi.

3. Metoda R.A.I. – Răspunde-Aruncă-Interoghează

Este o metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor, dar și de verificare. Are la bază stimularea și dezvoltarea capacității copiilor de a comunica prin întrebări și răspunsuri ceea ce au învățat. Participanții activi se selectează ad-hoc, printr-un joc de aruncare/prindere a unei mingi ușoare: copilul care aruncă mingea trebuie să adreseze o întrebare (din cunoștințele însușite) copilului care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare, apoi o aruncă altui coleg, adresându-i o nouă întrebare. Copilul care prinde mingea, dar nu știe răspunsul iese din joc, la fel ca și cel care este descoperit că nu cunoaște răspunsul la propria întrebare.

Exemplu:

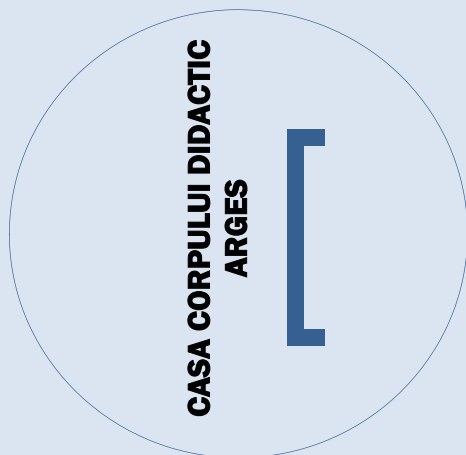
Întrebări și răspunsuri: **Din tainele pădurii**

- Cine trăiește în pădure? – Animalele sălbatice trăiesc în pădure.
- Cine îngrijește pădurea? – Pădurarul îngrijește pădurea și animalele din pădure.
- De ce taie oamenii copacii? – Pentru a fabrica mobilă, hârtie, etc.
- Ce animale trăiesc în pădurile noastre? – Lupul, vulpea, ursul, porcul mistreț, veverița, ariciul, păsările.
- Cine îngrijește animalele din pădure? – Pădurarul și oamenii care iubesc animalele.
- Cum putem ocroti pădurea? – Să nu rupem pomii, păstrând curate locurile pe unde trecem, să nu lăsăm focul nesupravegheat.
- Ce fructe de pădure găsim? – Mure, zmeură, afine.
- Care sunt semnele toamnei în pădure? – Cad frunzele, unele păsări pleacă, animalele își pregătesc adăpostul pentru iarnă.

Bibliografie:

1. Cerghit, I., Metode de învățământ, Polirom, 2006.
2. Pânișoară, I., O., Enciclopedia metodelor de învățământ, Polirom, București, 2022.
3. Mușata-Dacia Bocos, Instruirea interactivă, Polirom, 2013.

EDUCAȚIA PENTRU VALORI, INOVAȚIE ÎN GRĂDINIȚĂ

*Mogoș Vasilica - Prof. Înv. Preșc.
Șc. Gimn. "Prof. Univ. Dr. Ion Stoia"
G.P.N. Burdea, Satul Burdea, Comuna Căldăraru*

Una din calitățile de bază ale umanității o reprezintă speranța spre o lume mai bună, în care să dăinuiască valorile morale ale omului. De aceea este necesar ca fiecare dintre noi, să dea tot ce are el mai bun.

Educația pentru valori este potrivită pentru formarea unei personalități complexe, armonioase cu scopul de a forma comportamente social-morale și crearea și cultivarea unor practici educative de calitate de către cadrele didactice, având în vedere valori sociale, morale, etice, spirituale, ce duc la formarea personalității și caracterului uman.

O metodă interactivă pe care am utilizat-o pentru promovarea valorilor moral-civice la antepreșcolarii și preșcolarii înscriși în unitatea de învățământ la care activez este "copacul valorilor". În acest nou tip de metodă active-participativă, interactivă și inovatoare am urmărit implicarea tuturor preșcolarii, deoarece, consider că aceasta are la bază stimularea dialogului și cooperarea copiilor, scopul final fiind întrajutorarea grupurilor de copii.

Etapetele ce stau la baza acestei noi metode de cultivare a valorilor în grădiniță - "copacul valorilor" - sunt:

- prezentarea comportamentelor și a valorilor
Pentru că, cei mici încă nu cunosc ce înseamnă onestitatea, empatia, creativitatea(originalitatea) este nevoie ca noi să le oferim modele de comportament, știindu-se deja că, la vârsta preșcolară, puterea exemplului propriu este la bază, micul pui de om imitând ceea ce vede și aude în jurul său.

- Identificarea valorilor care stau la baza unui comportament

Bibliografie:

www.didactic.ro

programul educațional național de educație pentru valori – "joc, respect și bucurie", 2022

Această etapă se realizează printr-o serie de imagini sugestive ce redă o anumită valoare (prietenia, dragostea, responsabilitatea, hărnicia, bunătatea etc), acestea putând duce la povestiri create, povești și basme ce reflectă acea valoare.

- Construirea unui arbore de valori

În această ultimă etapă copiii aduc valorile identificate anterior la măsuțe și le lipesc în copacul cu valori, ordonându-le, pornind de la cele mai importante valori în jos.

Orice tip de activitate instructiv-educativă propusă trebuie să pătrundă în sufletul preșcolarii și să le insuflă valorile de bază, pentru o societate și o lume mai bună. Astfel, această educație pentru valori, pe care se pune deosebit de mult accent în educația timpurie se dezvoltă prin sentimente nobile, pe care cei mici le iau drept exemple de comportament (știindu-se faptul că încă de la cele mai fragede vârste, copiii imită ceea ce văd și aud în mediul înconjurător).

Educația pentru valori în grădiniță ține cont de o listă de valori (universal umane, valori personale, naționale, spirituale, valori ale familiei), ca de exemplu, acceptarea, adevărul, ajutorul, altruismul, amabilitatea, binele, bunătatea, cinstea, corectitudinea, credința, curaj, dragostea, echilibru, empatia, entuziasmul, familia, frumosul, generozitatea, iertarea, încrederea, întrajutorarea, înțelegerea, libertatea, loialitatea, onestitatea, patriotismului, perseverența, punctualitatea, prietenia, răbdarea, recunoștința, respectul, responsabilitatea, solidaritatea, toleranța, tradițiile, etc.

METODE DIDACTICE INOVATIVE UTILIZATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Neacșu Maria - Profesor Învățământ Preșcolar
Dicu Alina - Profesor Învățământ Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic,, Mioveni

Metodele didactice sunt numeroase, iar ele trebuie valorificate și cunoscute în timpul actului didactic. În situații de învățare diferite se recomandă folosirea unor metode diferite, a unui număr mai mare de procedee care pot fi combinate și rearanjate fără a altera în acest fel realizarea obiectivelor educaționale. În acest context, se ridică problema sistematizării metodelor, a alcătuirii unei taxonomii pertinente, ținându-se cont de diverse criterii. Modernizare și transformarea metodelor didactice ajută la creșterea eficienței actului educațional. Acest lucru nu înseamnă că, în activitatea sa, cadrul didactic trebuie să utilizeze numai metode moderne, ignorându-le pe cele tradiționale, atât de criticate de unii pedagogi, căci și ele își au aportul lor în procesul de instruire. Metodele verbale pot fi îmbinate cu succes cu alte categorii de metode, dar nu pot fi, în nici un caz, abandonate. Așadar, fiecare metodă didactică poate avea, la un moment dat, trăsături care o vor face să se integreze în diverse categorii. Dintre metodele interactive frecvent utilizate în activitățile de Educarea limbajului voi enumera câteva pe care le-am aplicat:

1. TEHNICA LOTUS (FLOAREA DE NUFĂR)

Modalitate interactivă de lucru în grup/perechi care oferă posibilitatea stabilirii de relații între noțiuni pe baza unei teme principale din care derivă alte 8 teme.

Tehnica "Lotus (Floare de nufăr)" pornește de la o temă principală din care derivă 8 teme secundare concretizate în 8 idei ce vor deveni teme abordate în activitatea pe grupuri mici.

Etape:

- Pașii parcurși în demersul tehnicii sunt:
- Construirea schemei/ diagramei tehnicii de lucru;
- Plasarea temei principale în mijlocul schemei grafice;
- Grupa de copii se gândește la conținuturile/ ideile/ cunoștințele legate de tema principală.

Acestea se trec în spațiile desenate de la 1-8, înconjurând astfel tema principală;

- Stabilirea în grupuri mici de noi legături, relații, conexiuni pentru aceste 8 teme și trecerea lor în diagramă.

- Prezentarea rezultatelor muncii în grup. Analiza produselor activității, aprecierea în mod evaluativ, sublinierea ideilor noi ce pot avea aplicații într-o etapă viitoare.

2. PIRAMIDA ȘI DIAMANTUL

Acestea sunt niște metode prin care se sintetizează principalele probleme, informații, idei ale unei teme date sau ale unui text literar. Au ca și cerințe următoarele:

- Să respecte regulile construirii piramidei sau a diamantului;
- Să formuleze definiții, ghicitori, descrieri, să interpreteze roluri, să exprime sentimente.

Piramida se construiește după îndrumările verbale: se începe de sus, așezând primul pătrat, apoi sub acesta două patrate de altă culoare, continuând sub cele două cu 3 patrate, până la 5 patrate se poate merge la baza piramidei. Este bine ca fiecare etaj al piramidei să se numereze cu cifra corespunzătoare: 1 - etajul superior, cu un pătrat; 2 – cel de sub el, cu două patrate, continuând la fel

3. CUBUL

Este metoda folosită în cazul în care se dorește explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective. Se oferă astfel posibilitatea de a se dezvolta competențele necesare unei abordări complexe.

Etapele metodei:

- Se realizează un cub pe ale cărei fețe se notează cuvintele: *descrie* (culori, forme, semne, mărimi), *compară* (stabilind asemănări și deosebiri dintre subiectul în discuție și altele familiare), *asociază* (amintiri provocate de subiectul pus în discuție și altele familiare), *analizează* (să spună care sunt părțile componente), *aplică* (precizarea utilității ideii puse în discuție sau a fenomenului descris), *argumentează* (pro sau contra);
- Se anunță tema sau subiectul pus în discuție;
- Se împarte grupul în 6 subgrupuri, fiecare subgrup urmând să analizeze tema aleasă din perspectiva cerinței de pe una din fețele cubului, prin brainstorming; participanții pot identifica idei novatoare;
- Forma finală a scrierii este împărtășită întregului grup;
- Lucrarea în forma finală poate fi desfășurată pe tablă sau pe pereții clasei.

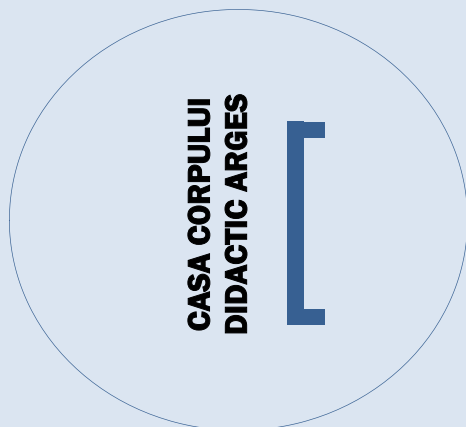
4. GÂNDIȚI! LUCRAȚI ÎN PERECHI! PREZENTAȚI!

- Se formează perechi prin numarare 1-2, sau după preferințele copiilor;
- Se poate folosi de mai multe ori în timpul unei activități;
- Se poate utiliza oral, sau prin desen/scriș;
- Educatoarea transmite sarcina, care este aceeași pentru toate perechile;
- Copiii dezbate subiectul sau rezolvă în scris, după ce cad de acord cum este mai bine;
- Dacă sarcina se dezbate oral, fiecare pereche expune concluzia, se fac completări;
- Dacă sarcina se realizează în scris, se organizează „Turul galeriei”, fiecare pereche expune lucrarea, se analizează de toate perechile.

Activitățile de învățare realizate prin metode interactive de grup dezvoltă copiii gândirea democratică deoarece ei exersează gândirea critică și înțeleg că atunci când analizează un personaj, comportamentul unui copil, un eveniment, o idee, o faptă ei nu critică personajul din poveste sau copilul, adultul. Aceste metode arată copiilor că un comportament întâlnit în viața de zi cu zi poate fi criticat pentru a învăța cum să-l evităm. Copiii aduc argumente, găsesc soluții, dau sfaturi din care cu toții au de învățat. Este însă importantă alegerea momentului din lecție, dintr-o zi, personajul- copil și fapta lui deoarece ele reprezintă punctul cheie în reușita aplicării metodei și nu trebuie să afecteze copilul. De aceea este punctul forte al metodelor care introduc în dezbateri comportamente reale, cotidiene.

Bibliografie

- S. Breben, E. Gongea, G. Ruiu, M. Fulga- "Metode interactive de grup"- ghid metodic, Ed. Arves, 2002
- Cerghit I., 2006, Metode de învățământ, Iași, Editura Polirom.
- Cristea, S., 1998, Dicționar de termeni pedagogici, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Cristina Vasile, Denisa Ene, 2015, Metodica și evaluarea pentru examenele de titularizare și definitivare în învățământ, Bacău, Editura Rovimed Publishers.
- Cucoș C., 2014, Pedagogie, Iași, Editura Polirom.

ROLUL METODELOR INTERACTIVE UTILIZATE ÎN GRĂDINIȚĂ

*Nicolescu Cristina, prof. învă. preșcolar
Cîrstina Andreea, prof. învă. preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic,, Mioveni*

Motto: „ Să nu-i educăm pe copii pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor! Atunci să-i învățăm să se adapteze.” (Maria Montessori)

Trăim într-o societate în care au loc schimbări profunde și rapide, iar învățământul nu iese din acest tipar, prin urmare, nu poate rămâne pasiv, trebuind să se adapteze pentru a face față cerințelor.

Rolul metodelor didactice moderne este acela de a crea un context situațional, astfel încât cel care învață să fie angajat și să participe în mod activ la realizarea obiectivelor predării, să asigure transformarea lui în subiect al propriei formări; aceste metode se caracterizează printr-o permanentă deschidere la înnoire, la inovație. Tendințele principale ale înnoirii și modernizării metodologiei de instruire ar fi:

➤ valorificarea deplină a metodelor în vederea activizării preșcolariilor, a participării lor efective la dobândirea cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor;

➤ accelerarea caracterului formativ al tuturor metodelor de instruire utilizate în activitatea de predare – învățare;

➤ aplicarea cu prioritate a metodelor activ – participative centrate pe copil.

Învățământul modern promovează metodele de învățare active, învățarea bazată pe însușirea experienței conceptualizate a omenirii, dar și pe investigația proprie a realității și formarea de cunoștințe și experiențe prin efort propriu. A instrui nu mai înseamnă a-l determina pe preșcolar să-și înmagazineze în minte un volum de cunoștințe, ci de a-l învăța să ia parte la procesul de producere a noilor cunoștințe!

Reforma sistemului de învățământ are ca obiective prioritare schimbarea mentalității și formarea unor dascăli capabili de a se adapta tuturor provocărilor; trăind într-o lume care se schimbă, educația la rândul ei este în schimbare.

Așa a fost dat, ca noi educatoarele să punem prima treaptă în educația acestei „minuni” date de Dumnezeu- COPILUL de azi- adultul de mâine. Cine altcineva, alături de părinți, cunoaște mai bine copilul, dacă nu noi dascălii? Noi suntem cei care le cunoaștem nevoile și cerințele, iar pentru ca munca noastră să dea rezultatele așteptate fiecare trebuie să ne întrebăm dacă ceea ce le oferim copiilor și cum le oferim, le este într-adevăr folositor!

Rolul nostru, al educatoarelor este de a crea un climat care să antreneze gândirea divergentă și să dezvolte atitudinea creativă la preșcolari, condiție esențială pentru desfășurarea unui program complex de instruire, care să-i pregătească pentru viața socială, tot mai solicitantă, în care se vor integra.

Practica dascălilor de a da cât mai multe informații trebuie înlocuită cu preocuparea de a-i îndruma spre un efort intelectual, de exersare a proceselor psihice și de cunoaștere, de abordare a altor demersuri intelectuale interdisciplinare, decât cele clasice prin studiul mediului concret și prin corelațiile elaborate interactiv, în care copiii își asumă responsabilitățile, formulează și verifică soluții, elaborează sinteze în activități de grup, intergrup, individual, în perechi. Ideile, soluțiile grupului au încărcătură afectivă și originalitate dacă se respectă principiul flexibilității. Încununarea acestor cerințe este realizată prin punerea în practică a metodelor interactive de grup care aduc schimbări în planul gândirii cu referire la idei, opinii, limbaj, activează preșcolarii,

îi motivează reducând încorsetarea pe care, deopotrivă, atât ei cât și educatoarea, o resimt într-o activitate tradițională. Trebuie, însă, avut în vedere că aceste metode să fie aplicate ca un joc cu reguli, joc de învățare, de cooperare, distractiv, nu cu un efort de concentrare. Ei trebuie să fie relaxați, să rezolve sarcina didactică în grup, să ia decizii și să aplaneze conflictele ce pot apărea. Învățământul preșcolar fiind într-un continuu proces de transformare acordă libertate cadrului didactic de a educa copiii viitoarei generații, oglindindu-și în această muncă, creativitatea și tactul pedagogic de care trebuie să dea dovadă.

Programa activităților din grădiniță este astfel concepută pentru a oferi libertatea educatoarelor de a-și alege tipul de activități, metode și procedee în concordanță cu particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor. Activitatea cu preșcolarii trebuie desfășurată într-o atmosferă destinsă unde copiii să se manifeste spontan, să gândească și să acționeze în funcție de situație, iar cheia unei astfel de abordări a demersului didactic îl reprezintă plasarea preșcolarului în postura de agent al descoperirii de soluții, al instrucției și educației. Schimbarea de comportament sau de mentalitate nu poate fi atinsă decât în mică măsură dacă preșcolarul ascultă sau

reproduce mecanic niște cunoștințe care oricum nu sunt înțelese sau acceptate ca utile. Desigur nu în orice context, pentru orice unitate de învățare metodele tradițional expozitive pot fi eliminate. Dimpotrivă există obiective operaționale care nu pot fi atinse prin încercările copiilor de descoperire la fel cum există conținuturi prea vaste, care nu pot fi descoperite de preșcolari prin activități de investigare proprie! Prin metodele interactive copilul intră în lumea necunoscutului, începe o aventură a descoperirii de noi cunoștințe, deprinderi, el fiind participant activ; copilul se descoperă cu adevărat în universul copilăriei, în cadrul colectivului de copii! În lumea minunată a copilăriei există comunicare interumană, prietenie, cooperare, iar preșcolarul acționând alături de ceilalți din grup, începe să rezolve sarcini și să se simtă că este o persoană importantă, capabilă să ia decizii pentru bunul mers al activității de grup! În grupul de copii fiecare trebuie să știe să descopere, compare, clasifice cunoștințele dobândite.

Efortul copiilor este unul intelectual, prin care se exersează procesele psihice cognitive. Metodele interactive îl motivează pe copil, îi oferă o încărcătură afectivă deosebită, iar educatoarea trebuie să fie un partener al copilului, cu care să pornească în descoperirea mediului înconjurător, scopul final al acestui „traseu” fiind pregătirea copilului de a conștientiza rolul și locul pe care îl ocupă în această lume minunată. Dacă nu mai îndeplinim doar rolul de transmițător de informații și copilul rolul de receptor, ci facem din copil un adevărat explorator, atunci întreaga muncă cu copiii va da rezultatele așteptate!

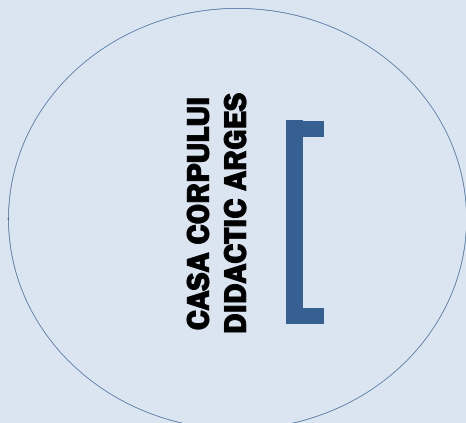
Metodele interactive de grup au specific faptul că pot promova interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, având ca rezultat o învățare mai activă și cu rezultate evidente. Acest tip de interactivitate determină identificarea subiectului cu situația de învățare în care acesta este antrenat, ceea ce duce la transformarea copilului în stăpânul propriei transformări și formări. Reforma educațională care se aplică în momentul de față în învățământ, pune accent pe importanța evaluării, acțiunea didactică fiind premeditată și vizând atingerea unor scopuri, este firesc ca cineva să se intereseze dacă ceea ce trebuia făcut, a fost făcut! Managementul procesului de învățământ valorifică toate strategiile de evaluare cunoscute: evaluarea inițială, sumativă și formativă.

În funcție de metodele folosite de educatoare în demersul didactic poate fi stabilit și rolul copilului în activitate ținând cont în alegerea metodelor de lucru de particularitățile de vârstă și dezvoltare ale copiilor, de nivelul grupei, de conținutul ce trebuie abordat. Împletirea cu măiestrie a metodelor tradiționale și interactive promovează desfășurarea unui învățământ activ care solicită o participare activă și din partea preșcolarilor la desfășurarea activităților.

Bibliografie:

1. Breben S, Gongea E, Ruiu G, Fulga M., „Metode interactive de grup”, Editura Arves, 2020.
2. Mîndru E., Borbeli L., Niculae A., Nemțoc M., „Strategii didactice interactive”, Editura Didactica Publishing House, 2010.

DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII PRIN METODE INTERACTIVE

*Panainte Costinela-Elena, Prof. inv. preșcolar
Liceul Tehnologic I.C. Petrescu, Stâlpeni, Argeș
Grădinița cu Program Normal Rădești*

Creativitatea este strâns legată de modul flexibil și inventiv de găsire a soluțiilor pentru diferite probleme și de aplicare a lor, de originalitate a soluțiilor noi și neobișnuite, de modul de abordare a problemelor din puncte de vedere diferite. Rolul cadrului didactic este acela de a stârni în permanență interesul copilului și de a-i menține dorința de descoperire și de învățare. Dascălul trebuie să fie animat de o puternică receptivitate față de tot ce este nou și important în specialitatea sa și în pedagogie, iar în practică să dovedească un efort continuu spre autodepășire, pentru a face față sarcinilor pe care le ridică sistemul de învățământ. Nu tot ceea ce este „vechi” este neapărat și demodat, după cum nu tot ceea ce este „nou” este și modern.

În procesul predării interactive rolul educatoarei se schimbă: ea formulează probleme, ascultă părerile copiilor, sugerează rezolvări, lucrează împreună cu copiii, corectează greșelile acestora, dar niciodată nu impune autoritar un punct de vedere.

După cum ne este cunoscut, metodele interactive sunt împărțite în mai multe categorii printre care se află și metodele de creativitate. Aceste metode sunt *Brainstorming-ul*, *Tehnica 6/3/5* sau *Brainwriting* și metoda *Philips 6/6*.

Brainstorming-ul este o metodă de stimulare a creativității și imaginației elevilor, dar și de formare a unor trăsături de personalitate (spontaneitate, altruism etc.). Se realizează prin formularea a cât mai multor idei, ca răspuns la o situație enunțată de profesor sau un copil, după principiul „cantitatea generează calitatea”. Un moment de brainstorming se poate crea în orice etapă a lecției și poate să se desfășoare de la 5 minute până la întreaga oră (50 minute). Pentru desfășurarea optimă a unui brainstorming, se impune respectarea unor reguli, enunțate de liderul grupului (profesor) chiar de la începutul activității:

- ✓ solicitarea de exprimare a ideilor rapid în fraze, propoziții sau cuvinte scurte și concrete fără cenzură
- ✓ sunt interzise aprecierile critice, ironiile, contradicțiile, orice manifestare de acest gen care inhibă imaginația participanților
- ✓ sunt încurajate asociațiile neobișnuite de idei, combinările și ameliorările soluțiilor propuse de ceilalți
- ✓ imaginația trebuie să fie liberă, exprimându-se orice idee îi vin elevului în minte, care este acceptată fără cenzură toți elevii trebuie să comunice o idee.

Metoda se parcurge prin derularea următoarelor etape:

- ✓ Alegerea temei/problemei și prezentarea ei - liderul (profesorul sau un elev) va comunica tema pusă în discuție și va prezenta/reaminti regulile -subiectul brainstorming-ului se poate formula prin diferite noțiuni sau concepte, prin întrebări (Ce știți despre...?, Ce ați face dacă ați fi...?, Ce ați propune...?, Cum s-ar putea realiza...?, Cum explicați...?, Ce întrebări ați pune...? etc.), prin prezentarea unor imagini, a unui film (metoda poate să precedă dezbaterile lor).
- ✓ Generarea ideilor -toți elevii își vor comunica ideile, după regulile enunțate, fără nici o cenzură - toate ideile vor fi scrise pe tablă sau flipchart în ordinea emisă de participanți - etapa se încheie când toți participanții și-au exprimat cel puțin o idee
- ✓ Evaluarea calității ideilor - reluarea ideilor pe rând și gruparea lor pe diferite criterii - analiza critică, argumentarea, contraargumentarea ideilor emise anterior, la nivelul întregii clase sau al unor grupuri mai mici
- ✓ Selectarea celor mai importante idei - se discută liber soluțiile originale și fezabile

✓ Afișarea ideilor rezultate în forme cât mai variate și originale

Exemplu de activitate: voi exemplifica două metode interactive, așa cum le-am folosit în activitatea desfășurată la grupă. În cadrul activităților desfășurate, am aplicat metoda Brainwriting, la grupa mijlocie, tema „Când, cum și de ce se întâmplă?”, subtema “Zâna Toamna e la noi!”. Astfel, am aplicat metoda în cadrul întâlnirii de dimineață și am prezentat-o preșcolarilor sub forma unui joc. Am împărțit copiii în 3 grupe, le-am explicat că au de desenat tema “Toamna e la noi!” și că fiecare va avea de desenat în 5 minute câte 3 elemente care vor alcătui desenul. După ce fiecare copil a desenat elementele pe foaia personală, au dat foaia următorului copil de la stânga spre dreapta până ce aceasta a ajuns din nou la primul copil. Cei care au primit foile au completat desenul cu alte elemente specific anotimpului și au adus chiar și completări desenelor realizate de colegi.

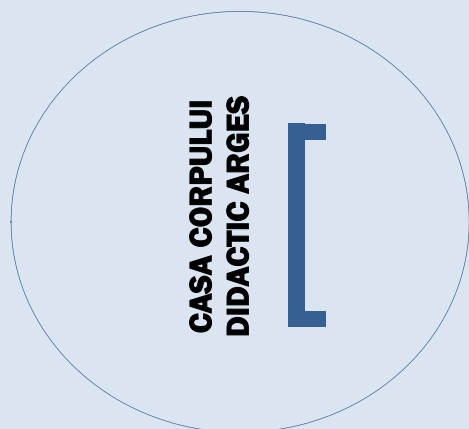
Obiectivele propuse pentru această activitate au fost următoarele:

- să deseneze trei elemente legate de tema propusă în 5 minute
- să completeze desenul cu alte elemente
- să găsească alte soluții care să îmbunătățească desenele colegilor
- să se încadreze în timpul alocat activității

La sfârșit, fiecare grup și-a expus desenul și au găsit împreună un titlu definitoriu pentru acesta. Trebuie ținut cont de faptul că regula este ca titlul să aparțină de tema propusă „Zâna Toamna e la noi”. Astfel, titlurile alese de copii au fost „Crizantema”, „Toamnă, bun venit!” și „În pădure”. Țin să precizez faptul că metoda a avut succes, aplicarea ei a stârnit interesul copiilor, le-a solicitat creativitatea și le-a permis să realizeze conexiuni deoarece titlurile desenelor au fost alese inspirându-se din cântecele și poeziile învățate, sigur că pe parcursul activității i-am îndrumat și le-am sugerat anumite idei.

Bibliografie:

1. Dumitrescu Marinela, *Psihopedagogia excelenței*, Editura Arves, București, 2008
2. S. Breben, E. Gongea, G. Ruiu, M. Fulga, *Metode interactive de grup*, Editura Arves, București, 2002
3. Stoica Adrian, *Evaluarea progresului școlar*, Editura Humanitas, București, 2003

INOVATIV ȘI PRACTIC ÎN EDUCAȚIA SOCIO-EMOȚIONALĂ

*Păun Mihaela, Profesor învățământ preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit "Dumbrava Minunată", Pitești*

„Sentimentele sunt asemenea unor valuri: nu le putem împiedica să vină, dar le putem alege pe cele în care vrem să ne aruncăm.”

(Jonathan Martensson)

De-a lungul timpului, cercetătorii din domeniul educației au observat că principalul predictor care asigură adaptarea la viața adultă nu sunt notele/calificativele obținute sau un potențial cognitiv ridicat, ci abilitatea copiilor de a stabili relații cu cei din jur. Aceste observații contravin credinței majorității că un copil „deștept” va reuși în viață.

Vârsta preșcolară constituie o perioadă destul de lungă în care se produc însemnate schimbări în viața afectivă a copilului. Emoțiile și sentimentele preșcolarului însoțesc toate manifestările lui, fie că este vorba de jocuri, de cântece, de activități educative, fie de îndeplinirea sarcinilor primite de la adulți. Ele ocupă un loc important în viața copilului și exercită o puternică influență asupra conduitei lui.

Pentru a favoriza o bună adaptare socială și menținerea unei bune sănătăți mentale și emoționale, copiii trebuie să învețe să recunoască ce simt pentru a putea vorbi despre emoția pe care o au, trebuie să învețe cum să facă deosebire între sentimentele interne și exprimarea externă și nu în ultimul rând să învețe să identifice emoția unei persoane din expresia ei exterioară pentru a putea, în felul acesta, să răspundă corespunzător. Dezvoltarea emoțională și socială a copilului sunt aspecte esențiale în evoluția sa și în special în procesualitatea învățării, de aceea atât educatorii, cât și părinții trebuie să acorde o importanță deosebită și acestui segment de educație.

Specialiștii definesc învățarea socio-emoțională ca fiind procesul de dezvoltare a conștiinței de sine, a autocontrolului și a abilităților interpersonale care sunt vitale mai târziu pentru succesul la școală, la locul de muncă și în viață.

Copilul preșcolar, susținut de educatoare și părinți, ar trebui să dobândească anumite competențe socio-emoționale: să demonstreze cunoașterea însușirilor proprii și să manifeste satisfacție pentru propriile reușite și încredere în sine, să manifeste independență în acțiunile sale, să fie capabil să recunoască și să își exprime corespunzător emoțiile, să fie capabil să stabilească relații pozitive și de respect cu copiii de vârstă apropiată și cu adulții, să poată manifesta empatie față de copiii cu care interacționează, să demonstreze abilități de cooperare în interacțiunile de grup.

Voi prezenta în cele ce urmează două exemple de activități interactive de dezvoltare socio-emoțională și modelare comportamentală, desfășurate la grupa mare care au avut ca scop identificarea mai multor emoții cu care preșcolarii sunt familiarizați din viața de zi cu zi precum și exersarea solicitării ajutorului în situații diverse.

”PE TĂRĂMUL EMOȚIILOR”

Scop: Să identifice și să exprime stări emoționale cât mai variate.

În cadrul acestei activități copiii vor preciza trăiri emoționale variate care sunt în mod uzual cuprinse sub eticheta „mă simt bine” sau „mă simt rău” și vor exersa numirea lor corespunzătoare.

Materiale: Planșe cu principalele trăiri emoționale; Imagini (în care personajul are o anumită trăire emoțională; aceste imagini pot fi

alese astfel încât să fie adecvate intereselor și vârstei copiilor).

Desfășurare:

Copiii sunt invitați să spună pe rând cum se simt. Fiecare copil va numi o emoție (se poate remarca faptul că cel mai frecvent mod de exprimare a emoțiilor este „bine” sau „rău”).

Folosind metoda Brainstorming, preșcolarii trebuie să enumere la începutul activității situații în care ”s-au simțit bine/s-au simțit rău”.

Este prezentată apoi planșa cu principalele trăiri emoționale. Fiecare copil trebuie să descrie ultima

situație în care s-a simțit: 1. Vesel; 2. Furios; 3. Speriat; 4. Trist.

Sarcini de lucru:

Copiii vor fi împărțiți în grupe de câte 4-5 membrii iar fiecare grup primește o imagine/ imagine dintr-o poveste în care este prezentată o situație. Sarcina lor este aceea de a identifica și de a numi trăirea emoțională a personajului din imagine/ poveste și apoi să o exprime;

Copiii sunt invitați să exprime emoțiile de bază și o situație în care au fost cuprinși de acea emoție, precum și care sunt emoțiile „stării de bine” și care sunt emoțiile „stării de rău”;

Li se va explica copiilor că o anumită trăire emoțională /sentiment poate să varieze ca intensitate, fiind înrudit cu niște ”frați mai mici” cum ar fi în cazul bucuriei , pentru care avem:

a) Nivel scăzut: mulțumit, jovial, amuzat, zâmbitor, încrezător, binedispus;

b) Nivel mediu: bucurios, fericit, încântat, vesel, entuziast, împlinit;

c) Nivel ridicat: euforic, exaltat, extaziat, expansiv, exuberant.

”CUI POT CERE AJUTORUL?”

Scop: Identificarea unor acțiuni necesare și concrete pe care copilul le poate face atunci când se confruntă cu diferite dificultăți/ probleme.

Desfășurare:

#Sunt prezentate imagini cu posibile probleme pe care le pot întâmpina copiii. Exemplu de situații:

1. Mă simt rău, sunt bolnav; 2. Nu înțeleg ceva la activitatea de la grădiniță; 3. Mi-am uitat pijamalele acasă; 4. M-am certat cu alți copii la

joacă; 5. Un străin m-a întrebat unde locuiesc și dacă părinții sunt acasă ; 6. Am găsit un câine abandonat; 7. Colegul meu este de câteva zile trist; 8. M-am udat pe hăinuțe la masă când s-a vărsat o cană cu apă; 9. Un coleg de grupă mi-a vorbit urât; 10. Am căzut și m-am lovit foarte tare la genunchi.

#Puncte de discuție:

Folosind Brainstorming-ul, copii sunt puși să precizeze acele persoane care le vin în minte atunci când se gândesc că ar putea avea nevoie de ajutor, indiferent de situație. Se alcătuește astfel un cerc al siguranței cu toate aceste persoane enumerate de către copii.

Copiii cu sprijinul educatoarei, discută apoi, pentru fiecare situație imagine, care sunt persoanele la care pot apela pentru ajutor. Se pot exemplifica și alte situații concrete pe care le-au întâlnit copiii, accentuându-se faptul că este normal să avem nevoie de ajutor, să cerem ajutorul în diferite situații.

Exemple de persoane la care copiii pot cere ajutor: educatoarea, îngrijitoarea, părinții, bunicii, fratele mai mare, medicul, psihologul școlar, prietenii, colegii de la grădiniță, polițistul și alții.

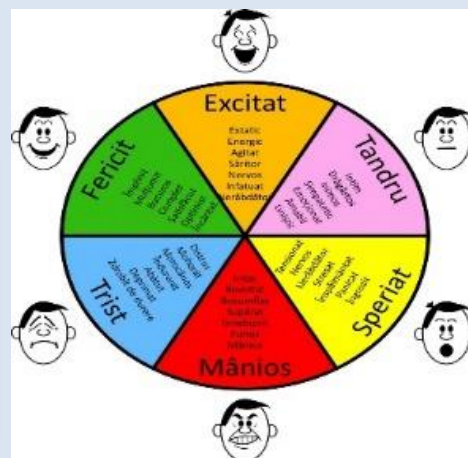
Exemple de instituții: Grădinița, Cabinetul medical școlar, Poliția din imediata apropiere, Direcția

Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului, Avocatul Copilului, organizații nonguvernamentale (exemplu „Salvați Copiii”, Unicef) și alte instituții.

Dezvoltarea socio-emoțională a preșcolariilor și introducerea în procesul instructiv-educativ din grădiniță a unor astfel de activități menite să le dezvolte copiilor competențele socio-emoționale de la o vârstă fragedă, constituie premisa dezvoltării armonioase și echilibrate a personalității copiilor.

Bibliografie:

- Baranov Maria, Botnaru Valentina, Vrânceanu Maria, *Ghidul cadrelor didactice pentru educația timpurie și preșcolară*, Ministerul Educației și Tineretului-UNICEF. Chișinău, 2008
  - Cojocariu, Venera-Mihaela, *Educație pentru schimbare și creativitate*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2003
  - Dumitrana, M., *Jocuri și jucării pentru preșcolari*, Ed. Compania, 2005.
- http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/4483/1/dezv_socio_emot.pdf
<https://iteach.ro/experientedidactice/modalitati-de-realizare-a-educatiei-socio-emotionale-in-practica-didactica-din-gradinita>

PĂLĂRIILE GÂNDITOARE-METODĂ INOVATOARE DE PREDARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

*Petrescu Minodora-Florentina, profesor învățământ preșcolar
Burluși Maria-Cătălina, profesor învățământ preșcolar
Școala Gimnazială Bălilești - Grădinița cu Program Prelungit Bălilești*

Învățarea prin cooperare reprezintă modul de organizare a activității didactice pe grupuri mici, astfel încât lucrând împreună, copiii își maximizează atât propria învățare, cât și pe a celorlalți copii, este calea folosită de către educatoarele pentru a-i sprijini pe copii să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința.

Metoda „pălăriilor gânditoare” este o tehnică interactivă, de stimulare a creativității copiilor care se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă. Sunt șase pălării gânditoare, fiecare având câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru și negru.

Metoda pălăriilor gânditoare a fost folosită la grupa mare, în cadrul activității de educare a limbajului. Tema activității a fost „Ursul păcălit de vulpe” de Ion Creangă.

Copiii au fost împărțiți în șase echipe,

fiecare echipă având o pălărie:

1. Pălăria albă- informează

Cei ce poartă pălăria albă au fost povestitorii, care au relatat pe scurt cele întâmplate în poveste: „*Era odată o vulpe vicleană, ca toate vulpile. Ea umblase o noapte întregă după hrană și nu găsisese nicăiri. Făcându-se ziua albă, vulpea iese la marginea drumului și se culcă sub o tufă, gândindu-se ce să mai facă, ca să poată găsi ceva de mâncare...*”

2. Pălăria roșie-spune ce simte despre...

Pălăria roșie și-a exprimat compasiunea, mila pentru urs, dar și mâhnirea pe vulpea cea șireată. „Noi suntem supărați pe comportamentul vulpii, deoarece aceasta nu trebuia să îl mintă pe urs cu privire la felul în care a prins peștele: „*Nouă nu ne-a plăcut cum l-a păcălit vulpea pe urs. Vouă v-a plăcut?*”; „*Ce-ați simțit când ursul a rămas fără coadă?*”

3. Pălăria galbenă este simbolul gândirii pozitive.

Pălăria galbenă și-a exprimat aprecierea față de urs care a depus efortul de a sta peste noapte în ger, pentru a prinde peștele: „*Chiar dacă a rămas fără coadă, ursul a avut de învățat că nu trebuie să mai aibe încredere în vulpe.*”

4. Pălăria neagră este cea care identifică greșelile pe care personajele le fac și care sunt consecințele acestor greșeli.

Este pălăria avertisment, concentrată în special pe aprecierea negativă a lucrurilor. „*Ursul nu trebuia să creadă atât de ușor vorbele vulpii.*”; „*A rămas fără coadă din vina sa, deoarece trebuia să își dea seama că nu o să poată prinde pește cu coada.*”

5. Pălăria verde este cea care generează idei noi, oferă soluții alternative. Are rolul de a găsi o altă rezolvare la problema din poveste.

Copiii din această echipă au găsit noi variante, o altă rezolvare la problema din poveste. „*Vulpea putea să împartă din peștele ei cu ursul, astfel ei nu se mai certau și ursul nu mai rămânea fără coadă.*”

6. Pălăria albastră este pălăria responsabilă cu controlul demersurilor desfășurate.

Aceasta este cea care monitorizează jocul în vederea respectării regulilor. De asemenea, poate să atragă atenția celorlalte pălării, dar folosind simple interjecții.

Exemple de întrebări: „De ce vulpea a vrut să îl păcălească pe urs?”; „Credeți ca ursul a avut de învățat ceva?”; „Merită vulpea să fie pedepsită?” ; „De ce?”

Pălăriile gânditoare pot fi purtate pe rând de participanți sau

toți subiecții antrenați în discuție pot fi sub aceeași pălărie în același timp. Astfel se pot folosi formule de genul: “*Hai să încercăm și pălăria verde.*” sau “*Să lăsăm pălăria neagră, s-o probăm pe cea galbenă.*” Cineva care nu este încântat de ideea pusă în discuție, nu face nici un efort să găsească elemente pentru dezvoltarea ei. Utilizând tehnica *pălăriilor gânditoare*, gânditorul este provocat să schimbe pălăriile, facilitându-se astfel posibilitatea de exprimare, deoarece nu este constrâns să aibe doar o singură perspectivă. În concluzie, învățarea prin cooperare dezvoltă capacitatea elevilor de a lucra împreună, la toate tipurile de lecții, acoperind neajunsurile învățării individualizate, acordând în același timp, o importanță considerabilă dimensiunii sociale, prin desfășurarea proceselor interpersonale. Folosind acest mod de lucru este important să ținem seama de avantaje și dezavantaje, având în vedere că o bună organizare a activității în echipă este un succes pentru învățământul preșcolar care trebuie să țină pasul cu întreg sistemul de învățământ românesc și să meargă împreună spre un învățământ modern.

Bibliografie:

1. Crenguța-Lăcrămioara Oprea "Pedagogie. Alternative metodologice interactive", Editura Universitatea București, 2003;
2. Breben Silvia, Ruiu Georgeta, Gongea Elena – „Activități bazate pe inteligențe multiple”, Editura Reprograph, Craiova, 2005;
3. Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela – „Metode interactive de grup”-ghid metodic, Editura Arves, 2002.

ABORDĂRI INOVATIVE ÎN EDUCAȚIE PEDAGOGIA REGGIO EMILIA

*Popescu Dalia - Profesor Învățământ Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Primii Pași”, Pitești*

În domeniul educației preșcolare, există numeroase metode inovative și abordări pedagogice care sunt utilizate pentru a stimula dezvoltarea copiilor într-un mod creativ și eficient. Iată câteva exemple de metode inovative în învățământul preșcolar. Bazată pe principiile elaborate de Maria Montessori, această metodă încurajează autonomia, auto-descoperirea și învățarea prin experiență. Utilizează materiale didactice specifice și mediul pregătit pentru a sprijini dezvoltarea abilităților și a independenței copiilor.

Pedagogia Step by Step este o metodă de predare axată pe educația timpurie, care se concentrează pe abilitățile de alfabetizare și matematică încă de la vârste fragede. Această metodă se bazează pe următoarele principii. Educația este adaptată pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărui copil. Se utilizează metode interactive, precum activități practice și experimentale, pentru a consolida învățarea și pentru a face legătura între cunoștințe și viața de zi cu zi a copiilor. În această metodă, implicarea părinților este crucială pentru succesul educațional al copiilor. Comunicarea constantă între educatori și părinți este încurajată pentru a asigura un mediu de învățare coerent și susținător.

Această abordare pune accentul pe explorare, exprimare artistică și colaborare. Se bazează pe ideea că copiii sunt capabili și competenți și încurajează implicarea comunității, utilizarea resurselor locale și materialelor naturale în procesul de învățare.

Reggio Emilia este o abordare educațională inovatoare care își are originea în orașul italian cu același nume, Reggio Emilia. Această metodă a fost dezvoltată după cel de-al Doilea Război Mondial de către educatorul italian Loris Malaguzzi, împreună cu comunitatea locală din Reggio Emilia. Principiile de bază ale abordării Reggio Emilia includ următoarele aspecte, descrise mai jos.

Copilul este văzut ca fiind competent și capabil: Această abordare pune accentul pe încrederea în abilitățile și capacitățile fiecărui copil. Educatorii din Reggio Emilia consideră că fiecare copil are propriile resurse și că trebuie să fie văzut ca un constructor activ al propriului său cunoaștere și învățare.

Spațiul de învățare este considerat al treilea pedagog, după copil și educator. Mediul este organizat astfel încât să încurajeze explorarea, colaborarea, creativitatea și exprimarea liberă a ideilor. Abordarea Reggio Emilia promovează colaborarea strânsă între educatori, părinți și comunitatea locală. Părinții sunt văzuți ca parteneri importanți în educația copiilor și sunt încurajați să participe activ la procesul de învățare. Artă, muzică, mișcare și alte forme de expresie sunt considerate mijloace esențiale de comunicare și explorare pentru copii. Aceste activități sunt integrate în mod natural în programul educațional.

Copiii sunt implicați în proiecte lungi sau activități care sunt orientate de interesele și întrebările lor. Aceste proiecte permit copiilor să-și dezvolte abilitățile de gândire critică, rezolvare de probleme și colaborare. Educatorii din Reggio Emilia acordă o mare importanță documentării procesului de învățare a copiilor. Acest lucru ajută la evidențierea progresului, la înțelegerea profundă a intereselor și nevoilor copiilor și la adaptarea continuă a procesului educațional.

Abordarea Reggio Emilia este considerată una inovatoare și holistică, încurajând dezvoltarea globală a copiilor prin intermediul explorării, colaborării și a învățării interactive. Este important să se adapteze principiile acestei abordări la contextul specific și nevoile individuale ale fiecărei comunități și grupuri de copii.

În concluzie, Pedagogia Reggio Emilia promovează o abordare profundă și interdisciplinară în educația timpurie, valorizând încrederea în copii, creativitatea, explorarea și colaborarea. Această metodă pune accentul

pe dezvoltarea integrală a copilului și pe crearea unui mediu de învățare care să îi încurajeze pe copii să fie curioși, să descopere și să-și exprime propriile idei și cunoștințe.

Bibliografie

1. „The Hundred Languages of Children: The Reggio Emilia Approach to Early Childhood Education” de Carolyn Edwards, Lella Gandini și George Forman
2. "Bringing Reggio Emilia Home: An Innovative Approach to Early Childhood Education" de Louise Boyd Cadwell
3. "In the Spirit of the Studio: Learning from the Atelier of Reggio Emilia" de Lella Gandini
4. "The Reggio Emilia Approach to Early Years Education" de Linda Thornton și Pat Brunton
5. "Working in the Reggio Way: A Beginner's Guide for American Teachers" de Julianne Wurm

CASA CORPULUI
DIDACTIC ARGEȘ

EFICIENȚA METODELOR INTERACTIVE ÎN DEZVOLTAREA GÂNDIRII LATERALE LA PREȘCOLARI

*Răduț Elena-Mihaela - Prof. Înv. Preșc.
Grădinița cu Program Prelungit „PUI DE LEI” Pitești, Argeș*

Metodele interactive dezvoltă și stimulează capacitățile intelectuale, cognitive, gândirea divergentă, gândirea critică, gândirea laterală, capacitatea de ascultare, ascultarea activă, capacitatea de comunicare, capacitatea de înțelegere, de cunoaștere de sine și recunoaștere a calităților partenerilor, coechipierilor, capacitatea de evaluare și autoevaluarea, capacitatea de sinteză, capacitatea de decizie, de comparație și generalizare, de descriere, de abstractizare, de argumentare, de aplicare.

Copilul preșcolar este prin natura sa creativ datorită imensei sale curiozități, a freamântului permanent pentru a cunoaște tot ceea ce se petrece în jurul său. În perioada preșcolară imaginația se exprimă viu prin tot ceea ce face copilul la grădiniță.

Dintre metodele bazate pe acțiunea fictivă, jocul ocupă un rol important în strategia de educare a creativității. Preșcolarii creativi se diferențiază de restul grupului prin diferite comportamente specifice. Foarte curioși, vin cu soluții neobișnuite, cu idei originale, au inițiativă și au un spirit de observație foarte dezvoltat, pun întrebări adecvate, fac conexiuni între elemente aparent fără nici o legătură, explorează noi posibilități, manipulează, controlează simultan mai multe idei, învață rapid și ușor, au o memorie bună, imaginație vie, vocabular vast. Metodele

interactive sunt foarte eficiente în dezvoltarea creativității și stimularea învățării de lungă durată, cât și a gândirii laterale. Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente. Una dintre metodele unde copiii au posibilitatea de a-și exprima ideile originale și de a da dovadă de spirit de observație este metoda celor șase pălării gânditoare. Cele șase pălării întruchipează șase posibilități de procesare a datelor. Schimbarea pălăriei îți oferă eliberarea față de stilul convențional de tratare a problemelor și îți permite cât mai multe informații variate privind o situație concretă. Este o tehnică interactivă, de stimulare a creativității participanților care se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă. Gândește în conformitate cu pălăria pe care o porți.

Brainstormingul, în traducere directă „furtună în creier”, sau „asalt de idei” este o metodă pe care am folosit-o pentru a ajuta copiii să emită cât mai multe idei, fără a critica soluțiile găsite. Această metodă am utilizat-o frecvent în activitățile de dezvoltarea limbajului pentru a da frâu liber imaginației copiilor și a le dezvolta capacitățile creatoare. Cu rezultate bune am folosit această metodă și în cadrul povestirilor create după un tablou,

sau un șir de ilustrații, în lecturile după imagini, convorbiri și jocuri didactice.

Activitățile pe care le desfășurăm cu preșcolarii trebuie să aibă un caracter spontan, să contribuie la dezvoltarea independenței în gândire și acțiune. Utilizarea metodelor active transformă activitatea într-o aventură a cunoașterii, în care copilul e participant activ; întâlnește probleme, situații complexe pentru mintea lui de copil, dar în grup, prin analize, dezbateri, descoperă răspunsuri la întrebări, rezolvă sarcini de învățare, se simte responsabil și mulțumit la finalul activității. Aceste metode îi ajută pe copii să-și formeze personalitatea, să se cunoască, să-și descopere stilul propriu de gândire și acțiune. Totodată ele stimulează interesul

Bibliografie:

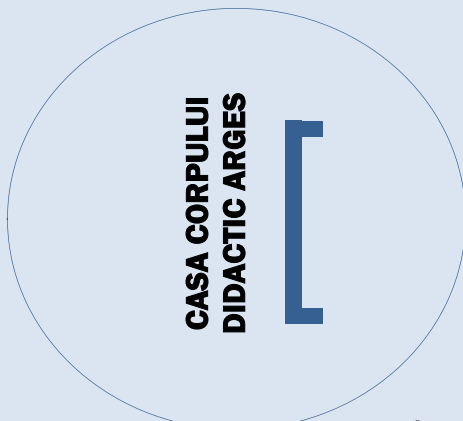
Breben, Silvia, Gongea, Elena, Ruiu, Georgeta, Fulga, Mihaela, Editura Arves, 2002; „Metode interactive de grup” - ghid metodic,

Cerghit, Ioan, (1997), „Metode de învățământ”, E.D.P., București

Pânișoară, Ion - Ovidiu, (2001), „Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională”, Editura Polirom, Iași.

copiilor pentru cunoaștere, a dorinței de a căuta informații și de a le utiliza în diferite situații.

Preșcolarii învață să lucreze împreună, își unesc forțele pentru a reuși să realizeze sarcina primită sau pentru a rezolva o problemă cu care se confruntă. Interrelațiile dintre membrii grupului și, emulația, sporește interesul pentru o temă sau o sarcină dată, motivând copiii pentru învățare. Grupul dă un sentiment de încredere, de siguranță, antrenare reciprocă a membrilor ce duce la dispariția fricii de eșec și determină curajul de a-și asuma riscul. Interacțiunea colectivă are ca efect și educarea stăpânirii de sine și a unui comportament tolerant față de opiniile celorlalți, înfrângerea subiectivismului și acceptarea gândirii colective.

IMPORTANȚA METODELOR INTERACTIVE ÎN EDUCAREA PREȘCOLARILOR

*Retevoescu Marta, Prof. Înv. Preșcolar
Școala Gimnazială Nr. 1 Micești*

„Educația este cheia care îți va deschide lumea, este un pașaport spre libertate.” – *Oprah Winfrey*

Într-o epocă a noilor tehnologii educaționale, poziția cadrului didactic este una statuară, acesta păstrându-și în continuare rolul de coordonator și catalizator al demersului didactic. Practicarea unui învățământ modern cere un dinamism sporit și o adaptare rapidă la noile solicitări pedagogice. În arealul pedagogiei postmoderne, metodele interactive de predare-învățare-evaluare constituie o problemă de primă

importanță, acestea fiind un subiect actual pentru pedagogia postmodernă în care apare ca imperativ organizarea procesului educațional în manieră interactivă. În literatura de specialitate, se menționează că termenul interactiv, parvenit în limba română prin filieră engleză (interactive), desemnează fenomenul ce caracterizează regimul de lucru al unui sistem de calcul, definit prin împărțirea facilităților de calcul dintre mai mulți utilizatori, aflați în interacțiune permanentă cu sistemul conversațional.

Modernizarea procesului de învățământ din grădiniță implică mai multe componente: proiectarea didactică, tehnici și instrumente de cunoaștere și evaluare a copiilor, parteneriate educaționale, activități extracurriculare, o metodologie didactică activă. În vederea creșterii calității procesului instructiv – educativ din grădiniță avem în vedere perfecționarea metodelor tradiționale, dar și introducerea unor metode și procedee educative revoluționare. Metodele active reprezintă modalități de transmitere a informațiilor într-un mod simplu și eficient,

pe placul copiilor și ținând cont de nevoile și abilitățile fiecărui copil în parte. Proiectarea unui demers didactic, diferit de cel tradițional, dă posibilitatea fiecărei educatoare să-și valorifice propria experiență prin utilizarea unor metode moderne într-o abordare interdisciplinară.

Este important să încercăm să găsim un echilibru în folosirea metodelor tradiționale și a celor moderne, interactive, pentru a dezvolta imaginația și gândirea copiilor, pentru a-i ajuta să descopere singuri, pentru a-i învăța cum să învețe.

Prin metodele interactive de grup, preșcolarii își exersează capacitatea de a selecta, combina, învăța lucruri de care vor avea nevoie în viața de școlar și de adult. Efortul copiilor trebuie să fie unul intelectual, de exersare a proceselor psihice și de cunoaștere, de abordare a altor demersuri intelectuale interdisciplinare decât cele clasice, prin studiul mediului concret și prin corelațiile elaborate interactiv în care copiii își asumă responsabilitatea, formulează și verifică soluții, elaborează sinteze în activități de grup,

Bibliografie

- Breben, S; Gongea, E.; Ruiu, G.; Fulga, M. Metode interactive de grup, Ghid metodic, Editura Arves, 2006
- Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Polirom, 2006
- Revista Învățământului Preșcolar nr. 3 și 4 / 2011

individual, în perechi. Ideile, soluțiile grupului au încărcătură afectivă și originalitate, atunci când se respectă principiul flexibilității.

I. Cerghit, în lucrarea „Metode de învățământ”, evidențiază că „... practica școlară se vede nevoită să-și schimbe orientarea, să treacă formația înaintea instrucției, să pună formarea și dezvoltarea capacităților intelectual-acționare și a proceselor mentale ale studentului înaintea transmiterii și asimilării cunoștințelor, fără a nega cătuși de puțin importanța acestora din urmă”

Metodele interactive de predare-învățare constituie un suport important al învățământului formativ, prezentându-se drept căi eficiente de facilitare a asimilării de cunoștințe la nivel cognitiv, de formare a abilităților - la nivel aplicativ, de cultivare a atitudinilor și competențelor - la nivel integrator-complex, creativ.

Schimbă perechea este o metodă interactivă pe care am folosit-o în activitățile cu preșcolarii. Această metodă are ca obiectiv stimularea comunicării și rezolvarea de probleme prin lucru în pereche. Metoda „Schimbă perechea”, am folosit-o în activități de observare, activități de convorbire, activități practice, etc.

Exemplu. La activitatea de observare cu tema „Fructe de toamnă”, am urmărit ca prin muca în pereche, preșcolarii să descopere cât mai multe caracteristici ale fructelor care se coc în anotimpul toamna. Am organizat copiii în două cercuri concentrice după ecusoanele pe care le aveau în piept, în interior copiii cu frunze galbene, în exterior copiii cu frunze verzi. La îndemnul educatoarei, copiii au luat din coș un fruct la alegere pe care l-au observat, l-au analizat pentru a spune totul despre el. Perechea a analizat fructul timp de 3-5 minute. La comanda educatoarei „Schimbă perechea” copiii din interior s-au deplasat și au format o nouă pereche. Copiii din cercul exterior au făcut o sinteză a observațiilor anterioare și au continuat analiza cu noua pereche pentru descoperirea caracteristicilor fructului prin câți mai mulți analizatori. Perechile s-au schimbat atunci când s-au epuizat toate ideile copiilor și când fiecare copil a făcut pereche cu toți membrii grupei.

În grupul de copii fiecare trebuie să știe să descopere, compare, clasifice cunoștințele dobândite. Efortul copiilor este unul intelectual, prin care se exersează procesele psihice cognitive. Metodele interactive îl motivează pe copil, îi oferă o încărcătură afectivă deosebită.

EXPLOZIA STELARĂ

*Roșu Adriana – Profesor Învățământ Preșcolar
Grădinița cu Program Normal “Căsuța cu povești”, Curtea de Argeș*

*„Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mai mari, și nimic nu ne va permite să știm cum va fi lumea lor.”
(Montessori)*

Explozia stelară este o metodă interactivă de dezvoltare a creativității copiilor, o modalitate de relaxare a acestora, care presupune stimularea copiilor pentru a formula întrebări cu scopul analizării unei teme sau pentru rezolvarea de probleme.

Această metodă se utilizează în activități precum: povestiri, convorbiri, lecturi după imagini, jocuri didactice, poezii, activități matematice sau în activitățile de evaluare.

Pe steaua mare, centrală, se scrie ideea centrală sau se aplică o imagine sugestivă pentru teme abordată, iar pe celelalte cinci stelute mici se scrie câte o întrebare dintre următoarele: **CE? CINE? UNDE? DE CE? CÂND?**

Copiii se organizează în grupuri și cooperează în elaborarea întrebărilor și a răspunsurilor.

Se apreciază întrebările, copiilor, efortul acestora de a elabora întrebări corecte precum și modul de cooperare și interacțiune.

EXEMPLU

Poveste: Povestea anotimpurilor, după Celina Iordache

Obiectiv: fixarea conținutului poveștii prin formularea de întrebări specifice exploziei stelare.

Material didactic: cinci stelute, imagini din poveste.

Desfășurare: Se realizează fixarea conținutului povestirii prin desfășurarea unui concurs „Răspunde la întrebare!” cu ajutorul metodei **explozia stelară**. Explic copiilor modul de desfășurare. Împart grupa în două echipe: „Echipafructelor” și „Echipa florilor”.

Voi numi pe rând câte un copil din fiecare echipă să învârtă de roata cu stelute și să răspundă la întrebare, astfel vor reproduce momentele principale ale povestirii folosind un limbaj adecvat din punct de vedere gramatical, primind câte un punct.

Unde se petrec întâmplările din poveste?

Ce a hotărât împăratul? De ce?

Când va răsări ghiocelul?

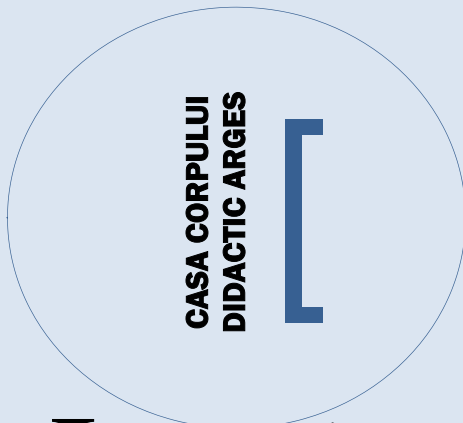
Cine sunt fiicele împăratului?

Cum este vara? Ce ne aduce?

De ce îndrăgim anotimpul...?

Bibliografie:

- Breben Silvia, Elena G., Georgeta R., M. „Metode Interactive de grup - Ghid Metodic - 60 metode și 200 aplicații practice pentru învățământul preșcolar, Craiova, Editura Arves, 2002
- Cerghit Ioan, Metode de învățământ, Iași, Editura Polirom, 2006.

TEHNICA PERSAN ÎN ACTIVITĂȚILE PRACTICE LA COPIII CU C.E.S.

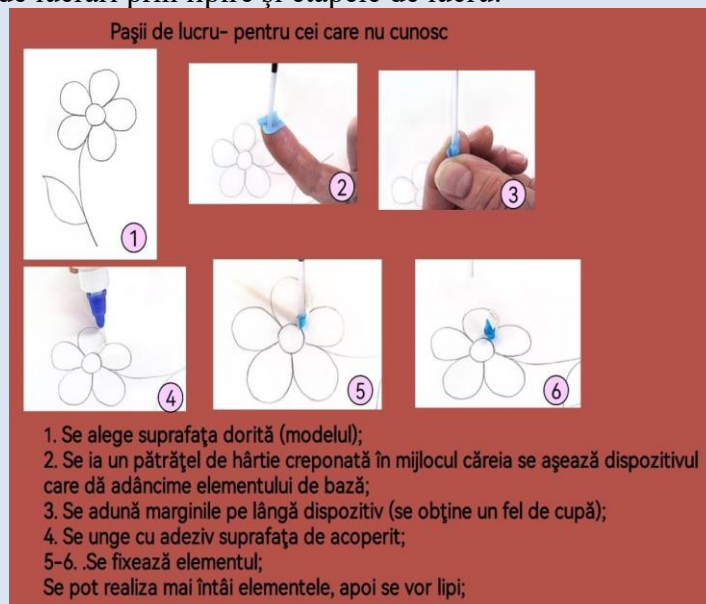
*Ruja Iuliana, profesor învățământ preșcolar,
Grădinița Specială „Sfânta Elena”, Pitești*

Legarea tot mai strânsă a învățământului de viață, de practică, este o condiție a dezvoltării multilaterale a personalității elevilor cu CES. În activitățile manuale, copiii execută operații simple și confecționează obiecte și jucării asemănătoare celor cunoscute de ei din mediul înconjurător. Această activitate practică face trecerea de la joc la muncă în direcția pregătirii copilului pentru participarea la activitatea de mai târziu.

Caracterul practic al abilitațiilor manuale permite îmbinarea muncii fizice cu cea intelectuală, fapt care determină dezvoltarea atât a capacităților fizice ale copiilor, cât și ale celor intelectuale. Importanța abilitațiilor manuale în școală constă în contribuția lor la dezvoltarea psiho-fizică, intelectuală, morală și estetică a elevilor în general și în special al elevilor cu CES.

Despre „tehnica persanului” nu se găsesc multe informații în mediul online, este o tehnică cunoscută mai mult de educatoare cu vechime în învățământ. Această tehnică, presupune lipirea sau „înfiletarea” după caz a unor bucăți de hârtie creponată de formă pătrată pe o suprafață, redând imaginea obiectului dorit, astfel în cât cele patru colțuri să rămână reliefate în exterior. Această metodă de lucru folosită în activitățile de abilitare manuală, a fost denumită „tehnica persanului” deoarece imită tehnica prin care sunt realizate celebrele covoare persan. Activitățile manuale/practice care folosesc hârtia, se numără printre cele mai populare activități pentru copii și pot fi aplicate cu succes în activitățile de grup. Acest gen de activități, îmbunătățesc abilitățile de comunicare și colaborare ale copiilor, precum și capacitatea acestora de a se concentra și a lucra în echipă și nu în ultimul rind, acest tip de activitate poate ajuta la creșterea încrederii în sine a copiilor.

Exemple de lucrări prin lipire și etapele de lucru:

Exemple de lucrări prin „înfiletare” în plăcuțe de polistiren:

În timpul reproducerii concrete a unui obiect oarecare din mediul înconjurător, copilul este pus în situația de a executa o serie de mișcări precise, coordonate și sistematizate. Executarea mișcărilor se face cu ajutorul mâinii. Acționând asupra materialelor în cadrul abilităților practice, copilul își exersează concomitent analizatorii vizual și cutanat, și musculatura fină a mâinii. Într-o activitate de construcții, copilul execută o serie de mișcări pentru aranjarea și deplasarea materialului, mișcări care antrenează analizatorul motric și cutanat, respectiv mâna. Tema indicată de profesor n-ar putea fi executată de copii dacă concomitent cu mâna n-ar fi antrenată analizatorul vizual și scoarța cerebrală, sub controlul căreia copilul selecționează și aranjează materialul după culoare, formă, mărime. Exercițiile pe care copiii le desfășoară organizat în abilitățile manuale, stimulează activitatea analitico-sintetică a scoarței cerebrale, mărind funcțiunea ei de reglare a centrilor subcorticali în zona motorie.

Abilitățile manuale își aduc contribuția și la îmbogățirea vieții afective a copiilor. Ei trăiesc din plin momentul în care pot constata singuri că în urma efortului depus au ajuns la rezultatul dorit.

Bibliografie :

Dumitrescu C. - *Abilități practice pentru învățământul primar*, Editura Aramis, 2006;

Moisă Monica, - www.didactic.ro, 2017;

Petricica M., Petre M. - *Metodica predării activităților manuale în grădinița de copii*, E.D.P., București 1977.

CASA CORPULUI
DIDACTIC ARGEȘ

METODE INTERACTIVE DE GRUP FOLOSITE ÎN GRĂDINIȚĂ

Safta Eliza – Profesor învățământ preșcolar
Ionescu Crina – Profesor învățământ preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Rază de Soare”, Pitești

Metodele de învățare constituie instrumente de prim rang în mâna cadrului didactic, este calea eficientă de organizare și conducere a învățării, un mod comun de a proceda care reunește într-un tot familiar eforturile cadrului didactic și ale copiilor.

În grădiniță un accent deosebit se pune pe folosirea învățării active și pe cooperare, acestea

concurând la obținerea unor performanțe notabile. Atunci când se folosesc metodele de învățare activă, toți copiii asimilează la un nivel mai profund, rețin ideile mai mult timp, sunt motivați și le place grădinița, și pot corela ceva ce au învățat, cu viața reală și în rezolvarea de probleme.

Plecând de la o literatură în domeniu (Palmade, Cerghit, Mucchielli) metodele didactice sunt împărțite din punct de vedere istoric în:

- metode tradiționale/clasice: expunerea conversația, exercițiul, demonstrația, observația;
- metode moderne: Bula dublă, schimbă perechea, problematizarea, algoritmizarea, cubul, învățarea prin cooperare, mozaicul, brainstorming-ul, studiul de caz, instruirea programată, metode de simulare, proiectul/tema de cercetare, tehnica ciorchinului, tehnica Turul galeriei, interviul.

Însă nu tot ceea ce este „vechi” este neapărat și demodat, după cum nu tot ceea ce este „nou” este și modern. Metodele interactive de grup sunt modalități moderne în primul rând de stimulare a învățării experiențiale, de exersare a capacităților de analiză, de dezvoltare a creativității copiilor. Specific acestor metode este faptul că ele promovează interacțiunea dintre preșcolari, schimbul de idei, de cunoștințe, asigurând un demers interactiv al actului de predare-învățare-evaluare astfel copii să nu se plictisească. Prin folosirea acestor metode, preșcolarii sunt puși în fața unui efort intelectual de abordare a altor demersuri interdisciplinare prin studiul mediului concret și prin corelațiile elaborate interactiv, în care își asumă responsabilități, formulează și verifică soluții. De asemenea, aceste metode implică toți copiii și le dezvoltă abilitățile de comunicare, creativitate, cât și libertatea în gândire și acțiune, îi ajută să ia decizii corecte și să argumenteze deciziile luate. Aceste metode presupun respectarea particularităților de vârstă, îmbinarea diferitelor forme de activitate, îmbinarea muncii individuale cu munca pe grupuri și activitatea frontală, evaluarea corectă a rezultatelor obținute și reconstituirea relației educatoare-copil. Metodele de învățare activă va implica copiii în procesul de învățare în sensul formării lor ca participanți activi la procesul de educare, astfel fiind ajutați să înțeleagă lumea în care trăiesc și să aplice în diferite situații de învățare ceea ce au învățat. Aceste metode sunt folosite din ce în ce mai mult în practica educațională alături de cele tradiționale.

În continuare vom prezenta câteva metode moderne pe care le-am folosit în procesul

Instructiv-educativ în funcție de obiectivele urmărite la fiecare activitate.

Bula dublă - este o metoda de predare-învățare, ușor de aplicat, care grupează asemănările și deosebirile dintre două obiecte, fenomene, idei, concepte etc.. Ea este reprezentată grafic din două cercuri mari în care se așează câte o imagine care denumește subiectul abordat. De cele două cercuri mari se află relaționate prin linii alte cercuri mici situate între cercurile mari în care se specifică asemănările iar în cercurile exterioare se specifică caracteristicile fiecărui termen, particularitățile sau deosebirile.

Exemplu. La activitatea DLC-convorbire „Ce știm despre anotimpuri?” în cercurile mari am așezat imagini reprezentative despre anotimpurile toamna și iarna. Copiii au completat două caracteristici ale anotimpului toamna (cad frunzele, pleacă păsările călătoare), două caracteristici ale anotimpului iarna (ninge, îngheață apa), în cercurile exterioare și două asemănări (anotimp, 3 luni), în cercurile mici din mijloc. O altă activitate la care am folosit metoda Bula dublă a fost o activitate DLC-joc didactic „În curând voi fi școlar,„. În acest joc în cele două cercuri mari am așezat imagini cu preșcolari și școlari iar copiii au completat cercurile mici din mijloc cu asemănările existente între preșcolari și școlari (sunt copii, se hrănesc și cresc) iar în cercurile exterioare au completat cu caracteristicile acestora (preșcolarii se joacă, merg la grădiniță, școlarii merg la școală, învață).

Schimbă perechea este o altă metodă interactivă pe care am folosit-o în activitățile cu preșcolarii. Această metodă are ca obiectiv stimularea comunicării și rezolvarea de probleme prin lucru în pereche. Metoda „Schimbă perechea”, am folosit-o în activități de observare, activități de convorbire..

Exemplu. La activitatea DȘ observare cu tema „Fructe de toamnă”, am urmărit ca prin lucru în pereche, copiii să descopere cât mai multe caracteristici ale fructelor care se coc în anotimpul toamna. Am organizat copiii în două cercuri concentrice după ecusoanele pe care le aveau în piept, în interior copiii cu frunze galbene, în exterior copiii cu frunze verzi. La îndemnul educatoarei copiii au luat din coș un fruct la alegere pe care l-au observat, l-au analizat, pentru a spune totul despre el. Perechea a analizat fructul timp de 3-5 minute, iar la comanda educatoarei „Schimbă perechea” copiii din interior s-au deplasat și au format o nouă pereche. Copiii din cercul exterior au făcut o sinteză a observațiilor

anterioare și au continuat analiza cu noua pereche pentru descoperirea caracteristicilor fructului prin câți mai mulți analizatori. Perechile s-au schimbat atunci când s-au epuizat toate ideile copiilor și când fiecare copil a făcut pereche cu toți membrii grupei.

Brainstormingul, în traducere directă „furtună în creier” sau „asalt de idei” este o metodă pe

care am folosit-o pentru a ajuta copiii să emită, cât mai multe idei pentru soluționarea unor probleme, fără a critica soluțiile găsite. Această metodă am utilizat-o frecvent în activitățile de dezvoltare a limbajului pentru a da frâu liber imaginației copiilor și a le dezvolta capacitățile creatoare.

Exemplu. În activitatea DLC-convorbire cu tema „De ce îmi place anotimpul vara?” la

începutul activității copiii au stabilit împreună caracteristicile anotimpului vara pornind de la

întrebarea „Ce știți despre anotimpul vara?” Fiecare copil a răspuns printr-un enunț scurt în ordinea stabilită fără a repeta ideile colegilor. Ideile emise sunt direct proporționale cu numărul membrilor grupului. După enunțarea ideilor, copiii au fost rugați să reflecteze asupra lor și să se pronunțe care sunt cele mai aproape de adevăr.

Aceste caracteristici sunt împărțite în 3 categorii:

Bibliografie:

1. Breben Silvia, Ruiu Georgeta, Gongea Elena – *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2005
2. Curriculum pentru educație timpurie, 2019
3. Lucia Gluiga, Jodi Spiro – *Învățarea activă, Ghid pentru formatori și cadre didactice*, București 200
4. Silvia Breben, Elena Gongea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga – *Metode interactive de grup-ghid metodic*, Editura Arves 2002.

- Caracteristici care țin de evoluția naturii
- Caracteristici care țin de relația omului cu mediul în anotimpul vara
- Caracteristici care nu se încadrează în nici o categorie și care vor fi eliminate

Din multitudinea de metode interactive, am prezentat pe scurt doar câteva pe care le-am aplicat la grupă, metode prin care noul, căutarea de idei conferă activității „un mister didactic” în care copilul e participant activ la propria formare. Pe lângă metodele interactive prezentate mai sus, cu rezultate bune am folosit și alte metode cum sunt: metoda cubului, turul galeriei, ciorchinele, tehnica blazonului, pălăriile gânditoare, etc., metode distractive și care acționează direct asupra modului de gândire și manifestare a copiilor. Prin utilizarea metodelor, copii învață să rezolve probleme cu care se confruntă, să ia decizii în grup și să aplaneze conflictele. Situațiile de învățare rezolvate prin metode interactive de grup dezvoltă gândirea democratică, prin exersarea gândirii critice, găsesc soluții, aduc argumente, dau sfaturi Stilul didactic al cadrului didactic va fi adaptat în funcție de fiecare tip de copil: timid, agresiv, pesimist, nerăbdător, pentru fiecare găsind gestul, mimica, sfatul, orientarea, lauda, aprecierea potrivită.

DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR SOCIALE LA PREȘCOLARI PRIN METODE INTERACTIVE DE GRUP

*Spirea Loredana Petruța - Profesor Învățământ Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit Pui De Lei, Pitești*

A bilitățile sociale reprezintă manifestarea unor comportamente adecvate și acceptate din punct de vedere social, care au consecințe pozitive asupra persoanelor implicate și permit atingerea unor scopuri. (Ștefan, Kallay, 2007). Când copilul merge la școală are nevoie, mai mult decât de cunoștințe, de câteva abilități pentru a avea performanțe în acord cu potențialul precum: abilitatea de auto-control comportamental, abilitățile de cooperare, negociere și rezolvare de probleme și gestionarea emoțiilor, competența de a iniția și menține relații și capacitatea de integrare într-un grup. Pentru a învăța aceste abilități copilul trebuie sprijinit, ele se învață cu ajutorul adulților din viața lui, părinții și profesorii. Specialiștii spun că există șapte elemente cheie care stau la baza succesului pe care copiii îl vor avea în școală: încrederea, curiozitatea, intenția, controlul de sine, raportarea, comunicarea, cooperarea. (Daniel Goleman, 2001).

Metodele interactive de grup contribuie la dobândirea acestor calități iar dacă un copil vine sau nu vine în prima zi de școală cu ele depinde în mare măsură și de educatorii care au o mare responsabilitate în formarea unitară a personalității lui. Primele sarcini de învățare în grup trebuie înțelese ca activități de dificultăți reduse al căror avantaj e că sunt realizate prin participarea celor mai mulți membri ai echipei, adică să învețe să fie și să lucreze împreună. Noțiunea de echipă e delicată în preșcolaritate deoarece presupune ca interesul grupului să primeze asupra celui individual, ceea ce nu poate fi obținut la această vârstă. Grădinița poate cel mult facilita producerea unor procese pregătitoare cu mare semnificație socială. (Păiși-Lăzărescu, Ezechil, 2011). Evident că pentru a transforma grupul, ca întreg, într-un mijloc de schimbare este necesară utilizarea „metodelor de grup” care vizează asimilarea educatorului în grup, astfel încât acesta să

nu fie perceput de elevi ca străin sau exterior grupului, ci ca participant activ, interesat de problemele și destinul grupului.

Dezvoltarea abilităților sociale are implicații majore în asigurarea performanței școlare, asigurând sănătatea emoțională a persoanei și favorizând o bună integrare ulterioară a individului în societate. Competențele sociale de bază, precum inițierea și menținerea unei relații și integrarea într-un grup (Botiș, 2007), sunt dezvoltate în cadrul jocului, ca formă de organizare, metodă și procedeu în activitatea instructiv educativă din grădiniță. Utilizarea metodelor interactive de grup ca un joc cu reguli, joc de învățare, de cooperare, distractiv aduce beneficii reale pentru preșcolari, aceștia parcurgând sub formă de joc, conținuturile propuse. În cadrul lor predomină învățarea prin cooperare, valorificând potențialul fiecăruia, formând copiilor capacitatea de a relaționa și de a fi un membru activ în cadrul grupului. Valorile metodelor interactive de grup sunt: cooperarea, creativitatea, susținerea, respectul, non-discriminarea, responsabilitatea și autoresponsabilizarea. Interacțiunea din cadrul metodelor interactive dezvoltă capacitatea de a lucra împreună, componentă importantă pentru viață și pentru activitatea profesională viitoare, dovedit fiind faptul că subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând mai temeinic decât în cazul lucrului individual. Silvia Breben, (2008), vorbind despre eficiența grupurilor în cadrul metodelor interactive, subliniază importanța cunoașterii strategiilor de funcționare a grupului/grupurilor ca fiind necesară pentru a desfășura activități eficiente în beneficiul fiecărui copil. Implicarea activă a copiilor în grup este determinată de responsabilitatea pe care o are ca parte a grupului. Dacă într-un grup un copil este marginalizat, nu

primește nici un rol, activitatea de grup nu este eficientă.

Pentru succesul interacțiunii în grup, este necesară dezvoltarea unor abilități, precum: capacitatea de a ajunge la un consens, de a trimite și a primi feed-back-uri, capacitatea de a asculta activ, de a fi receptiv și tolerant la părerile celorlalți, de a susține și de a accepta diferențele de opinie, de a reflecta asupra celor discutate, de a se concentra asupra priorităților precum și capacitatea de a oferi și de a primi ajutor din partea colegilor și de a nu prelua controlul grupului. Un aspect important în inițierea și menținerea unei interacțiuni cu covârșnicia este acela că prin utilizarea metodelor interactive de grup se reduce la minim fenomenul blocajului emoțional, grupul oferind un sentiment de încredere, de siguranță, ce duce la dispariția fricii de eșec și curajul de a-și asuma riscul. Copiii timizi reacționează foarte bine la lucrul în grupuri mici, sunt stimulați să vorbească, să-și exprime ideile.

Grupul le stimulează și dezvoltă curajul, încrederea în sine și în partenerul/partenerii de grup, stăpânirea de sine, declanșează buna dispoziție. Având o sarcină în grup este pus în situația de a fi frecvent în fața grupului și de a susține un punct de vedere. Constatând că stăpânește treptat situația, își va învinge timiditatea și va deveni un element activ, înclinat să lucreze colectiv cu un plus de încredere în sine. Metodele de predare-învățare (Metoda predării/învățării reciproce, Mozaicul, tehnica Lotus, Comunicarea rotativă, Învățarea în cerc, Schimbă perechea, Puzzle, Bula dublă, Cubul, Acvariul, Mica publicitate, Partenerul de sprijin, Piramida etc) dezvoltă interrelaționarea în grup în cadrul învățării și obișnuiește copiii cu munca în grup. Astfel vor manifesta încredere și respect în comunicarea cu adulții și copiii, sporește interesul pentru tema pusă în discuție. Copiii împărtășesc și celorlalți ceea ce descoperă/știu despre o anumită temă, completează sprijiniți de educatoare, ajutând nu doar la schimbul de idei între grupuri de prieteni ci cu întreaga grupă de preșcolari incluzând astfel copiii ce în alte situații ar putea fi marginalizați. E necesar să creem condiții necesare pentru promovarea învățării interactive, să acordăm timp suficient pentru ca preșcolarii să-și exprime ideile și pentru a primi feedback constructiv. Copiii sunt încurajați să-și exprime ideile și părerile proprii, fără teama de a fi ridiculizați, să-și dezvolte încrederea în forțele proprii și să înțeleagă valoarea

propriilor idei și opinii. Sub forma unor jocuri, metodele de fixare, consolidare și evaluare (Piramida, Diamantul, Ciorchinele, Ghicitorile, Benzi desenate, Posterul, Trierea aserțiunilor, Tehnica blazonului, Diagrama Venn, Jurnalul grafic, Turul galeriei, Harta conceptuală etc) ajută la fixarea cunoștințelor și oferă copiilor posibilitatea de a demonstra ce și cât au asimilat, departe de contextul evaluării clasice ce poate inhiba copiii. Organizate în grupuri mici, aceste metode pot îmbrăca forma unor competiții între grupuri, stimulând comunicarea și expunerea a cât mai multe informații despre tema respectivă, în vederea câștigării atenției celorlalți. Se stimulează și autoevaluarea și evaluarea răspunsului celorlalți, prin completarea cu informații noi.

Unii copii au dificultăți de comunicare, de ascultare activă și întrerup conversația celorlalți. Prin metode precum Creioanele la mijloc, R. A. I., Explozia stelară, Cubul etc, prezentate ca jocuri cu reguli, preșcolarii sunt obligați să-și aștepte rândul pentru a vorbi, să stabilească contact vizual atunci când vorbesc, să-i asculte pe ceilalți, manifestând abilități de ascultare activă așteptând ca celălalt să termine solicitarea după care oferă răspuns, menținând contactul vizual. Preșcolarii ajung până la performanța de a pune întrebări atunci când i se povestește ceva, de a zâmbi, a da din cap în semn de aprobare sau dezaprobare. Spre exemplu, strategia mozaicului este focalizată pe dezvoltarea capacităților de ascultare, vorbire, cooperare, reflectare, gândire creativă și rezolvare de probleme.

Astfel, copiii trebuie să asculte activ comunicările colegilor, să fie capabili să expună ceea ce au învățat, să coopereze în realizarea sarcinilor, să găsească cea mai potrivită cale pentru a-i învăța și pe ceilalți ceea ce au studiat. Metoda R. A. I. are și ea la bază stimularea și dezvoltarea capacității copiilor de a comunica prin întrebări și răspunsuri ceea ce au învățat. Metodele interactive de grup oferă copiilor ocazia de a împărți obiectele și a-și împărtăși experiențe. Metodele de fixare, consolidare și evaluare precum Blazonul, Posterul, Jurnalul grafic, Benzi desenate, Ciorchinele, pun copiii în situația de a împărți materialele comune primite pentru realizarea sarcinii, formulând în mod adecvat o cerere, utilizând formule de adresare politicoasă. În plus, învață să manifeste, cu sau fără ajutor din partea adultului, modalități adecvate de răspuns dacă nu primesc imediat obiectul. Aceste metode urmăresc

activitatea preșcolară în cadrul grupei, modul în care interacționează cu colegii, dacă împarte materialele cu alți colegi și cât este dispus să se joace cu alți copii. De asemenea, lucrând în echipă, li se oferă posibilitatea de a-și împărtăși părerile, ideile, experiența, strategiile personale de lucru, informațiile, capătând încredere în ei și devenind responsabili pentru ideile și acțiunile lor. Ascultând părerile celorlalți învață să privească critic mediul social în care trăiesc, să se descurce în situații reale de viață, își exersează capacitatea de autoevaluare, de a evalua alternative și a lua decizii, de a testa ipoteze. Se obișnuiesc să negocieze soluțiile, ideile, să rezolve o sarcină alături și împreună cu alți copii, comportându-se cu toleranță, afectivitate, sensibilitate și corectitudine cu cei din jur. Pentru inițierea și menținerea unei relații, importante sunt și oferirea și primirea de complimente.

Metodele ce pot fi folosite pentru interevaluarea produselor unei activități de grup precum Turul galeriei, Cercul complimentelor, Pânza de păianjen, pun copiii în situația de a formula și de a răspunde la complimentele primite. Copiii identifică lucrurile care le plac la persoana lor, la ceilalți copii sau la produsele activității acestora, își manifestă afecțiunea prin gesturi, descoperă activitățile, interesele comune, asemănările și deosebiriile dintre ei. De asemenea, fiind împărțiți pe grupe de către educatoare nu vor fi în grup doar copiii prieteni facilitând astfel integrarea copiilor marginalizați și crescând coeziunea grupei. Eficiența grupurilor eterogene este cunoscută, studiile demonstrând că într-un grup omogen cu copii dotați, de același nivel cognitiv, psihic și social apare indisciplina, fiecare fiind dornic să-și prezinte cunoștințele, să rezolve sarcina, încălcând deseori regulile și manifestând nerăbdare.

Aprecierile pozitive, lauda, încurajarea, specifice metodelor interactive de stimulare a creativității, înlătură tendința de a critica sau necăji, stimulează formarea unor atitudini și capacități precum toleranța față de ceilalți, spiritul critic, curajul de a comunica ideile proprii. Utilizate pentru a-i ajuta pe copii să emită cât mai repede cât mai multe idei, fără ca, inițial, să se considere valoarea acestora, copiii învață să respecte ideile fiecărui membru al grupului, creând un climat pozitiv de lucru, și se dezvoltă abilitățile necesare muncii în grup.

Munca în grup presupune apariția conflictelor între membri, mai ales la această vârstă. Prin utilizarea metodelor interactive se stimulează rezolvarea eficientă a conflictelor, procesele negociative, dialogul. Preșcolarii sunt puși în situația de a utiliza strategii de rezolvare a conflictelor precum ignorarea, distragerea atenției, negocierea, compromisul cu ajutor minim din partea adultului. Copiii trebuie să negocieze pentru obținerea unui rol sau obiect, să renunțe în favoarea altui copil pentru a evita o ceartă și a realiza scopul comun al grupului, să accepte roluri, păreri și situații altfel decât ar fi vrut, crescând toleranța la frustrare, totul pentru binele grupului. În evaluare, indiferent de prestația individuală în grup, toți vor fi apreciați la nivelul rezultatelor comune. Copiii sesizează diferența dintre grupuri, conștientizează dacă au pierdut timp cu rezolvarea unor conflicte și uneori își reproșează, aduc argumente, suferă, chiar dacă grupurile nu sunt în competiție, observându-se la această vârstă dorința de perfecțiune, de succes, de câștig. Învață să-și exprime nevoile și dorințele fără a folosi un ton poruncitor, negociind în cadrul grupurilor mici mult mai bine decât ar fi făcut-o cu întreaga grupă. Prezentate sub forma unor jocuri cu reguli, membrii grupului devin conștienți de necesitatea autoimplicării active în activitățile de grup, de necesitatea cooperării în interiorul grupului precum și de necesitatea respectării regulilor aferente unei situații sociale în vederea atingerii finalităților propuse. Regulile trebuie să asigure susținerea reciprocă în cadrul grupului, respectul față de fiecare persoană, față de întregul grup considerat ca grup social și față de sine. Se exclude inechitatea socială, culturală, economică și de gen asigurând șanse egale de implicare și activitate în grup, tuturor, indiferent de gen, etnie, religie. Metodele interactive de grup educă răbdarea în respectarea regulilor impuse de joc sau de rezolvarea sarcinilor dar și așteptarea rândului într-o activitate. Vizează nivelul de răbdare al preșcolărilor, dacă își poate stăpâni ideile și dorința de a vorbi, dorința de a fi mereu primul. De exemplu, tehnica de învățare prin colaborare Creioanele la mijloc dă posibilitatea de a vorbi liber tuturor copiilor, îi încurajează să vorbească deschis, le dezvoltă gândirea critică. Însă o dată ce un copil și-a expus punctul de vedere, nu mai are dreptul să vorbească până când toate creioanele se află jos, semn că fiecare a avut prilejul să spună ceva. Tehnica demonstrează

copiilor că toți membrii sunt egali și nimeni nu are voie să domine, disciplinându-i. Le formează și consolidează deprinderea de ascultare activă și le dezvoltă capacitatea de a-și aștepta rândul să-și spună ideile. Dezvoltă totodată și competențele de relaționare și de comunicare, participarea activă, implicând toți copiii în realizarea sarcinilor propuse. Este demonstrat faptul că în cadrul metodelor interactive de grup predomină învățarea prin cooperare, membrii grupului cooperând cu alți copii în scopul atingerii finalităților comune, de a accepta ideile, sugestiile altor copii în cadrul jocului, de a corela acțiunile și interesele personale cu ale altor copii din grup, acceptând propuneri diferite. Au ocazia de a participa la activități de grup manifestând stabilitate și perseverență în joc.

Avantajele metodelor Philips 6/6, Braistorming-ul sau Tehnica 6/3/5 de a obține într-un timp scurt numeroase idei prin stimularea imaginației tuturor participanților, permit întărirea coeziunii grupului și angajează copiii în (auto)evaluare. Cooperarea din interiorul echipei se îmbină cu competiția dintre grupuri. Împărțiți în mai multe grupe, sunt puși în situația de a demonstra compasiune față de alți copii din grupă, înțelegând că nu întotdeauna poți să ieși învingător. Sunt puși în situația de a se apropia și sprijini pe cei care au o neplăcere, de a se bucura de succesele colegilor și a-i felicita. Prin utilizarea metodelor de cercetare în grup (Reportajul, Investigația de grup, Tema/ Proiectul de cercetare în grup, Portofoliul de grup etc.) se stimulează atitudinea pozitivă față de munca în echipă sau grup descurajând negativismul și egoismul, se încurajează învățarea reciprocă, cooperarea, spiritul de echipă, competiția constructivă. Cooperarea cu alți copii se realizează prin împărțirea materialelor, disponibilitatea de a face ceea ce ți se cere, coordonarea acțiunilor pentru atingerea scopurilor, acceptarea ideilor membrilor grupului, negocierea și compromisul în cadrul grupului. În cadrul utilizării metodelor interactive de grup copilul poate fi investit

Bibliografie:

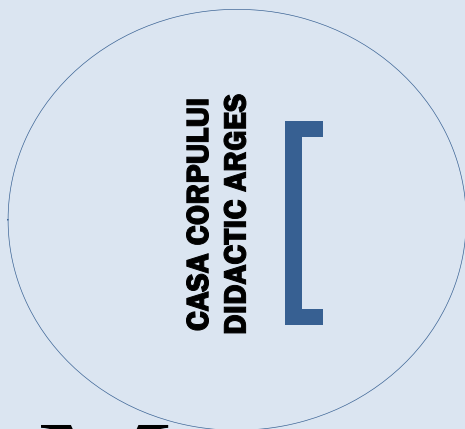
- Bocoș, M., *Instruirea interactivă*, Editura Polirom, Iași, 2013;
 Botiș, A., Mihalca, L. *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până în 7 ani*, - Ghid pentru cadrele didactice din învățământul preșcolar, 2007;
 Breben S., Gongea E., Ruiu G., Fulga M., *Metode interactive de grup*, Editura Arves, București, 2002;
 Silvia Breben, *Valoarea formativă și beneficiile metodelor interactive de grup, în Învățământul preșcolar în mileniul III, MECT*, Editura Reprograph, Craiova, 2008;
 Dulamă, M. E., *Metodologii didactice activizante, teorie și practică*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2008;

cu atribuții în grup, aceasta însemnând recunoașterea unor calități, a unei valori, dar și obligația de a-și onora statutul atribuit sau dobândit.

În cadrul unor metode copiii devin "parteneri de sprijin" atât ai colegilor dar și ai educatoarei, înlesnind activitatea de recuperare, dezvoltând încrederea în forțele proprii, cooperarea și lucrul în pereche și determinând "cunoașterea de sine" și a colegilor. Beneficiile unor metode precum Comunicarea rotativă, Schimbă perechea, Benzi desenate, metoda Bulgărelui de Zăpadă sunt că stimulează comunicarea, având uneori posibilitatea de a lucra cu fiecare dintre membrii colectivului. Stimulează cooperarea, ajutorul reciproc, înțelegerea și toleranța față de opinia celuilalt, copiii au posibilitatea să se bucure de finalitatea activității lor. Aceste metode pun copiii, ca membri ai aceluiași grup cu scop comun, în situația de a oferi și a cere ajutorul de la membrii grupului, dezvoltându-le aceste abilități. Copiii care socializează ușor sau se integrează foarte repede într-un grup îi ajută de regulă pe noii veniți și le explică regulile grupei, sau ale jocului la care urmează să participe. În concluzie, utilizând metodele interactive de grup, copiii își dezvoltă capacitatea de a interacționa pozitiv și cu încredere cu copiii de vârstă apropiată și cu adulții cunoscuți, inițiind și menținând relații cu aceștia. Stimulându-le curiozitatea, copiii își formează deprinderea de a găsi singuri informații, de a aplica cunoștințele în diferite situații de viață, de a conștientiza stilurile de învățare pe care le preferă.

Metodele interactive de grup încurajează autonomia copilului și promovarea învățământului prin cooperare. Favorizează dezvoltarea la preșcolari a abilității de a recunoaște și respecta asemănările și deosebirile dintre oameni, a capacității de a respecta regulile și de a înțelege efectele acestora, a capacității de a-și asuma responsabilități, de a negocia și participa la luarea deciziilor și de a coopera cu ceilalți favorizând integrarea preșcolarilor în grup și societate.

METODE INTERACTIVE UTILIZATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

*Stancu Cristina Constantina - Prof. învățământ preșcolar,
Drăgușin Elena Diana - Prof. învățământ preșcolar,
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic,, Mioveni*

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional. Metodele utilizate la preșcolari sunt atât cele “clasice”, cât și cele “moderne”; numai abilitatea cadrului didactic poate face ca orice metodă folosită să stârnească interesul copilului preșcolar și să-l determine să învețe în modul cel mai plăcut: prin joc. Cele mai utilizate metode interactive sunt cele care canalizează energiile creatoare ale preșcolarilor în direcția propusă, le captează atenția, stimulează mecanismele gândirii, ale inteligenței, voinței, motivației și imaginației și îi implică afectiv în ceea ce fac. Procesul de formare interactiv presupune acțiune atât din partea profesorului cât și din partea elevului. Profesorul model pentru a crea cadrul optim de învățare este necesar să țină cont de anumite criterii în aplicarea

metodelor moderne de învățare, cum ar fi: competențele ce urmează a fi dezvoltate la elevi, nivelul intelectual și capacitățile elevilor, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului. Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învățării.

Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup. În învățământul preșcolar sunt utilizate o multitudine de metode moderne însoțite de tehnici specifice și resurse materiale, dintre care amintim: 1. Explozia stelară - steluța mare și 5 steluțe mici, 2. Lotus- flori de nufăr mici și o floare de nufăr mare, 3. Bula dublă-două cercuri mari de culori diferite câte patru cercuri mici de culori diferite, săgeți lungi și scurte, 4. Predarea/învățarea reciprocă -palete colorate cu întrebări, ecusoane, coronițe, 5. Ciorchinele-cercuri sau ovale de două mărimi și două culori, săgeți, 6. Cubul-un cub sau tot atâtea cuburi câte tematici predați, 6 plăcuțe cu descrie, compară, analizează, argumentează, asociază, aplică, simboluri pentru copii, 7. Pălăriuțe gânditoare-albă, roșie, galbenă, verde, albastră neagră, 8. Piramida și diamantul –suport de lucru, pătrate sau benzi de carton de culori diferite, 9. Mozaicul –fișa expert, ecusoane, chestionar de evaluare-ilustrat, 10. Diagrama Venn – fișe de lucru, ecusoane.

Explozia stelară

Definiție – Este o metodă de stimulare a creativității, o modalitate de relaxare a copiilor și se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de noi probleme și noi descoperiri. **Obiective** – formularea de întrebări și realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii în grup prin interacțiune și individual pentru rezolvarea unei probleme.

Descrierea metodei –copiii așezați în semicerc propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau desenează ideea centrală. - Pe 5 steluțe se scrie câte o întrebare de tipul CE, CINE, UNDE, DE CE, CÂND, iar 5 copii din grupă extrag câte o întrebare. Fiecare copil din cei 5 își alege 3-4 colegi, organizându-se în cinci grupuri. Grupurile cooperează pentru elaborarea întrebărilor. La expirarea timpului, copiii

revin în cerc în jurul steluței mari și spun întrebările elaborate fie individual, fie un reprezentant al grupului. Copiii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări. - Se apreciază întrebările copiilor, efortul acestora de a elabora întrebări corect, precum și modul de cooperare, interacțiune.

Tehnica Lotus

Este o modalitate interactivă de lucru în grup care oferă posibilitatea stabilirii de relații între noțiuni pe baza unei teme principale din care derivă alte opt teme.

Obiective – stimularea inteligențelor multiple și a

Bibliografie:

• Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, *Instrumente didactice*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009.

potențialului creativ în activități individuale și în grupe, teme din domenii diferite.

ETAPE

1. Construirea schemei/diagramei tehnicii de lucru;
2. Plasarea temei principale în mijlocul schemei grafice;
3. Grupul de copii se gândește la conținuturile/ideile/cunoștințele legate de tema principală;
4. Abordarea celor opt teme principale pentru cadranele libere;
5. Stabilirea în grupuri mici de noi legături/relații/conexiuni, pentru aceste opt teme și trecerea lor în diagramă;
6. Prezentarea rezultatelor muncii în grup, analiza produselor, aprecierea în mod evaluativ, sublinierea ideilor noi.

Bula dublă Tehnica bula dublă grupează asemănările și deosebirile dintre două obiecte, procese, fenomene, idei, concepte. Bula dublă este prezentată grafic prin două cercuri mari în care se așează imaginea care denumește subiectul Exemple: Animale-păsări, Copii-părinți, Fructe-legume În cercurile mici așezate între cele două cercuri mari, se desenează sau se așează simbolurile ce reprezintă asemănările dintre cei doi termeni cheie. În cercurile situate în exterior la dreapta și la stânga termenilor cheie se înscriu caracteristicile, particularitățile sau deosebirile sociale deosebite, solicitate de piața muncii.

METODE INTERACTIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

**Stinghe Elena Luminița - Profesor Învățământ Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Sfântul Nicolae”, Câmpulung, Argeș**

Trăind într-o lume care se schimbă, educația la rândul ei este în schimbare. Astăzi, școala trebuie să răspundă exigențelor contemporane prin noi abordări ale conținutului educațional. În acest sens a fost nevoie ca și grădinița să se reorganizeze, prezentând mecanisme, structuri și servicii care să se ridice la noile standard. Modernizarea procesului de învățământ din grădiniță implică mai multe componente: parteneriate educaționale, activității extracurriculare, proiectarea didactică, tehnici și instrumente de cunoaștere și evaluare a copiilor, metodologia didactică curentă.

În acest context, trebuie să urmărim perfecționarea metodelor tradiționale, dar și introducerea unor noi metode și procedee educaționale. Metodele implică mult tact pedagogic din partea educatoarelor, proiectarea unui demers didactic diferit de cel tradițional dând posibilitatea fiecărei educatoare să-și valorifice propria experiență într-o abordare interdisciplinară. Educatoarea devine coechipier, îi organizează pe copiii să-și caute informațiile de care au nevoie, să dialogheze cu colegii, să aibe inițiative și rapoiditate în gândire și acțiune, le stârnește interesul pentru competiții.

Întregul proces educativ are în centrul său copilul cu nevoie și trebuințele lui: „A individualiza învățământul înseamnă să se țină seama de resursele educative ale fiecărui copil, adică în fond de individualitatea sa.”(Couchet). Metodele interactive de grup promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente. Educatoarea trebuie să aibe multe competențe, cum ar fi:

- ✓ Animator – care inițiază metode și le explică preșcolarilor;
- ✓ Scenograf – realizează scenariul activităților;
- ✓ Pedagog – ajută copiii în rezolvarea problemelor și îi motivează să-și expună propriul punct de vedere;
- ✓ Mediator – rezolvă potențialele conflicte ce pot apărea;
- ✓ Partener – care poate modifica scenariul activităților, dacă grupa o cere.

Metodele interactive de grup se pot combina între ele sau cu cele tradiționale, cu metode din aceeași categorie, iar metodele tradiționale nu se elimină, se modernizează, se combină, se îmbunătățesc, se modifică și se adaptează. În urma aplicării acestor metode, copiii învață să-și împărtășească ideile, capătă încredere în ei, devin responsabili pentru ideile și acțiunile lor. Un bun cadru didactic este acela care este capabil de o mare varietate de stiluri didactice, având astfel posibilitatea să-și adapteze munca diferitelor circumstanțe, să confere predării flexibilitate și mai multă eficiență. Un stil modern și actual este cel creativ, sunt anumite cadre didactice care dovedesc mai multă flexibilitate decât alte cadre în comportamentul lor didactic, fiind receptivi la ideile și experiențele noi, manifestă înțrăzneală, mai multă independență în gândire și acțiunea didactică cu capacitatea de a-și asuma riscuri și sunt dispuși să încerce noi practici, noi procedee.

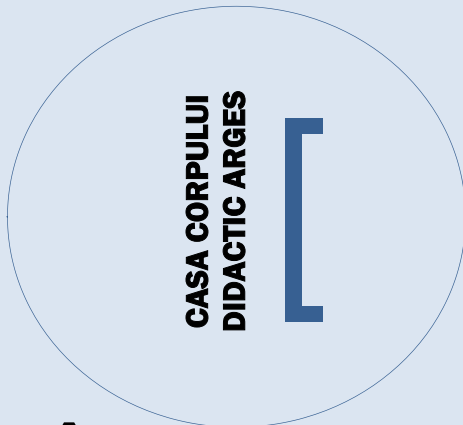
Prin gama largă de metode moderne de stimulare a creativității adoptate de aceste cadre didactice sunt:

- **Cubul** – metodă folosită în cazul în care se dorește explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective, oferind posibilitatea de a se dezvolta competențe necesare un or abordări complexe;
- **Ciorchinele** – ca și brainstorming-ul, stimulează realizarea unor asociații noi și permite cunoașterea propriului mod de a înțelege o anumită temă;
- **Colțurile** – are drept scop generarea unui dezbateri în contradictoriu în cazul problemelor controversate, situații în care participanții la discuții pot avea puncte de vedere diferite;
- **Sinectica** – o metodă bine structurată pentru antrenarea indivizilor sau a grupurilor în vederea unei rezolvări creatoare a problemelor;
- **Tehnica LOTUS** – presupune deducerea de conexiuni între idei, concept pornit de la o temă centrală.
- **Diagrama Venn** – este o altă metodă de învățare activă, care se folosește pentru a compara, a observa, a analiza și se poate utiliza în activitățile de învățare și fixare a cunoștințelor. Educatoarea va desena pe tablă două cercuri mari, suprapuse parțial, aceleași cercuri sunt desenate și pe foile preșcolarilor, care vor lucra individual sau în perechi, fiecare copil completează cercurile prin desen.
- **Explozia stelară** – este o metodă nouă de dezvoltare a creativității, similară brainstorming-ului. Începe din centru conceptului și se împrăștie în afară, cu întrebări, asemeni unei explozii stelare.

În concluzie ideea necesității realizării, în grădiniță a unei învățării active care să-l stimuleze pe preșcolar în centrul relației pedagogice constituie în învățământul actual un principiu fundamental. Învățământul modern preconizează o metodologie axată pe acțiune operatorie, așadar pe promovarea metodelor interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale creativității și imaginație.

Bibliografie:

- Cerghit, Ioan, „Metode de învățământ”, Editura Polirom, 2006;
- Revista învățământului preșcolar Nr. 3, 2007;
- Breben S., Gangea E., Fulga M., „Metode interactive de grup”, Editura Arves, 2002.

EXPLOZIA STELARĂ – METODĂ INOVATIVĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Șfichi Diana - Prof.înv.preșcolar

Oprea Rodica - Prof.înv.preșcolar

Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic” Mioveni

Învățământul modern promovează metode interactive de predare învățare, care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și ale creativității copiilor.

Metodele de învățământ reprezintă căile folosite de cadrul didactic pentru a-i sprijini pe copii să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. Ele sunt, totodată, mijloace prin care se formează și se dezvoltă priceperile, deprinderile și capacitățile copiilor, cu ajutorul cărora ei acționează, își folosesc cunoștințele, formându-și astfel caracterul și dezvoltându-și personalitatea. Una dintre metodele interactive cele mai des utilizate în activitățile din grădiniță este „explozia stelară”.

Aceasta este o metodă de stimulare a creativității, a limbajului, a gândirii, având la bază formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme și noi descoperiri.

Obiectivele urmărite prin intermediul acestei metode sunt:

- formularea de întrebări
- realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii în grup prin interacțiune și individual pentru rezolvarea unei probleme.

Materialul folosit este o stea mare, cinci stele mici de culoare galbenă, tablouri cu ilustrații, siluete și tabloul „Explozia stelară”.

Descrierea metodei:

Copiii sunt așezați în semicerc și propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau se desenează ideea centrală.

Pe cele cinci stele se scrie câte o întrebare de tipul: CE?; CINE?; UNDE?; DE CE?; CÂND?, iar cinci copii din grupă extrag câte o întrebare. Fiecare copil din cei cinci își alege câte trei-patru colegi, organizându-se astfel în cinci grupuri.

Grupurile cooperează în elaborarea întrebărilor. La expirarea timpului, copiii revin în semicerc în jurul stelei mari și comunică întrebările elaborate. Comunicarea se face fie de către un reprezentant al grupului, fie individual, în funcție de potențialul grupului. Copiii din celelalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări.

Se apreciază întrebările preșcolarilor, efortul acestora de a elabora întrebări corecte precum și modul de cooperare și interacțiune.

Copiii trebuie familiarizați cu întrebările de tipul: CE?; CINE?; UNDE?; DE CE?; CÂND?

- Metoda se aplică corect dacă se respectă etapele de utilizare;
- Fiecare tip de întrebare se scrie cu altă culoare pentru a fi reținută cu ușurință;
- Copiii pot confecționa, desena stele de diferite mărimi în alte activități;
- Educatoarea poate crea jocuri, exerciții utilizând întrebările elaborate de copii;
- Se utilizează în activități precum: lecturi după imagini, convorbiri, povestiri, jocuri didactice, activități matematice, poezii, activități de evaluare.

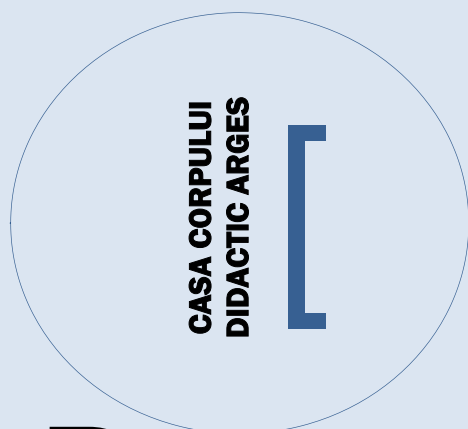
Metoda exploziei stelare are o deosebită valoare formativă în ceea ce privește creativitatea individuală și la nivelul grupului. Avantajele acestei metode interactive de grup sunt numeroase, caracterizând această metodă ca fiind în același timp o modalitate de relaxare și o sursă de noi descoperiri. De asemenea, combinarea metodelor active și interactive în cadrul unei activități duce la o mai mare înțelegere și asimilare de noi cunoștințe, la o fixare și evaluare mai profundă și îi motivează mai eficient pe copii să participe la activitățile desfășurate.

Cunoștințele asimilate sunt de lungată și operează constructiv în schimbarea sau formarea de noi aptitudini comportamentale.

Bibliografie:

1. Breben Silvia, Gongea E., Ruiu G., Fulga M., *Metode interactive de grup*, Editura Arves, București, 2002;
2. *Curriculum pentru învățământul preșcolar*, 2019;
3. Firimita Vasilica, Taiban M., Șovar R., Petre M., *Texte literare pentru aplicarea programei în grădinița de copii*;
4. *Revista Învățământului preșcolar*, nr. 1-2, 2002.

METODE INOVATIVE UTILIZATE ÎN ACTIVITĂȚILE DIN GRADINIȚĂ

*Ștefan Diana Elena - Profesor Învățământ Preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit „Tic-Pitic”, Mioveni*

Preșcolăritatea este prima perioadă în care copilul își dezvoltă personalitatea. Un rol important în activitățile creatoare desfășurate cu copiii îl are imaginația, aptitudinile. Domeniile muzicii, ale desenului, ale picturii, colajului, pirogravurii, modelajului, lecturii după imagini, jocurile de rol și de creație sunt abordate cu dezinvoltură, plăcerea deosebită oferindu-i ocazii de a trăi satisfacții.

Imaginația interacționează cu memoria, cu gândirea, cu limbajul. Ea este proprie numai omului, prin intermediul ei sfera cunoașterii umane se lărgeste mult și se poate realiza unitatea între trecut, prezent și viitor.

Dezvoltarea imaginației depinde foarte mult și în mare măsură de nivelul limbajului. La

preșcolar are loc o adevărată explozie a imaginației.

Jocul și învățarea oferă copilului numeroase ocazii de a-și combina și recombină reprezentările de care dispune. În timpul jocului nu există oameni mai serioși decât copiii mici: jucându-se ei nu numai că râd, dar trăiesc și emoții profunde, se bucură ori suferă. Copilul imaginează și creează multe lucruri: ascultând povești, basme, povestiri el reconstruiește mental momentele narațiunii, amplifică sau diminuează structurile inițiale, multiplică sau omite numărul de elemente structurale. Acum se dezvoltă capacitatea copilului de a integra psihicul în real.

Convorbirile, povestirile, repovestirile, memorizările, jocurile didactice contribuie la combinarea de imagini și idei, la stârnirea interesului pentru nou, la lărgirea orizontului de cunoaștere, la valorificarea tuturor disponibilităților angajate în dezvoltarea capacității de a vorbi. Imaginația reproductivă și imaginația creatoare sunt forme active și voluntare de prelucrare a unui material cognitiv divers: imagini, idei, capacități de figurare etc. Imaginația colorează exprimarea, contribuie la stimularea spiritului de creație, la dezvoltarea memoriei vizuale, la formarea unor deprinderi de vorbire expresivă, la descrierea și interpretarea nuanțată și originală a conținutului unor povești ascultate anterior, imagini din tablouri, diafilme, diapozitive, desene, fotografii, la crearea unor povestiri scurte după modelul dat.

Creativitatea verbală este surprinzătoare chiar la această vârstă. Când termenul îi lipsește din vocabular copilul creează cuvinte și ne surprinde prin originalitatea asocierilor. Manifestă încercări de versificare chiar dacă utilizează cuvinte fără sens, pentru a rima. Apoi

apare povestirea expresivă în construirea de povești, teatru de păpuși, dramatizări cu text creat și cu temă dată.

La vârsta preșcolară, copiii sunt atrași de formele complexe de artă, film, desen animat, serbări ce cuprind scenete, dans, recitare, muzică instrumentală, cor, balet, arta deghezării, printre ei putându-se identifica de pe acum viitori actori, dansatori, cântăreți etc.

Problema creativității individuale și colective este de natură să fie mai atent studiată și cercetată. Copiii se imită unii pe alții, copiază desenul vecinului, apar creații originale, povești noi după consultarea colegilor de grupă. Există și metode specifice de stimulare a creativității de grup: Brainstorming, Gordon, Sinectica; dar mai greu accesibile vârstei preșcolare. Desenele colective, machetele, colajele, serbările și spectacolele grupei, pot amplifica potențele creatoare ale indivizilor și colectivului în ansamblu.

1. Brainstormingul - „metoda asaltului de idei”; „furtună în creier” Brainstormingul poate fi definit ca: „o modalitate de a obține, într-un răstimp scurt, un număr mare de idei de la un grup de oameni”. Brainstormingul este cea mai răspândită metodă de stimulare a creativității în condițiile activității în grup, încurajând participarea tuturor membrilor grupului.

Prin această strategie se află: ce anume știu copiii despre un anumit subiect, ideile sau soluțiile referitoare la un subiect

sau situație problemă, opinii despre o experiență comună. Fiecare este determinat să se implice activ. Copiii învață să asculte, să emită păreri, să colaboreze, să respecte ideile celorlalți, să compare, să argumenteze și să decidă. Ei devin mai curajoși și au mai multă încredere în propria persoană.

Momentul de brainstorming începe prin enunțarea unei probleme, după care, în mod spontan se emit soluții, fără preocuparea validității acestora. Scopul central îl reprezintă enunțarea a cât mai multe puncte de vedere, căci nu calitatea contează, ci cantitatea. Se admit toate ideile formulate nu se tolerează nici un fel de critică. Pot fi preluate ideile emise de alții și fructificate prin ajustări succesive și asociații libere asemenea unei reacții în lanț, conducând astfel la apariția unor idei viabile și inedite.

O astfel de metodă poate fi folosită în orice activitate care vizează dobândirea cunoștințelor și formarea capacităților. Prin stimularea motivației aproape orice activitate poate începe prin brainstorming. Procesul implică mai multe etape:

- cunoașterea regulilor;
- oferirea unui subiect, a unei întrebări, a unei cerințe imperative sau a unei propoziții neterminate asupra căreia fiecare participant reflectează;

- înregistrarea și prezentarea ideilor;
- evaluarea ideilor;

Brainstormingul se poate realiza în perechi sau în grup. Cadrul didactic care inițiază un moment didactic de tip brainstorming trebuie să dea dovadă de tact pedagogic și să propună spre rezolvare probleme care prezintă un interes real. Cele patru reguli ale brainstorming-ului sunt următoarele:

- judecata critică este exclusă;
- cât mai multe idei;
- dați frâu liber imaginației;
- combinările și ameliorările sunt bine venite;

2. Tehnica ciorchinei

Este o tehnică de predare – învățare care încurajează pe copii să gândească liber și deschis, este o metodă brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei. „Ciorchinele” constă în utilizarea unei modalități grafice de organizare a brainstormingului pentru a ilustra relațiile, conexiunile dintre idei, o modalitate de a construi asociații noi de idei sau de a releva noi sensuri ale ideilor.

Tehnica realizării unui ciorchine presupune parcurgerea câtorva pași:

- se alege cuvântul sau tema nucleu;
- copiii aleg sintagme în legătură cu tema propusă în discuție;
- se leagă aceste sintagme sau cuvinte de tema propusă;
- se scriu idei în legătură cu aceste cuvinte până la expirarea timpului alocat;

„Ciorchinele” ca metodă se poate folosi atât în evocare cât și în reflexie, fiind o tehnică flexibilă care se poate utiliza atât individual cât și în grup. Când se aplică individual, tema pusă în discuție trebuie să fie

familiară elevilor care nu mai pot culege informații și afla idei de la colegi. Folosită în grup, această tehnică, dă posibilitatea fiecărui elev să ia cunoștință de ideile altora, de legăturile și asociațiile dintre acestea.

Metoda ciorchinului: este o tehnică ce stimulează realizarea unor asociații de idei noi. Obiectivul aplicării acestei metode este adăugarea de noi informații la volumul de cunoștințe acumulate de copii. Tehnica contribuie la organizarea reprezentărilor, exersează capacitatea copiilor de a înțelege un anumit conținut.

3. Turul galeriei

Este o metodă de învățare prin colaborare care încurajează exprimarea propriilor idei și opinii dar și a părerilor cu privire la soluțiile de rezolvare a unei probleme sau efectuare a unor sarcini de

către colegii lor, membrii ai celorlalte grupuri.

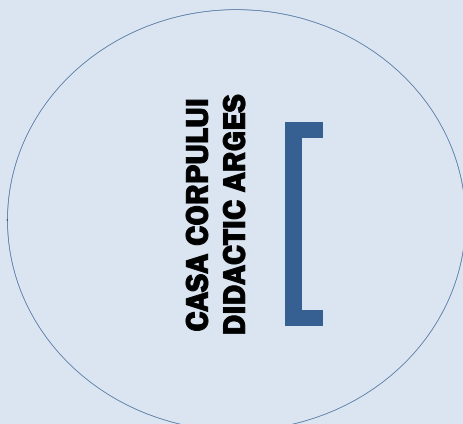
Și această metodă presupune următoarele etape:

- copiii în grupuri de 3-4 îndeplinesc o sarcină de învățare care poate avea mai multe perspective de abordare;
- produsele activității pot fi exprimate într-o schemă, un poster care să reprezinte un inventar de probleme, idei judecâți de valoare, soluții imagini;
- posterele se depun pe pereții sălii de grupă ca într-o expoziție;
- fiecare din membrii grupurilor, la semnalul cadrului didactic, va examina „producțiile colegilor”, iar observațiile vor fi trecute direct pe pereții galeriei sau chiar pe desene prin diferite simboluri dinainte stabilite;
- după „turul galeriei” fiecare grup va face o analiză comparativă a propriei munci, discutându-se observațiile și comentariile notate de colegi pe propriul lor poster;

Se va pune în discuție produsele activității, nu realizatorii lor și se va încuraja productivitatea ideilor de grup și individuale.

Evaluarea va avea loc având puse la dispoziție anumite criterii. Punctele de vedere diferite, controversate, divergențele, antagonismul părerilor chiar, neînsemnând și netrebuind să fie un impediment în apreciere.

Alte metode inovative cum ar fi: metoda SINELG, metoda mozaic, cvintetul, cubul, linia valorilor, T.G.T., metoda acvariului, starbursting, metoda piramidei; sunt mai greu utilizabile în grădinița de copii.

METODE INOVATIVE DE ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

*Tănase Caterina - Prof. inv. preșcolar
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Ștefan Cel Mare*

Metodele de învățământ (“odos” = cale, drum; “metha” = către, spre) reprezintă căile folosite în școala de către profesor în a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința.

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional.

Metodele utilizate la preșcolari sunt atât cele “clasice”, cât și cele “moderne”; numai abilitatea cadrului didactic poate face ca orice metodă folosită să stârnească interesul copilului preșcolar și să-l determine să învețe în modul cel mai plăcut: prin joc. Cele mai utilizate metode interactive sunt cele care canalizează energiile creatoare ale preșcolarilor în direcția propusă, le captează atenția, stimulează mecanismele gândirii, ale inteligenței, voinței, motivației și imaginației și îi implică afectiv în ceea ce fac.

Profesorul model pentru a crea cadrul optim de învățare este necesar să țină cont de anumite criterii în aplicarea metodelor moderne de învățare, cum ar fi: competențele ce urmează a fi dezvoltate la elevi, nivelul intelectual și capacitățile elevilor, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului. Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învățării.

Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

În învățământul preșcolar sunt utilizate o multitudine de metode moderne însoțite de tehnici specifice și resurse materiale, dintre care amintim:

1. Explozia stelară - steluța mare și 5 steluțe mici
2. Lotus- flori de nufăr mici și o floare de nufăr mare
3. Bula dublă-două cercuri mari de culori diferite câte patru cercuri mici de culori diferite, săgeți lungi și scurte
4. Ciorchinele-cercuri sau ovale de două mărimi și două culori, săgeți
5. Piramida și diamantul –suport de lucru, pătrate sau benzi de carton de culori diferite.
6. Diagrama Venn – fișe de lucru, ecusoane

1. Explozia stelară

□ Def. – Este o metodă de stimulare a creativității, o modalitate de relaxare a copiilor și se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de noi probleme și noi descoperiri

□ Obiective –formularea de întrebări și realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii în grup prin interacțiune și individual pentru rezolvarea unei probleme

□ Descrierea metodei –copiii așezați în semicerc propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau desenează ideea centrală.

- Pe 5 steluțe se scrie câte o întrebare de tipul CE, CINE, UNDE, DE CE, CÂND, iar 5 copii din grupă extrag câte o întrebare. Fiecare copil din cei 5 își alege 3-4 colegi, organizându-se în cinci grupuri. Grupurile cooperează pentru elaborarea întrebărilor. La expirarea timpului, copiii revin în cerc în jurul steluței mari și spun întrebările elaborate fie individual, fie un reprezentant al grupului.

Copiii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări.

- Se apreciază întrebările copiilor, efortul acestora de a elabora întrebări corect, precum și modul de cooperare, interacțiune.

În studiile privind activitatea în colaborare, Swing și Peterson (1982) au observat că elevii cu rezultate mai slabe au beneficii de pe urma participării în grupuri heterogene compuse din elevi cu rezultate școlare diferite în comparație cu participarea în grupuri omogene de elevi cu rezultate slabe. (Asociația internațională Step by step, CEDP 2007).

Așadar aplicarea cu regularitate a metodelor inovative, de cooperare, duc în timp la rezultate superioare, relaționări heterogene mai pozitive, motivație intrinsecă mai mare, respect de sine mai crescut și dezvoltă abilități sociale deosebite, solicitate de piața muncii.

Bibliografie:

-Bocoș Mușata, Avram Iftinia, Catalano Horațiu, Someșan Eugenia, "Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice", Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009

-Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, "Metode și tehnici interactive de grup", sursa www.scribd.com

- Oprea, Crenguța - Lăcrămioara – "Strategii didactice interactive", ed. a III-a, EDP, București, 2008

CASA CORPULUI
DIDACTIC ARGEȘ

DESENUL ȘI CULOAREA LA COPIII CU C.E.S.

*Toma Elena-Claudia, Profesor învățământ preșcolar,
Grădinița Specială „Sfânta Elena” Pitești*

Grădinița este perioada intermediară de ucenicie dintre familie și școală și are un rol fundamental în educația copiilor.

Copiii cu cerințe educative speciale au și ei aceleași trebuințe bazale de creștere și dezvoltare ca toți copiii : au nevoie de afecțiune, de securitate, de apreciere, de încredere în sine, de responsabilitate, de independență. Acești copii au în același timp și nevoi speciale individuale.

Activitățile artistico- plastice au o mare utilitate. Dacă un copil deficient fizic nu se poate mișca liber, nu poate dansa, se poate bucura de trăirea intensă a muzicii, a poeziei, sau a picturii. Este o compensare care dă sens vieții, un simț al valorii. Terapia prin artă, una din terapiile deosebit de eficiente la copilul cu C.E.S. utilizează mijloacele artistice ca tehnici psihoterapeutice nonverbale.

Pentru copiii cu C.E.S. activitatea de pictură prezintă dificultăți mai accentuate decât la copiii normali, iar desenul spontan, propriu copiilor normali, nu se manifestă la deficienți decât în formele sale rudimentare.

Se știe că deficienții mintal prezintă un interes scăzut pentru activitățile care nu intră în stereotipul preocupărilor lor cotidiene sărace și înguste. În condițiile în care nu sunt ajutați operativ să-și formeze așa zise „strategii adecvate,, în activitatea plastică de pildă, în explorarea vizuală a modelului de desenat, în alegerea și utilizarea mijloacelor grafice de lucru, deficienții mintal se fixează rigid asupra modalităților puerile de a acționa și adesea nu reușesc să se desprindă de aceste modalități nici în clasele mari ale școlii speciale. Este cunoscut faptul că există multă imaginație, creativitate și sensibilitate în mintea cadrelor didactice care au ales să-și desfășoare activitatea profesională cu copii de vârstă preșcolară,

mai ales dacă aceștia sunt și cu cerințe educative speciale, în găsirea celor mai bune metode privind educația estetică a acestora.

Eficiența activităților de expresie plastică depinde și de modul în care se realizează proiectarea activităților respective, iar în desfășurarea lor, de particularitățile psihice și individuale ale copiilor.

Educația artistico- plastică este o deschidere a conștiinței copiilor spre estetic și artistic și în cadrul ei se dezvoltă și componentele sensibilității: sensibilitate spirituală, acuitatea vizuală și capacitatea de adaptare la nou. Privit din acest unghi de vedere, desenul își aduce o importantă contribuție la dezvoltarea personalității copiilor. Marele psiholog elvețian Piaget, cercetând desenul infantil, afirma că acesta se aseamănă cu jocul simbolic și că desenul, ca limbaj grafic al copilului, este un mijloc de luare în stăpânire a lumii exterioare la care el trebuie să se adapteze și totodată un mijloc de armonizare a acestei lumi exterioare cu lumea sa proprie, interioară.

Expresia grafică și plastică din grădinița specială pornește de la cele mai elementare noțiuni de limbaj plastic, în vederea formării unor priceperi și deprinderi de a utiliza materialele și tehnicile de lucru, care vor deveni un suport material și spiritual în munca copiilor.

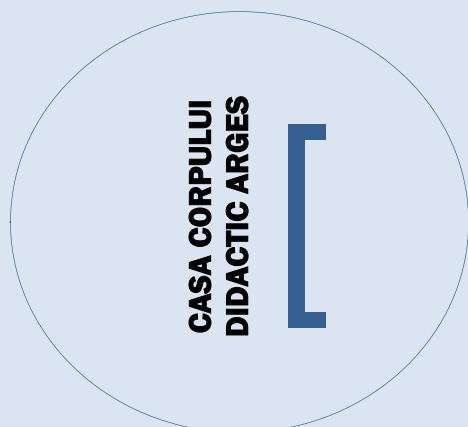
Desenele deficientului mintal cu grad sever sau accentuat nu respectă niciun principiu compozițional logic. Compozițiile lor sunt lipsite de originalitate, de expresivitate, de claritate, de forță, de armonie, de mesaj sau de unicitate, pe când compoziția unui deficient mintal mediu are o structură, un centru de interes, o țesătură de relații între forme. Este destul de unitară, răspunde cerințelor temei plastice și subiectului dat și are o oarecare expresivitate.

Un alt element care evidențiază accentuate particularități ale copilului cu C.E.S. este culoarea. Acoperind formele sau neținând uneori seama de ele, culorile sunt așezate doar ca un „joc” pentru plăcerea efectelor subiectiv- afective trăite de ei. Prin culoare acesta se exprimă, se descoperă și se descarcă psihic. În urma instruirii verbale, copilul deficient psihic poate selecționa din bagajul său de cunoștințe plastice pe acelea care-l pot ajuta să rezolve problema de temă plastică.

Copiii cu C.E.S. nu vor fi niciodată creatori de valori artistice, ci doar făuritori de obiecte cu oarecare valoare estetică.

Bibliografie:

Oprea, Crenguța- Lăcrimioara, Strategii didactice interactive, București: Ed. Didactică și Pedagogică, 2006

METODELE INTERACTIVE, MODALITĂȚI DE STIMULARE A ÎNVĂȚĂRII ȘI DEZVOLTĂRII PERSONALE, ÎNCĂ DE LA VÂRSTELE TIMPURI

*Vălimăreanu Iuliana Maria, profesor învățământ preșcolar,
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu”
Grădinița cu program normal Clucereasa, Mioveni*

Moto: „Calitatea pedagogică a metodei didactice presupune transformarea acesteia dintr-o cale de cunoaștere propusă de profesor într-o cale de învățare realizată efectiv de preșcolar, elev, student în cadrul instruirii formale și nonformale cu deschideri spre educația permanentă”.

Sorin Cristea

Modernizarea procesului de învățământ din grădiniță implică mai multe componente: proiectarea didactică, tehnici și instrumente de cunoaștere și evaluare a copiilor, parteneriate educaționale, activități extracurriculare și o metodologie didactică activă. În vederea creșterii calității procesului instructiv – educativ din grădiniță avem în vedere perfecționarea metodelor tradiționale, dar și introducerea unor metode și procedee educative revoluționare. Metodele active reprezintă modalități de transmitere a informațiilor într-un mod simplu și eficient, pe placul copiilor și ținând cont de nevoile și abilitățile fiecărui copil în parte. Proiectarea unui demers didactic, diferit de cel tradițional, dă posibilitatea fiecărei educatoare să-și valorifice propria experiență prin utilizarea unor metode moderne într-o abordare interdisciplinară.

Metodele moderne implică foarte mult tact din partea dascălilor, deoarece trebuie să-și adapteze stilul didactic în funcție de tipul de copil: timid, pesimist, agresiv, acaparator, nerăbdător pentru fiecare găsind gestul, mimica, întrebarea, sfatul, orientarea, lauda.”

Metodele activ-participative prezintă următoarele avantaje:

- creează preșcolariilor priceperi și deprinderi;
- facilitează învățarea într-un ritm propriu;
- stimulează cooperarea și competiția între preșcolari;
- sunt atractive și interactive;
- pot fi utilizate materiale didactice variate.

Metodele interactive sunt mai apreciate deoarece sunt atractive: stimulează inițiativa, stimulează o punere în practică mai bună a priceperilor, deprinderilor și cunoștințelor, stimulează implicarea activă în sarcinile didactice, stimulează originalitate și creativitatea copiilor, încurajează responsabilitatea în rezolvarea sarcinilor și învățarea prin cooperare, copiii învață să-și argumenteze propriile acțiuni, să asculte părerile celor din jur și să comunice între ei

În ajutorul cadrului didactic, în ceea ce privește împărtășirea cunoștințelor vin metode interactive, printre care amintim: *brainstormingul, cubul, mozaicul, metoda pălăriilor gânditoare, metoda cadranelor, metoda ciorchinelui, explozia stelară, diamantul, floarea de lotus, metoda R A I, cvintetul, bula dublă, etc.*

Programa activităților din grădiniță oferă libertatea educatoarelor da a-și alege tipul de activități, metode și procedee în acord cu particularitățile de vârstă. Activitatea cu copiii trebuie desfășurată într-o atmosferă destinsă unde copiii să se manifeste spontan, să gândească și să acționeze în funcție de situație.

Prin metodele interactive copilul intră în necunoscut, într-o aventură a descoperirii de noi cunoștințe, deprinderi, el fiind participant activ. Rezolvând sarcini alături de ceilalți copii din grup, capătă încredere în sine, este capabil să ia decizii pentru bunul mers al activității de grup, îi sunt apreciate și valorificate cunoștințele și este motivat să lucreze în echipă. Cel mai important aspect al metodelor interactive este acela al aplicabilității cunoștințelor în situații diferite. În grupul de copii fiecare trebuie să știe să descopere, compare, clasifice cunoștințele dobândite. Efortul copiilor este unul intelectual, prin care se exersează procesele psihice cognitive.

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli prin care se relevă faptul că preșcolarii să fie dispuși să lucreze în echipă și îndeplinirea a două condiții cum ar fi: *asigurarea unui climat pozitiv în clasă și formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru*, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de către toți elevii. De asemenea, în vederea asigurării unui climat pozitiv în sala de clasă este necesar ca elevii să aibă încredere în ceea ce fac. Factorii care asigură succesul într-o clasă sunt: stabilirea de obiective clare și comunicarea acestora elevilor, utilizarea unor strategii, evaluarea obiectivă.

În concluzie, consider că prin metodele interactive de grup, copiii își exersează capacitatea de a selecta, combina, învăța lucruri de care vor avea nevoie în viața de școlar și de adult. Efortul copiilor trebuie să fie unul intelectual, de exersare a proceselor psihice și de cunoaștere, de abordare a altor demersuri intelectuale interdisciplinare decât cele clasice, prin studiul mediului concret și prin corelațiile elaborate interactiv în care copiii își asumă responsabilitatea, formulează și verifică soluții, elaborează sinteze în activități de grup, individual, în perechi. Ideile, soluțiile grupului au încărcătură afectivă și originalitate, atunci când se respectă principiul flexibilității.

Bibliografie:

1. Breban S, Gongea E, Ruiu G, Fulga M, 2020, „*Metode interactive de grup*”, Editura Arves;
2. Cerghit.I.,2006, *Metode de învățământ – Ediția a IV-a revăzută și adăugită*, Editura Polirom;
3. Voiculescu, E., 2003, *Pedagogie preșcolară*, București: Editura Aramis.

MIJLOACE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A EDUCAȚIEI TIMPURII

*Vlad Denisa Mariana, Prof. Înv. Preșcolar
G.P.P. Sfântul Nicolae, Câmpulung, Argeș*

Educația timpurie cuprinde un set de strategii educaționale concepute special pentru copiii cu vârste de până la 6-7 ani, interval în care au loc transformări profunde și achiziții fundamentale în dezvoltarea copilului. Este cea mai importantă perioadă din viața copilului, întrucât este marcată de momente cruciale pentru succesul său de mai târziu, la școală și în viață.

Educația timpurie se realizează atât în mediul familial, cât și în mediul instituționalizat și organizat din cadrul grădiniței.

Grădinița cu Program Prelungit ”Sfântul Nicolae” Câmpulung este o unitate modernă, bine dotată unde copiii vin cu plăcere iar părinții sunt foarte mulțumiți și recunoscători. Spațiul educațional din grădiniță este prietenos, reflectă diversitatea și susține învățarea fiecăruia și a tuturor, este bine gândit și amenajat astfel încât să fie o sursă în care copilul se inspiră și învață, un loc plăcut în care se simte ca acasă.

Educația timpurie este necesară pentru dezvoltarea copilului din toate punctele de vedere. Este important să privim această dezvoltare ca un întreg și să îl ajutăm pe cel mic să treacă prin toate etapele unei dezvoltări sănătoase și armonioase. Familia este cea care pune bazele acestei educații timpurii încă de la naștere și de aceea este foarte important să integrăm permanent familia în activitățile instructive educative desfășurate de grădiniță. Astfel am desfășurat multe proiecte tematice dar și educaționale în care au fost implicați direct și indirect atât copiii cât și părinții grădiniței. Părinții au răspuns cu promptitudine și bucurie la fiecare proiect desfășurat, tratându-le cu multă seriozitate.

În anul școlar 2021-2022 unitatea noastră a inițiat prima ediție a proiectului educațional de voluntariat și incluziune socială intitulat ”Crăciunul în sufletul copiilor” un proiect despre valori ale societății, a cunoașterii și păstrării culturii și tradițiilor neamului românesc, în colaborare cu Școala Gimnazială Mihai Tican Rumano Berevoești și Școala Gimnazială Nr.1 Lerești/G.P.N. Pojorâta pentru ajutorarea și integrarea copiilor nevoiași de etnie romă.

Proiect educațional de voluntariat și incluziune socială

Argumentul proiectului:

Sărbătorile de iarnă reprezintă prilej de bucurie pentru creștini, dar mai ales pentru copii, care așteaptă cu nerăbdare, momentul colindelor, a împodobirii bradului și nu în ultimul rând sosirea moșului cu cadourile mult dorite. Ne-am dorit cu ajutorul voluntarilor și a cadrelor didactice să aducem un strop de bucurie în sufletul copiilor și al părinților.

Scopul acestui proiect este de a acorda sprijin umanitar, copiilor defavorizați prin colectarea de obiecte vestimentare și alimente neperisabile.

Ne-am propus, prin derularea acestui proiect, să dezvoltăm la preșcolari, sentimente de respect pentru tradițiile și obiceiurile de iarnă, dar mai ales, sensibilizarea lor față de copiii mai puțin norocoși. Acest sentiment de empatie, față de nevoile semenilor, dacă este sădit în inimile lor din fragedă copilărie, se va manifesta la adultul de mâine. Rezultatele așteptate sunt:

- creșterea stimei de sine în rândul copiilor;
- întărirea parteneriatului grădiniță/școală- familie;
- dezvoltarea sentimentului de a fi darnic cu copiii mai puțin norocoși.

Prin desfășurarea activităților din grădiniță și a acestor proiecte educaționale se dezvoltă personalitatea și încrederea copiilor. Și astfel educația timpurie devine o necesitate în contextul social actual.

Bibliografie:

- Cuciureanu, M „Educația timpurie. Integrarea copiilor în grădiniță”, București, Institutul de Științe ale Educației;
- „Curriculum pentru învățământul preșcolar”, M.E.C., 2008;
- „Educația timpurie și specificul dezvoltării copilului preșcolar”, M.E.C.T.,2011;

Supliment Revista Catedra - editie online

Redacția suplimentului revistei CATEDRA

Coordonator revistă:

Prof. Ana BADEA, director CCD Argeș

Membrii colectivului de redacție:

Maria Magdalena ANGHEL, profesor metodist CCD Argeș

Floarea BÂRLOGEANU, profesor metodist CCD Argeș

Mihaela CRIVAC, profesor metodist CCD Argeș

Georgeta TOMA, profesor metodist CCD Argeș

Valentina Marilena ANDRONE, informatician CCD Argeș

Mirela Mariana ȘUFARIU, bibliotecar CCD Argeș

Design și machetare:

Inf. Valentina Marilena ANDRONE

Coperta:

Bibl. Mirela Mariana ȘUFARIU

Responsabilitatea asupra conținutului articolelor și a dreptului de publicare a fotografiilor revine în exclusivitate autorilor!